NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM 2018. 3. ÁPRILIS

bonum publicum

06 SZENVEDÉLYE BUDAPEST
Interjú Fürjes Balázzsal, a budapesti városfejlesztések kormánybiztosával

10 ÜNNEPÉLYES KERETEK KÖZÖTT ADTÁK ÁT A LUDOVIKA CAMPUST
Képes beszámoló a megújult campus átadásáról

45 BEHÁLÓZVA
Hálózatkutatási munkacsoport indul az NKE-n dr. Barabási Albert László világhírű hálózatkutató közreműködésével

MODERN PENTATHLON 2018

Budapest
Hungary

FISU World University Championship

I. EGYETEMI ÖTTUSA VILÁGBAJNOKSÁG

2018. JÚLIUS 4–8.

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
LUDOVIKA EGYETEMI CAMPUS

WWW.MPWUC2018.COM

FISU

MAGYAR EGYETEMI – FŐISKOLAI SPORTSZÖVETSÉG 1907

MÖSZ

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM A HAZA SZOLGÁLATÁBAN

A miniszterelnök és más állami vezetők jelenlétében ünnepélyesen átadták a Nemzeti Közszolgálati Egyetem otthonát, a Ludovika Egyetemi Campust és Budapest egyik legnagyobb közparkját, a megújult Orczy-kertet. Magyarország legnagyobb egybefüggő campusának fejlesztése nemcsak új egyetemvárost teremtett, de az Orczy-negyed megújításával egész Józsefvárosban és Budapesten is javítja az életminőséget. A beruházással nőtt a zöldfelület, javult a levegő minősége, biztonságosabbá vált a környék, és több szabadidős, sportolási lehetőséget kaptak a budapestiek.

Szenvedélye Budapest – Interjú Fürjes Balázzsal, a budapesti városfejlesztések kormánybiztosával

170 éves a Magyar Honvédség

Oroszország az elnökválasztás után

Behálózva – közszolgálati hálózati kutatások az NKE-n

TARTALOM 2018. ÁPRILIS

02 MOZAIK
06 SZENVEDÉLYE BUDAPEST
10 ÜNNEPÉLYES KERETEK KÖZÖTT ADTÁK ÁT A LUDOVIKA CAMPUST
19 ELISMERÉSEK ÉS DOKTORAVATÁS AZ EGYETEM NAPJÁN
21 SZTÁLIN A LUDOVIKÁN
24 MAGAS RANGÚ AMERIKAI DELEGÁCIÓ AZ NKE-N
26 NEGYVENÉVES A KÖZIGAZGATÁSI FELSŐOKTATÁS
29 ÚJ KIHÍVÁSOK A BŰNÜGYI TUDOMÁNYOKBAN
32 170 ÉVES A MAGYAR HONVÉDSÉG
35 OROSZORSZÁG AZ ELNÖKVÁLASZTÁS UTÁN
38 21. SZÁZADI KIHÍVÁS: A VÍZ
41 A JÓ ÖNKORMÁNYZÁS
45 BEHÁLÓZVA – KÖZSZOLGÁLATI HÁLÓZATI KUTATÁSOK AZ NKE-N
48 NYÁRY ERNŐ, A HŰSÉGES SZERZETES
51 CARLOS SZERINT A VILÁG – EGY MAGYAR ÚJSÁGÍRÓ KÖNYVE A HÍRHEDT TERRORISTÁRÓL
54 A LUDOVIKA EGYETEMI CAMPUS – AZ ÉPÍTÉSZEK SZEMÉVEL
58 A SPORTOS LUDOVIKA
60 AJÁNLÓ

Fenntartható fejlődés a jó államban

Az állam feladata a fenntartható fejlődés biztosítása is – hangsúlyozta Dr. Baranyai Gábor, a Fenntartható Fejlődés Tanulmányok Intézet vezetője a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen, ahol egy szakmai műhelymegbeszélés keretében vizsgálták a fenntartható fejlődés mérésére kifejlesztett ENSZ indikátorok és a *Jó Állam Jelentés*ben használt mutatók közötti kapcsolatokat. Dr. Kaiser Tamás, az NKE Államkutatási és Fejlesztési Intézet tudományos igazgatója kifejtette, hogy eddig három Jó Állam Jelentést adtak ki, amelyekben évről évre különböző témára fókuszáltak. A fenntartható fejlődés témájával kapcsolatban rávilágított, hogy ez egy érzékeny és komplex terület, mivel mindenki érintett a kérdésben. A kutatásuk során céljuk, hogy megvizsgálják, a fenntartható fejlődés témaköre

miként építhető be komplexebben a jelentésbe amellett, hogy önálló hatásterületként is hangsúlyosan szerepel. Baranyai Gábor elmondta, hogy a 2017-ben elfogadott Fenntartható Fejlődési Célrendszer a máról beszél, a végrehajtása jelenleg is zajlik. A 2030-ig tartó ambiciózus program célja a világ átalakítása. *„A világkép célkitűzései és indikátorai kapcsolódnak egy jó állam tevékenységéhez”* – tette hozzá. Ez olyan alapvető állami funkciókat is érint, mint például a hatékony és elszámoltatható intézmények fenntartása, a korrupció csökkentése, a törvényes személyazonosság biztosítása, az információkhoz való hozzáférés biztosítása, vagy a diszkriminációmentes szakpolitikák és jogszabályok kialakítása.

Nemzetbiztonság a változó jogszabályi környezetben

A nemzetbiztonság történeti hátteréről és a jelenlegi jogszabályi környezetéről is szó volt azon a tudományos konferencián, amelyet a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen rendeztek. Az eseményen előadást hallgathattak meg az érdeklődők többek között a minősített adatok védelméről, az ügyészség információgyűjtő tevékenységéről és a nemzetbiztonság szervezetrendszeréről is. Az állambiztonság, vagy ahogyan mostanában nevezzük, a nemzetbiztonság és a közbiztonság fogalma történelmileg lényegében azonos időpontban alakult ki, a 17. század környékén. *„Egy olyan időszakban, a feudális abszolutizmus idején, amikor még egyáltalán nem*

beszélhetünk jogállamról. Ez a történelmi háttér mind a mai napig érezteti hatását a nemzetbiztonság működésében, amely idegenkedik a jogállami keretektől” – mondta előadásában Prof. Dr. Finszter Géza, az NKE professor emeritusa.

A nemzetbiztonsági alku lehetőségéről, annak feltételeiről beszélt előadásában Dr. Bárdos Szabolcs nb. dandártábornok. Az Alkotmányvédelmi Hivatal munkatársa szerint Magyarországon klasszikus értelemben vett vádalkuról nem beszélhetünk, hanem inkább egyezségről, büntetlenségi megállapodásról vagy nemzetbiztonsági alkuról. Utóbbinak is elég sok jogszabályi feltétele van, amit számos törvény szabályoz. A szakmai konferencián az érdeklődők betekintést nyerhettek többek között az új nemzetbiztonsági kockázatok kezelésébe, az ügyészi titkos információgyűjtő tevékenységbe, és a nemzetbiztonsági szakszolgálatok működésébe.

Kordokumentum született

„A »Die Entwicklung der Verfassung und des Rechts in Ungarn« című kötet fontos kordokumentum, amelyben a jelenkor legjelentősebb államtudósai és jogtudósai értékelték ezer év magyar állam- és jogfejlődését." E szavakkal nyitotta meg Prof. Dr. Kis Norbert, az Államtudományi és Közigazgatási Kar dékánja azt a könyvbemutatót, amelyen a Máthé Gábor szerkesztésében és a Dialóg Campus Kiadó gondozásában megjelent kötet méltatására került sor. A könyvbemutatóval egyben hivatalosan is elindult a közigazgatási felsőoktatás 40 éves jubileumi programsorozata az NKE-n. Az idén januárban megjelent, mintegy ezer oldal terjedelmű mű egy olyan kézikönyv, amely a hazai jogtörténészek és tételes jogászok tollából született meg, összefoglalva a magyar alkotmány- és jogfejlődésnek az államalapítástól napjainkig eltelt legfontosabb állomásait. Annak ellenére, hogy a könyv nem egy leíró jellegű monográfia, bizonyos kronológiai sorrendet követve mutatja be a magyar közjogi, magánjogi és büntetőjogi fejlődés elmúlt évszázadait, kiegészítve az egyes fejezeteket a magyar jogtudomány korszakbeli fejlődésének bemutatásával. A kötetnek nem titkolt célja a szakma külföldi képviselői számára is megismerhetővé tenni a magyar állam- és jogfejlődésnek, valamint a magyar jogtudomány fejlődésének folyamatát.

Magyar Örökség díjas a Ludovika

Magyar Örökség díjban részesült a magyar királyi Honvéd Ludovika Akadémia. Az elismerést a Magyar Tudományos Akadémián vehette át Huszár János altábornagy és Prof. Dr. Patyi András rektor. A 90. Magyar Örökség ünnepélyes díjátadón összesen nyolc kitüntető címet osztottak ki. Laudációjában Szakály Sándor hadtörténész elmondta, hogy az intézményt az 1808-ban elfogadott VII. törvénycikk hozta létre, de az alapítás után mintegy hét évtizednek kellett eltelnie, mire 1872-ben beindult a képzés a Ludovika falai között. A VERITAS Történetkutató Intézet főigazgatója szólt arról, hogy az 1898-as esztendő újabb mérföldkövet jelentett az intézmény életében, hiszen ekkor indult meg a hároméves akadémiaszintű képzés. Elhangzott, hogy 1945-ben a Ludovika Akadémiát megszüntették, *„az itt végzett katonatiszt ezt követően szinonimája lett a fasisztának, a tömeggyilkosnak, a háborús bűnösnek"*. A történész kiemelte, hogy olyan kiemelkedő képességű és elismert parancsnokai voltak a Ludovikának, mint például vitéz Jány Gusztáv, vitéz Szombathelyi Ferenc vagy vitéz kisbarnaki Farkas Ferenc. A történész szerint mára a Ludovika és a ludovikás név visszanyerte régi fényét, hiszen az NKE Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának hallgatói a Ludovika Zászlóalj tagjaiként tanulnak és szolgálnak felavatásukig. *„Őrizzék meg ők azt a szellemiséget, amelyet csak egy szóval lehet kifejezni: »ludovikás«. Legyen ez így még sokáig!"* – tette hozzá Szakály Sándor.

Az állami eljárások racionalizálásának alapkérdéseit kutatják

Az állami eljárások racionalizálásának alapkérdéseivel foglalkozik az a kutatás, amely a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen, a Kilényi Géza Egyetemi Kutatóműhely keretében valósul meg a következő hónapokban Prof. Dr. Patyi András rektor és Dr. habil. Boros Anita egyetemi docens vezetésével. *„Az állam által nyújtott közszolgáltatások versenyképessége érdekében elengedhetetlen a közigazgatás eljárásainak komplex vizsgálata és reformja"* – mondta a projektindító rendezvényen Boros Anita. A kutatásvezető egyetemi docens szerint a kutatóközösség által folytatott munka az államreform folyamathoz, valamint a Jó Állam Jelentéshez is kapcsolódik. Elhangzott, hogy az Államreform Bizottság is kiemelte az állami ügyintézés reformjának szükségességét. Ennek megfelelően a kutatócsoport szeretné megvizsgálni, hogy milyen összefüggés mutatkozik az állam megítélése, hatékonysága és az állam egyes eljárásai, elsődlegesen a közigazgatási eljárások között. *„A kutatásunk arra irányul, hogy feltérképezze a neuralgikus eljárásrendi kérdéseket azokon a területeken, amelyek az állam működése szempontjából a legfontosabbak (például beruházási kérdések, közbeszerzések, vagyonjog, támogatáspolitika, szociális igazgatás) és megfelelően alkalmazandó, egységes megoldási módozatokat dolgozzon ki"* – mondta a kutatásvezető.

Országos Belvízvédelmi, Vízrendezési és Vízhasznosítási konferencia a Víztudományi Karon

Országos Belvízvédelmi, Vízrendezési és Vízhasznosítási Konferenciát tartott az NKE Víztudományi Kara (VTK) március 6–8. között. A rendezvény szakmai programját az Országos Vízügyi Főigazgatósággal közösen alakította ki a VTK. A konferencia a vízrendezés számos aktuális témájával foglalkozott, így szó volt többek között a vízjogi engedélyezések kérdéseiről, a tározási feladatokról, a meliorációs rendszerek állapotértékeléséről, a távérzékelési eszközök alkalmazhatóságáról, valamint a folyamatban lévő beruházások értékeléséről is. A vízhasznosítási szekció elsősorban az öntözésfejlesztés és az öntözési stratégia köré épült fel. Külön hangsúlyt kapott az aszálymonitoring és az objektumazonosítás kérdésköre. A háromnapos esemény része volt egy felsőoktatási vízrendezési konferencia is, ahol azok az intézmények mutatták be legújabb kutatási eredményeiket, amelyekkel a Víztudományi Kar az elmúlt évben aktív kapcsolatot ápolt. Az előadók között voltak a Debreceni Egyetem, a Budapesti Műszaki Egyetem, a Szegedi Tudományegyetem, a Pécsi Tudományegyetem, valamint az Öntözési és Vízgazdálkodási Önálló Kutatási Osztály kutatói. A tudományos előadások sorát két NKE-hallgató bemutatója zárta. A Víztudományi Kar fiatal tehetségei az adaptív talajvízszint-szabályozás és a belvízdinamika témaköreiben mutatták be kutatási eredményeiket.

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
VÍZTUDOMÁNYI KAR

Fókuszban a közszolgálati jog

Bemutatkozott a Közszolgálati Jog és HR Komplex Kutatóműhely a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen, ahol egy átfogó konferencia keretében járták végig a téma vonatkozó elméleti és gyakorlati tapasztalatait, valamint aktuális kérdéseit a közszolgálati szakemberek. *„A kutatás célja nem más, mint a közigazgatás személyi állományának komplex feltérképezése, vizsgálata”* – fejtette ki Prof. Dr. Kiss György, a Közigazgatás-tudományi Doktori Iskola vezetője a konferencia plenáris ülésén. Kiemelte, hogy ilyen mélységű átfogó kutatás még nem volt Magyarországon az elmúlt években. A kutatóműhely azokat a jogi és HR-feltételeket kívánja feltárni, amelyek javítják a személyi állomány teljesítményét. A szakemberek multidiszciplináris kutatással tárják fel a közszolgálat jelenlegi helyzetét, valamint fejlesztési igényeit közszolgálati történeti áttekintéssel, összehasonlító módszertannal, valamint értelmező jogalkalmazási vizsgálattal kiegészítve. További céljuk egy nemzetközi tudományos és oktatási együttműködés, Comparative Civil Service Network rendszer kialakítása. A kutatások eredményeként szakmai javaslatokat is megfogalmaznak a döntéshozóknak a közszolgálat jogi környezetének, élet- és munkakörülményeinek átalakítására, amelynek fókuszában az utánpótlás biztosítása áll.

Az Indiai Közigazgatási Intézet munkatársai az NKE-n

Az Indiai Közigazgatási Intézettől érkezett delegáció a Nemzeti Közszolgálati Egyetemre március 22-én. A professzor C. Sheela Reddy vezette, 23 tagból álló küldöttség tagjai közt az Indiai Légierő, a Haditengerészet és a Védelmi Minisztérium vezető tisztségviselői is jelen voltak. Az egyetem részéről a delegációt Dr. habil. Nyikos Györgyi, nemzetközi rektorhelyettes, Dr. Peres Zsuzsanna, tudományos és nemzetközi dékánhelyettes (ÁKK) és Dr. Velikovszki László, az NKI munkatársa fogadta a Ludovika Campus új oktatási épületében. A magas rangú indiai delegáció magyarországi tartózkodása alatt több fontos közintézményt is meglátogatott, többek között a Külgazdasági és Külügyminisztériumot és a Miniszterelnökséget. Az egyetemre annak megismerése és a magyar–indiai oktatási kapcsolatok további bővítése céljából érkeztek a vendégek.

Világunk 2038-ban

Világunk 2038-ban – Trendek, driverek, forgatókönyvek címmel készül az NKE Stratégiai Védelmi Kutatóközpontja gondozásában az az előrejelzés, amelynek szakértőivélemény-bedolgozását gyűjtötték össze az SVKK *Stratégiai előrejelzés* workshopjának résztvevői március 27-én. A 12 hazai szakintézmény képviselői a KÖFOP-projekt keretében vizsgálták és vitatták meg a nemzetközi biztonsági környezet Magyarország számára leginkább releváns kül-, biztonság- és védelempolitikai trendjeit regionális és tematikus bontásban. „A NATO stratégiai előrejelzésre és értékelésre használt módszertanából kiindulva 2013-ban a Honvédelmi Minisztérium Védelmi Tervezési és Védelempolitikai Főosztályaival közösen fejlesztettük ki azt a szempontrendszert és értékelési módszertant, amely a mai munka hátterét is képezte. A készülő értékelés a Honvédelmi Minisztérium 2014-es külső stratégiai környezetértékeléséhez hasonlóan a következő kormányzati ciklus(ok) számára (20 évre) szolgál támpontként – foglalta össze a workshop jelentőségét Dr. Tálas Péter, a Stratégiai Védelmi Kutatóközpont igazgatója.

Szenvedélye Budapest

SZÖVEG: **SZÖŐR ÁDÁM**
FOTÓ: **BARNA JÚLIA, OD PICTURES**

Fürjes Balázs szívügyének tekinti Budapest építését, és bár nem rangsorolja az általa irányított fővárosi nagyberuházásokat, családi kötődése miatt különösen kedves számára a 2018 tavaszára felépült Ludovika Campus. A budapesti városfejlesztések kormánybiztosa a kormány Budapest-stratégiájáról, a magyar főváros két minőségéről és a sikeres közösségi beruházások receptjéről is beszélt a Bonum Publicumnak adott interjúban.

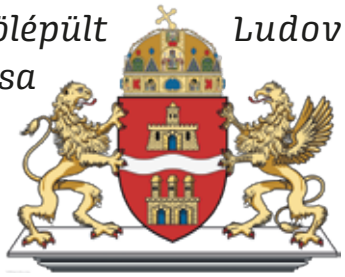

Több beszélgetésben is említette, hogy a Ludovika Campus nem egy szigetszerű városfejlesztés, hanem egy átfogó városfejlesztési programba illeszkedik. Mi ennek a programnak a lényege, kik a főbb szereplői?

Fürjes Balázs: Ez Orbán Viktor és Tarlós István közös városépítő programja, amelyet partnerségben, egymást kiegészítő együttműködésben valósít meg a kormány és a fővárosi önkormányzat. Ne feledjük, honnan indultunk nyolc éve: a világ a gazdasági válság közepén, Magyarország a szakadék szélén, Budapest nyakig adósságban, a baloldali városvezetés könyékig a nokiás dobozokban. Legelőször hoztunk egy döntést: mi nem csak romeltakarításra vállalkozunk, mi építeni szeretnénk a várost, mert Budapest nélkül nem megy – sikeres Budapest nélkül nincs sikeres Magyarország. Ezért a legnehezebb időkben is jutott energia, figyelem, pénz a tervezésre, hogy aztán Budapest sok pontján megjelenjenek a daruk, és megkezdődjön az építkezés.

Ennyi lenne a program?

F. B. Beszéljenek inkább a tettek – a csak szavakból álló program fedezetlen váltó, fabatkát sem ér. De azért említek még két olyan megfontolást, amelyek megvalósulásának iskolapéldája a Ludovika Campus. Egy: csak az építheti jól a várost, aki ismeri és tiszteli mindkét minőségét. Budapest egyszerre a budapestiek otthona és a nemzet fővárosa. A városnak a budapestiek otthonaként élhetőnek, otthonosnak, jól működőnek, felhasználóbarátnak kell lennie. A nemzet fővárosaként pedig jellemezze méltóság, büszkeség, pozitív kisugárzás és vonzerő. Kettő: minden konkrét városépítő munka esetén, minden felhúzott épület tekintetében azt nézzük: hogyan lehet egy beruházás több, mint önmaga, hogyan lehet egy városépítő munkának önmagán túlmutató jelentősége, hogyan szolgálhatja az egy egész városrész, egy tágabb térség és közösség érdekét?

És mik lennének azok a beszédes tettek?

F. B. Hát, csak a legfontosabbak, leltárszerűen: Budapest kiszabadítása az adósságcsapdából, összes tartozásának kormányzati átvállalása a globális pénzügyi válság idején, az állami költségvetési hiány leszorításával párhuzamosan. Új villamosok, buszok, metrókocsik szerte a városban, az évtizedek óta halogatott pályafelújítások, az 1-es és a 3-as villamos meghosszabbítása. A 4-es metró befejezése, a 3-as felújításának megkezdése a metróközlekedés kiváltása mellett. A Budaörsi úti nagy csomópont megépítése, a fonódó budai villamoshálózat, a Bubi, a több kilométeres gyalogos sétány és kerékpárút a Duna-parton, a Parlament és a Duna Aréna között, a Bálna megnyitása, a Margitsziget felújítása, a Palatinus, a Rudas, a Paskál fürdő bővítése, rendbetétele, a Széll Kálmán tér átépítése, a Városligeti Műjégpálya rekonstrukciója – ezt mind Tarlós István és csapata végezte el. Kormányzati munka volt a Kossuth tér és a Parlament, a Vigadó, a Zeneakadémia, az Erkel Színház felújítása, a Budapest Music Center (BMC) kortárs zenei központ létrehozása. Ahogy a Várkert Bazár, a Groupama Aréna, a Ludovika Campus és az Orczy-kert, a Duna Aréna, a Hajós és a Császár–Komjádi uszoda felépítése, illetve teljes felújítása is, vagy a SOTE Központi Betegellátó Épületének bővítése, a MOME Campus és a Tüskecsarnok fölépítése. Megindult az Egészséges Budapest kórházfejlesztési program, felépült a Tudományos Akadémia új, 30 ezer négyzetméteres természettudományi kutatóközpontja, s még sokáig folytathatnánk a sort.

Akkor elégedettek lehetnek a nyolc év munkájával?

F. B. Soha! Nem vagyunk, nem is leszünk tökéletesek és hibátlanok. Mindig lehet többet és jobban dolgozni. De a munkának van eredménye: Budapest ma jobb város és sokkal előrébb tart, mint nyolc évvel ezelőtt. Az április 8-i választás tétje a biztonság volt. Az ország, határaink, életformánk biztonsága, a mindennapok biztonsága. Budapesten ezt így is megfogalmazhatjuk: rend, folytatódó építkezés és megújulás, vagy újra káosz, fejetlenség és leépülés. A magyar emberek nagyon világos választ adtak.

Bizonyára diplomatikus választ adna arra, melyik városépítő fejlesztés áll a szívéhez legközelebb, a Ludovika Campushoz ugyanakkor családi szálak is fűzik.

F. B. Az én feladatom, nem egyedül és nem kizárólagosan, Budapest építése. Hálás vagyok a Gondviselésnek és elöljárómnak, a miniszterelnöknek, hogy olyan munkát végezhetek, amely egyben a szenvedélyem is. Budapest egész egyszerűen a szívügyem. Szeretem, büszke vagyok rá, és örülök, hogy részt vehetek a gyarapításában. A Ludovika egy egészen különleges történet: édesapám itt végzett 1944-ben, az utolsó évfolyamon, és a nyilasok itt, a Ludovika épületében tartóztatták le, miután katonai ellenállási mozgalmat szerveztek édesapjával, a nagyapámmal a nácik ellen. Az öcsémmel együtt a gyerekkorunk tele volt ludovikás történetekkel, amelyeket sokadik hallásra is tátott szájjal hallgattunk. Egy letűnt, nemes világ idéződött meg az öregurak emlékeiben, szemük csillogásában, nevetésükben és könnyeikben.

Mi történt az édesapjával?

F. B. Az ellenállási mozgalmat elárulták, Radó nyilas csendőrszázados és pribékjei tartóztatták le hazaárulás vádjával. Mikor megbilincselve kituszkolták a Ludovika épületéből, meglepődve látta, hogy egy páncélos osztag veszi körül az akadémiát, csőre töltött fegyverekkel. A nyilasok attól tartottak, hogy az egész legénység fellázad, ha lecsukják Fürjes hadnagyot – azt mesélték, tűzbe mentek érte a legényei. Mivel a három közül egy ismerős hadbíró a halál ellen szavazott, egyhangúság híján nem volt érvényes a statáriális bíróság halálos ítélete. Margit körút, Sopronkőhida, front, sebesülés, fogság, majd a kommunisták kiteszik a seregből, megfosztják rangjától, és eltiltják minden tanulási lehetőségtől, pont, mikor már épp államvizsgázott volna a jogi karon. Mehetett segédmunkásnak, kezdetben azt is csak titokban. Komcsi *business as usual,* akkoriban sokak életében… 1999-ben hunyt el, posztumusz dandártábornoki rangja van. Mindig megőrizte becsületét, és nagy szavak nélkül adta át nekünk, mi az a hazaszeretet. Hálás vagyok érte és neki.

Mi az a munka, ami most lezárult?

F. B. 2018 tavaszára fölépítettük a Ludovika Campust, Magyarország legnagyobb és legmodernebb egyetemi campusát, és megújítottuk, kibővítettük Belső-Pest legnagyobb közparkját, az Orczy-kertet. A magyar királyi Honvéd Ludovika Akadémia felújított történeti épületét modern egyetemi könyvtárral és oktatási terekkel, az új egyetemi campust, az oktatási, elméleti és gyakorlati képzési épületeket, a kollégiumokat, az egyetemi lőteret, sportcsarnokot, uszodát és sportpályákat felépítettük és az egyetemi polgárok birtokába adtuk azzal, hogy használják

egészséggel, és a sport tereit nyissák meg a környék lakossága, a környék iskolái és óvodái számára is.

A helyi lakosok életminőségét, mindennapjait mennyiben javítja a Ludovika Campus megújítása?

F. B. Aki tesz egy sétát az Orczy-parkban, fél perc múltán érezni fogja a különbséget. Belső-Budapest legnagyobb zöldfelületét tíz hektárral megtoldottuk, bővítettük a játszóteret, de a park szabadtéri sporteszközökkel, futó- és sportpályákkal, mosdókkal és ivókutakkal is gazdagodott. A *Csinibaba* című filmből ismert csónakázótóra sem lehet ráismerni, a tóparti kávéházzal remek kikapcsolódási lehetőséget nyújt az odalátogatók számára. Egy kis St. James's Parkot hoztunk létre Budapest kellős közepén. Minden tekintetben win-win szituációkra törekedtünk, ezért került a közbiztonsági kihívásokkal terhelt környéken a Diószeghy utcába a rendőrtisztjelöltek kollégiuma és gyakorlóépülete. Az állandó rendőri jelenlét, a rendezett környezet nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a helyiek életminősége, biztonsága javuljon.

Számokban hogyan lehetne leírni ezt a városépítő munkát?

F. B. Öt évig építkeztünk, a teljes városfejlesztésbe a költségvetésbe visszafizetett áfa összege nélkül 34 milliárd forintot fektettünk be. A beruházás öt év alatt összesen 10 ezer embernek adott munkát az építkezéseken, a gyárakban, ahol a felhasznált anyagokat, berendezéseket gyártották, a fuvarozásban, a tervező- és mérnökirodákban, a hivatalokban. Az építkezés munkahelyeket teremtett, hozzájárult a gazdasági növekedéshez, a munkát kapó vállalkozások adót és járulékot fizettek az ország közös kasszájába. 300 ezer négyzetméteren dolgoztunk, ekkora volt az építési terület. 70 ezer négyzetméternyi teljesen új épület épült, ez négy darab római Szent Péter-bazilikának felel meg. Annyi acélt használtunk fel, amennyiből 25 darab New York-i Szabadság-szobrot vagy egy vadonatúj Lánchidat lehetne építeni. A megújított zöldfelület, park, köztér nagyobb, mint a Vérmező és a Városmajor együttesen, és ültettünk 850 új fát is.

Ön, mint aki lassan két évtizede irányít nagy budapesti városépítő beruházásokat, miben látja a sikeres közösségi beruházások receptjét?

F. B. A sikeres városépítéshez szabadság, felelősség és fegyelem szükséges. Minden nagy vállalkozás egy álommal kezdődik. Ezért az elején legyen egy álmod! Márpedig álmodni csak szabadon, szárnyalva lehet. Ezért kell a szabadság. Ha megvan az álom, jöhet a terv. Itt már kell a felelősség is. Így tudsz összhangot teremteni az álmok és a lehetőségek között. Figyelned kell a részletekre, a költségekre, a megvalósíthatóságra – felelősen kell tervezni. A megvalósításhoz, a kivitelezéshez, a végrehajtáshoz leginkább fegyelemre van szükség. Légy nagyon fegyelmezett az aprómunkában, a városépítés hosszú hétköznapjaiban! És mivel a nagy városfejlesztések megvalósítása általában évekbe telik, az sem árt, ha kitartó vagy, és rendben van az állóképességed. Nagyon fontos, hogy sose gondold, egyedül képes vagy mindenre, mindentudó vagy. Párbeszéd, nyitottság és együttműködés is kell a legjobb megoldások megszületéséhez. Ha mindez együtt van, akkor tovább épül a világ legjobb városa, amely egyszerre otthona a budapestieknek és fővárosa a nemzetnek.

FÜRJES BALÁZS

- Kiemelt budapesti beruházásokért felelős kormánybiztos.
- 46 éves .
- Diplomáját az ELTE jogi karán, summa cum laude minősítéssel szerezte.
- Szakterülete a nemzetközi magánjog, a kereskedelmi és társasági jog, valamint a versenyjog volt.
- Korábban egy nemzetközi ügyvédi irodában és a Wing ingatlanfejlesztő csoportnál vállalatvezetőként dolgozott.
- 1988 óta Fidesz-tag, 1990–1992 között elnökségi tag, a Fidelitas alapító tagja és alelnöke volt évekig.
- Alapítója a Szeretem Budapestet Mozgalomnak.
- Elnöke volt a Budapest 2024-es olimpiai pályázatnak.

Ünnepélyes keretek között adták át a Ludovika Campust

SZÖVEG: **SZÖŐR ÁDÁM**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

A miniszterelnök és más állami, önkormányzati vezetők, valamint a hivatásrendek képviselőinek jelenlétében ünnepélyesen átadták a Nemzeti Közszolgálati Egyetem otthonát, a Ludovika Egyetemi Campust és Budapest egyik legnagyobb közparkját, a megújult Orczy-kertet. Magyarország legnagyobb egybefüggő campusának fejlesztése nemcsak új egyetemvárost teremtett, de az Orczy-negyed megújításával egész Józsefvárosban és Budapesten is javítja az életminőséget. A városfejlesztés eredményeként nőtt a belső-pesti zöldfelület, javult a levegő minősége, biztonságosabbá vált a környék, és több szabadidős, sportolási lehetőséget kaptak a budapestiek.

EGYETEM

„A Nemzeti Közszolgálati Egyetem az egykori Királyi Honvéd Ludovika Akadémia helyén és egykori épületeiben növekszik és gyarapodik. Itt, a régi mezőkön őrizzük a hagyományt, itt gondozzuk a ránk maradt örökséget" – mondta köszöntőjében Prof. Dr. Patyi András. Az egyetem rektora szerint a történelem tanít a tudás erejére, hiszen a hadsereg, a társadalom, a gazdaság, de a kormányzás sem létezik erős, egészséges, kipróbált és igazolt tudás nélkül. Elhangzott, hogy a tudás fő intézményei ma is az egyetemek, ahol a *„dolgozók azon fáradoznak, hogy ez a több tudás egyben jobb tudás is legyen"*. A rektor szerint azonban a tudomány még nem tesz egyetlen intézményt sem egyetemmé, ehhez elengedhetetlen ugyanis a tudás átadása, azaz az oktatás és a képzés. Az NKE-n mindez a szolgálatra neveléssel, az állami karrierre való felkészítés értékátadásával párosul. Patyi András szólt arról is, hogy az Alaptörvény védelme és érvényre juttatása mellett az állam alapvető szolgáltatásainak megszervezésére készítik fel a hallgatókat. Mindezt ma már öt kar közreműködésével teszi az egyetem, ahol az egyes hivatásrendek *„egymással és egymástól is tanulnak"*. A rektor elmondta, hogy az NKE teljes jogú, széles nemzetközi partnerséggel rendelkező, újabb öt évre akkreditált, magyar, állami egyetem, amelynek fejlesztése tudatos közszolgálatfejlesztés és egyben városfejlesztés is. *„Tudjuk, hogy ez a teljes egészében magyar költségvetési forrásból megvalósult beruházás kiemelt áldozatvállalás a magyar kormány és az adófizetők, végső soron a nemzet részéről. Ezért minden ránk fordított forintot*

megbecsülünk. Minden támogatást becsületes törekvéssel, lelkiismeretesen és szeretettel végzett, magas szintű egyetemi tevékenységgel viszonzunk" – hangsúlyozta Patyi András. A rektor hozzátette, hogy az egyetem fejlesztése akkor teljesedhet ki, ha a ma még más helyszínen zajló honvédtisztképzés is beköltözhet a Ludovika Campusra. *„A mögöttünk álló évek teljesítményével és fejlesztési tapasztalatával készen állunk a folytatásra"* – zárta gondolatait a rektor.

Kocsis Máté, Józsefváros polgármestere szerint a mai nap nemcsak egy építkezés lezárása, hanem egy új kezdet is. *„A Ludovika és a megújult Orczy-park már a jelenlétével is építi a nemzet iránti elkötelezettséget, a biztonságot, valamint a fővárost és Józsefvárost is"* – hangsúlyozta a kerület polgármestere.

Úgy látja, hogy mindez elrugaszkodási pontot is jelent az Orczy-negyed teljes megújulásához, hiszen az egyetem, a campus és a park egyfajta motorja lesz a környék felemelkedésének. Szerinte jelentősen javítani fogja a városi élet minőségét és a közbiztonságot, valamint a befektetési hajlandóságot is. Elhangzott, hogy a mostani beruházással Józsefváros és Ferencváros gazdagabb lett egy olyan térrel, amelynek fontos szerepe lehet a közösségek megerősítésében is. *„Az egyetem és a campus méltó módon illeszkedik a kerület egyetemvárosi arculatához"* – tette hozzá Kocsis Máté. A polgármester megköszönte a kormány és mindazok támogatását, akik részt vettek az egyetemfejlesztésben és Belső-Pest legnagyobb közparkjának megújításában.

A Ludovika Akadémia megalapításának és történetének fontos pillanatait idézte fel beszéde első felében Tarlós István. Budapest főpolgármestere elmondta, hogy a Ludovika-épület és az Orczy-park a dicsőséges időszakok után a kommunizmus évtizedeiben jelentős romlásnak indult, míg végül 2012-ben a kormány úgy döntött, hogy felújítja a történelmi épületegyüttest, és a 21. század kihívásainak is megfelelő egyetemi campust hoz létre. *„Ma ez Magyarország egyik legnagyobb és legmodernebb campusa, és megújult Belső-Pest legnagyobb közparkja, az Orczy-kert”* – hangsúlyozta Tarlós István. A főpolgármester szólt a főváros és a kormány közös, nyolcéves városfejlesztési munkájának eredményeiről is. Idesorolta a tömegközlekedési hálózat megújítását, amelynek eredményeként új villamosok, autóbuszok, metrókocsik szállítják az utasokat Budapesten, ahol számos pályafelújítás is történt. Többek között megújult a Margitsziget és a Várkert Bazár, megépült a Groupama Aréna és a Duna Aréna, valamint a Széll Kálmán tér is átépült. *„Emellett nagyszabású csatornaépítési program is folyt, amelynek eredményeként ma már szinte 100 százalékos a főváros csatornázottsága”* – tette hozzá Tarlós István. A főpolgármester szerint Budapest ma sokkal előrébb tart, mint nyolc évvel ezelőtt, és a Ludovika Campus beruházással a főváros újabb szintet lépett.

„Budapest ma Közép-Európa leggyorsabban fejlődő és legizgalmasabb városa” – hangsúlyozta beszédében Orbán Viktor. Magyarország miniszterelnöke szerint a hat évig tartó egyetemfejlesztő munkának köszönhetően a nagy múltú intézmény a régi fényét és régi küldetését is visszanyerte. Hozzátette, hogy a Ludovika mindig arra nevelte a hallgatóit, hogy hazánkat őrizzék meg egy független, szabad országnak. A kormányfő szólt arról is, hogy a magyaroknak csak egyetlen hazája van, amelyet a történelem során számos alkalommal és módon akartak elvenni tőlünk. Orbán Viktor szerint ma sincs ez másképp, és *„elegendő egyetlen rossz lépés, és nincs megállás a lejtőn”*. Emlékeztetett arra, hogy az NKE alapításakor még békeidőre készülhetett Magyarország, ma azonban egyre nagyobb a kihívás. Orbán Viktor megerősítette, hogy a kormány a magyarok biztonságának garantálását tartja elsődleges feladatának. *„Amit eddig átéltünk, az még csak előhulláma volt annak az áradatnak, amely felénk közeledik, ugyanis sokmilliónyian készülnek útra a Közel-Keletről, Afrikából, és mindannyian Európa felé veszik az irányt”* – utalt a tömeges migráció veszélyeire a kormányfő. Hozzátette, hogy mindez első helyen Budapestet

és a budapestieket fenyegeti, ahogy az már három évvel ezelőtt is bebizonyosodott. Orbán Viktor szerint ez nem ismétlődhet meg újra, ezt garantálja a déli határon épült kerítés, amely elsősorban Budapestet védi. Orbán Viktor szerint Budapest ma a világ egyik legbiztonságosabb városa, és jó itt élni, de a bevándorlóországok városaiban más a helyzet. A miniszterelnök szerint ahhoz, hogy megőrizzék Budapestet szép, izgalmas és biztonságos városnak, ütőképes hadseregre, határvédelemre, erős rendőrségre és jól működő közigazgatásra van szükség, s minderre az NKE a garancia. Orbán Viktor úgy látja, hogy a voksolás igazi tétje a magyar jövő. *„Nekünk Magyarország az első, mi akarjuk írni a saját jövőnket, mégpedig magyarul"* – hangsúlyozta a kormányfő.

Az ünnepséget követően a meghívott vendégek megtekintették a Ludovika Campus és az Orczy-kert új és megújult részeit, így többek között a sportkomplexumot, a Lovardát és az RTK speciális épületét is.

A Ludovika Campus beruházás első ütemének köszönhetően az egyetemi polgárok birtokba vehették a Ludovika Akadémia felújított történeti épületegyüttesét (modern egyetemi könyvtárral és oktatási terekkel), az új oktatási, elméleti és gyakorlati képzési épületeket, a kollégiumokat, az egyetemi lőteret, a sportcsarnokot, a fedett uszodát és a szabadtéri sportpályákat. A lovarda is teljesen megújult, díjlovagló- és díjugratópályával egészült ki. Az uszodában egy 25 méteres, 8 sávos sportmedence, valamint egy 15 méteres, változó mélységű bemelegítő- és oktatómedence található, amely a lakosság számára is nyitott lesz.

A beruházás során Belső-Pest legnagyobb közparkját is minden szegletében felújították. Mostantól az Orczy-kertben bárki által szabadon használható játszóterek, kültéri edzőgépek, futókör, focipályák, streetballpályák, görkoris dühöngő, padokkal, ivókutakkal és sétányokkal osztott pihenőterek várják a pestieket, és újra használható a *Csinibaba* című filmből is ismert csónakázótó is.

A beruházás öt év alatt összesen tízezer embernek adott munkát, mintegy 70 ezer négyzetméternyi új épület „emelkedett ki a földből". Érdekesség, hogy annyi acélt használtak fel az építkezéshez, amennyiből 25 New York-i Szabadság-szobor vagy a budapesti Lánchíd lenne megépíthető. Az egyetemi polgárok a campus minden épületét használatba vették, a park szabadon látogatható, várja a lakosságot. A városfejlesztés a következő években is folytatódik: lerobbant területrészek és ipari épületek helyén épül majd meg a katasztrófavédelmi és honvédtisztképzés néhány létesítménye.

A LUDOVIKA EGYETEMI CAMPUS SZÁMOKBAN

LUDOVIKA FŐÉPÜLET

A campusfejlesztés első elemeként, 2014-ben átadott épület eredeti szépségében szolgálja a Nemzeti Közszolgálati Egyetem polgárait. A Széchenyi díszterem, a Hősök folyosója és az egyetemi Szent László-kápolna, a digitális és papíralapú egyetemi könyvtár mellett korszerű oktatótermek, hallgatói zsibongó, egyetemi büfé, irodák és korszerűen felszerelt tárgyalók is helyet kaptak itt.

OKTATÁSI KÖZPONT

A 28,1 méter magas, 85 méter széles és 90 méter hosszú, több mint 20 ezer m² összterületű, 3955 fő egyidejű befogadására alkalmas épület 21 hónap alatt készült el. Az oktatási munkát 1-1 darab 500 és 300 fős nagyelőadó, 2 db 140 fős, 4 darab 80 fős, valamint 61 darab 20–40 fős előadó- és szemináriumi terem, továbbá nyelvi és informatikai laborok, open labor helyiségek, s nem utolsósorban egy 53 fős olvasóterem szolgálja. Az oktatóknak 100, átlagosan 25 m²-es iroda áll rendelkezésükre. Az épületben a tanulókat és a dolgozókat egy 2600 adagos főzőkonyha, egy 300 adagos grillkonyha és 2 büfé szolgálja ki, jó időben pedig élvezhetik az 1300 m²-es tetőterasz nyújtotta pihenési lehetőségeket.

ORCZY ÚTI KOLLÉGIUM

A 21,8 méter magas, 50 méter széles és 65 méter hosszú, 800 fő egyidejű befogadására alkalmas épület (600 fő a szobákban, 200 fő a közösségi terekben) 16 hónap alatt készült el. A 2-2 fős szobákból álló lakóegységekhez előszoba, zuhanyzós fürdő és WC tartozik. Minden szinten 2 teakonyha, a földszinten recepció, 3 darab egybenyitható, tanterem jellegű multifunkciós terem, aulatér, büfé, valamint mosoda, kerékpártároló, igazgatási irodák, közösségi vizesblokkok találhatók.

RENDÉSZETI OKTATÁSI ÉPÜLET ÉS KOLLÉGIUM

A 26,05 méter magas, 48 méter széles és 63 méter hosszú, 600 fős kollégium 2-2 fős szobákból álló lakóegységeihez előszoba, zuhanyzós fürdő és WC tartozik. Minden szinten két teakonyha, a földszinten pedig recepció, multifunkciós terem, aulatér, büfé, valamint mosoda, igazgatási irodák, közösségi vizesblokkok találhatók. A belső udvaron 24 × 40 méteres alakulótér is van. A földszinten található még a campust kiszolgáló üzemorvosi helyiségcsoport is, jól felszerelt labor mobil defibrillátorral, valamint egy nagy öltöző az egyenruhák tárolására alkalmas szekrényekkel, zuhanyzókkal. Az első emeleten egy 37 méter hosszú, 21 tonna súlyú gyalogoshíd vezet át a campusterületre.
A különleges képzési célokat szolgáló, 15,9 méter magas, 45 méter széles és 65 méter hosszú épületben többek között gépkocsivizsgálatot tanulhatnak a leendő tisztek. A színpadtechnikával – fény- és hangtechnikai felszereléssel, kamerákkal – támogatott szituációs lövészeti terem, a nyomozati oktatás szituációs helyiségei, a rabosítás oktatását segítő tanzárka, a kihallgatóhelyiség, valamint a bankfiók-, átlagos lakás- és vendéglátóhelyiség-modellek a gyakorlati képzést szolgálják.

LUDOVIKA EGYETEMI SPORTKÖZPONT

A 13 méter magas, 50 méter széles és 150 méter hosszú létesítmény küzdőtere alkalmas kézilabda, kosár- és röplabda, tenisz, tollaslabda, teremlabdarúgás, asztalitenisz, vívás, torna és különböző küzdősportok – birkózás, cselgáncs, ökölvívás, karate stb. – gyakorlására. A berendezést aerobikterem, mászófal, bordásfalak, ereszkedő deszantkötél egészíti ki. A főpálya és az edzőpálya is keresztirányban feloszthető leereszthető függönyökkel. A nézőtér 1320 + 6 darab kerekesszékkel is megközelíthető férőhellyel rendelkezik, alsó három sora hátrahúzható, mobil elemekből épült. A sportolókat tíz darab 20 férőhelyes csapatöltöző várja, ezekből kettő akadálymentesített.
Az uszodának 200 fős nézőtere van; egy 25 méteres, 8 sávos, 220 cm vízmélységű sportmedence (vízilabdázásra is alkalmas kialakítással), valamint egy 15 méteres, változó mélységű bemelegítő- és oktatómedence található itt. A 4 darab, egyenként 20 fő befogadóképességű csapatöltözőből kettő akadálymentesített.

LUDOVIKA LÖVÉSZKLUB

A 8,6 méter magas, 17,3 méter széles és 90 méter hosszú épület földszintjén van a fogadó előcsarnok és a recepció, két, egyenként 20 fős öltöző, a felügyeleti irodák és egy oktatásra is alkalmas klubhelyiség. Az emeleten található a két taktikai és szituációs éleslövészetre alkalmas, 25 méteres, 10 állásos többfunkciós lőtér.

TÓPARTI ÉPÜLET

A 8 méter magas, 14,8 méter széles és 58,5 méter hosszú épület a már ikonikussá vált *Csinibaba* című filmben szereplő és teljes egészében megújult tó partján helyezkedik el. Többek között egy 200 fős étterem, valamint irodahelyiségek találhatók itt.

EGYETEMI SPORTPÁLYÁK

Az egyetem kültéri sportpálya-komplexuma rendészeti gyakorlópályát, 6 sávos, 400 méteres rekortán burkolatú futó- és multifunkciós pályát, távol- és hármasugró gödröket, valamint két műfüves futsal- és négy salakos teniszpályát foglal magában.

SPORTPARK

A nagyközönség számára is nyitott terület Budapest egyik legmodernebb és legújabb fitneszparkja, amelyben görhokipálya, időmérésre alkalmas, rekortán burkolatú futópálya, streetball- és multifunkciós pályák találhatók. A területen hangsúlyos szerepet kapott a streetfitnesz, a számos elemből álló pályát sorversenyre is alkalmas módon alakították ki. A városi szabadtéri akrobatika szerelmesei vadonatúj parkourpályán gyakorolhatják biztonságosan kedvenc sportjukat. Mindez nagy méretű mászóvárat, csúszdákat, hintákat és köteles csúszópályát is tartalmazó játszótérrel, valamint büfével és új vizesblokkokkal egészül ki.

AZ ORCZY-KERT NYITVA!

Több ezer érdeklődő vett részt április 7-én az újjászületett Orczy-parkban rendezett családi napon. A szervezők számos kulturális programmal és kikapcsolódási lehetőséggel várták a kerület és a főváros lakóit. Belső-Budapest legnagyobb, immáron 26 hektárnyi közparkja többek között bővülő játszótérrel, megújuló csónakázótóval, tóparti kávéházzal, szabadtéri sporteszközökkel, futó- és sportpályákkal, mosdókkal és ivókutakkal gazdagodott, amelyeket a hétvégén a lakosok is kipróbálhattak. A kellemes, napos idő különösen kedvezett az olyan programoknak is, mint például a gyermekkoncertek, a vásári játékok, kézműves foglalkozások, ugrálóvárak, színpadi bemutatók, kvíz- és nyereményjátékok, valamint az interaktív sportbemutatók és vetélkedők. Emellett a résztvevők megtekinthették a Ludovika Egyetemi Campus új épületeit is, és bemutatkoztak a Nemzeti Közszolgálati Egyetem hivatásrendjei is. A Katasztrófavédelmi Intézet hallgatói és munkatársai például magasból mentési gyakorlatot mutattak be, de volt rendészeti kutyás bemutató, katonai testnevelés, továbbá tonfabemutató is. Különösen népszerűek voltak az új sportpark szolgáltatásai, így a különböző torna- és fitneszeszközök, az időmérésre is alkalmas, rekortán burkolatú futópálya vagy a görhokipálya. Az ingyenes családi nap Marót Viki és a Nova Kultúr Zenekar nagykoncertjével és különleges szabadtéri fényjátékkal zárult.

Elismerések és doktoravatás az Egyetem Napján

SZÖVEG: **SZŐŐR ÁDÁM**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

Ünnepi szenátusi ülést tartott az Egyetem Napja alkalmából a Nemzeti Közszolgálati Egyetem. A Széchenyi díszteremben rendezett eseményen nyolcan vehettek át Publikációs Nívódíjat, valamint tizenhét PhD-s és két habilitált doktort is avattak.

A rendezvényen a testület elnöke, Prof. Dr. Patyi András hívta fel a figyelmet arra, hogy ezen a napon az egyetem létrejöttét ünnepeljük. Ugyanis 2011. március 28-án lépett hatályba a Nemzeti Közszolgálati Egyetem alapításáról szóló 2011. évi XXXVI. törvény. A törvény kihirdetésének napját az NKE Fenntartói Testülete 2012-ben nyilvánította az Egyetem Napjává. *„Az egyetem létezésének gyökerei azonban mind időben, mind térben messzebbre nyúlnak vissza"* – hangsúlyozta az intézmény rektora. Patyi András szerint az egyetem létezésének lényege a doktori címek odaítélésében is megragadható, hiszen ebben sűrűsödik össze például az intézményben folyó kutatómunka, a tudományos élet szabadsága vagy az a képesség is, hogy a tudományban való jártasságot megítélhesse az egyetem.
A szenátus elnöke szólt az egyetem négy doktori iskolájáról, amelyekben a legtágabb értelemben vett államkormányzással kapcsolatos témák tudományos feldolgozására van lehetőség. Az NKE fontos célja és feladata, hogy hozzájáruljon a magyar állam versenyképességéhez. *„Az intézmény létezésének és fejlesztésének feltétele, hogy Magyarország egy jól kormányzott állam"* – mondta Patyi András, aki szólt a Ludovika Campus projektről is, amely mintegy 50 milliárdos beruházást jelent. A rektor szerint mindez azt jelenti, hogy az állam rendelkezik a megfelelő pénzügyi eszközökkel és egy vízióval is arról, hogy egy ilyen egyetemnek léteznie kell. *„Ennek az intézménynek feladata, küldetése van a magyar felsőoktatás és a magyar államkormányzás területén"* – tette hozzá. A rektor szerint az egyetem a létezését a magas szintű felsőoktatási tevékenységgel és a nagy közszolgálati hivatásrendeknek tett szolgálatával tudja meghálálni a nemzetnek.
A rendezvényen egyetemi elismerések átadására is sor került. Az NKE Szenátusának döntése alapján az Egyetem Kiváló Oktatója címet Dr. Bottyán Zsolt őrnagy, tanszékvezető egyetemi docens, a repülésbiztonság és a meteorológia elismert szakértője vehette át. Tavaly év végén jelent meg az NKE Publikációs Nívódíjra kiírt pályázata, amelyre több kategóriában összesen negyvennégy pályamű érkezett. A Publikációs Nívódíj odaítéléséről az egyetem akadémikusaiból és professzoraiból álló bizottság döntött. Magyar nyelvű cikk alkategóriában Dr. Fogarasi Mihály egyetemi docens és Máthé Izabella r. hadnagy; idegen nyelvű cikk kategóriában Prof. Dr. Ruzsonyi Péter bv. dandártábornok; monográfia kategóriában Dr. Auer Ádám egyetemi adjunktus; könyv, könyvrészlet kategóriában Prof. Dr. Szenes Zoltán ny. vezérezredes; tankönyv kategóriában Dr. Tanács-Mandák Fanni egyetemi adjunktus és Dr. Nuber István ny. egyetemi docens; jegyzet kategóriában pedig Dr. Forgács Balázs százados, egyetemi docens vehette át a díjat.
Az ünnepi szenátusi ülésen habilitált doktori címet vehetett át Dr. Dobák Imre tanszékvezető, egyetemi docens és Dr. Szádeczky Tamás egyetemi adjunktus. Az új habilitált doktorokat Prof. Dr. Papp Tekla, az Egyetemi Habilitációs Bizottság elnöke mutatta be. Az ünnepségen az Egyetemi Doktori Tanács döntése értelmében összesen tizenhét PhD-doktor avatására került sor. Őket Prof. Dr. Padányi József tudományos rektorhelyettes, a tudományos fokozatokat odaítélő Egyetemi Doktori Tanács elnöke mutatta be. Ezt követően került sor ünnepélyes fogadalomtételükre, majd doktorrá avatásukra. Az avatottak nevében Fábián Éva szólt a jelenlévőkhöz. A Hadtudományi Doktori Iskola volt hallgatója elmondta, hogy számukra ez a nap sorsfordítónak számít, hiszen ma egy szellemi közösség tagjai lettek. *„Megszerzett tudásunkat hazánk szolgálatába szeretnénk állítani, és szeretnénk hozzájárulni a tudományterületünk eredményeinek gazdagításához"* – fogalmazott az új PhD-doktor, aki szerint a fáradtság, a büszkeség és a hála perceit élték meg az ünnepségen.
A rendezvényen közreműködött Mezei Pál zongoraművész is, akinek előadásában Liszt Ferenc *A Villa d'Este szökőkútjai* című zongoradarabját és Franz Schubert *Margit a rokkánál* című művét hallgathatták meg a résztvevők. ●

Sztálin a Ludovikán

SZÖVEG: **PODOBNI ISTVÁN**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

Kun Miklós átfogó képet adott Sztálinról a Ludovika Szabadegyetem előadásain: a hírhedt szovjet vezető személyes hátterébe, stratégiai döntéseibe és abszurd elméjébe is betekintést nyerhettek a hallgatók.

A SPÍLER

1944. október 9-én Moszkva felett két repülőgép nem találja a helyét. Az utasok egyike nem más, mint maga Sir Winston Churchill, az Egyesült Királyság miniszterelnöke. A moszkvai utazásának egy célja volt: Churchill egy olyan megállapodást szeretett volna elfogadtatni a szovjet diktátorral, amely informálisan szabályozta volna a háború utáni befolyási övezeteket Kelet-Közép-Európában és a Balkánon. *„Kijelentem, hogy igencsak piszkos és durva dokumentumot szerkesztettem, amely szerint világossá válik, hogyan alakulhat majd a Szovjetunió és Nagy-Britannia befolyása"* – idézte a miniszterelnököt Kun Miklós. A megosztás szerint Románia 90 százalékban Oroszországé lett volna, 10 százalékban Angliáé, míg Görögország 90 százalékban Angliáé, 10 százalékban Oroszországé, Jugoszláviát és Magyarországot fele-fele arányban osztották volna fel a két fél között, Bulgáriában pedig 75 százalékos arányban nyertek volna az oroszok.

Kun Miklós kutatásai alapján ismertette, hogy Sztálin pókerarccal teljes mértékben igazat adott Churchillnek. Imponált számára, amikor a tárgyalások során oroszokat említettek szovjetek helyett. Mindkét felet cinizmus jellemezte, amikor nemzetek sorsa felett döntöttek. Valójában Sztálin sokkal többet akart: másnap Molotov egyeztetett Eden brit külügyminiszterrel, ahol hosszú vita után 80–20 százalékos arányt harcolt ki Bulgáriában és Magyarországon a szovjetek javára. Mi volt a valóság? Sztálin serege megállíthatatlanul tört előre a térségben.

Kun Miklós a vallásháborúkhoz hasonlította a nagyhatalmak területi osztozkodását a második világháború során. Az *„akié a terület, azé a vallás"* jellegű felfogás helyett az *„ahova én szállítom a katonákat, ott az én ideológiám uralkodik"* elve érvényesült. A szovjetek hatalmas befolyással rendelkeztek: a jaltai találkozó során Sztálinnak további területeket sikerült szereznie. Bár a diktátor elfogadta a tárgyalások területi felosztását, később nem tartotta magát a megállapodáshoz. Churchill erre csak

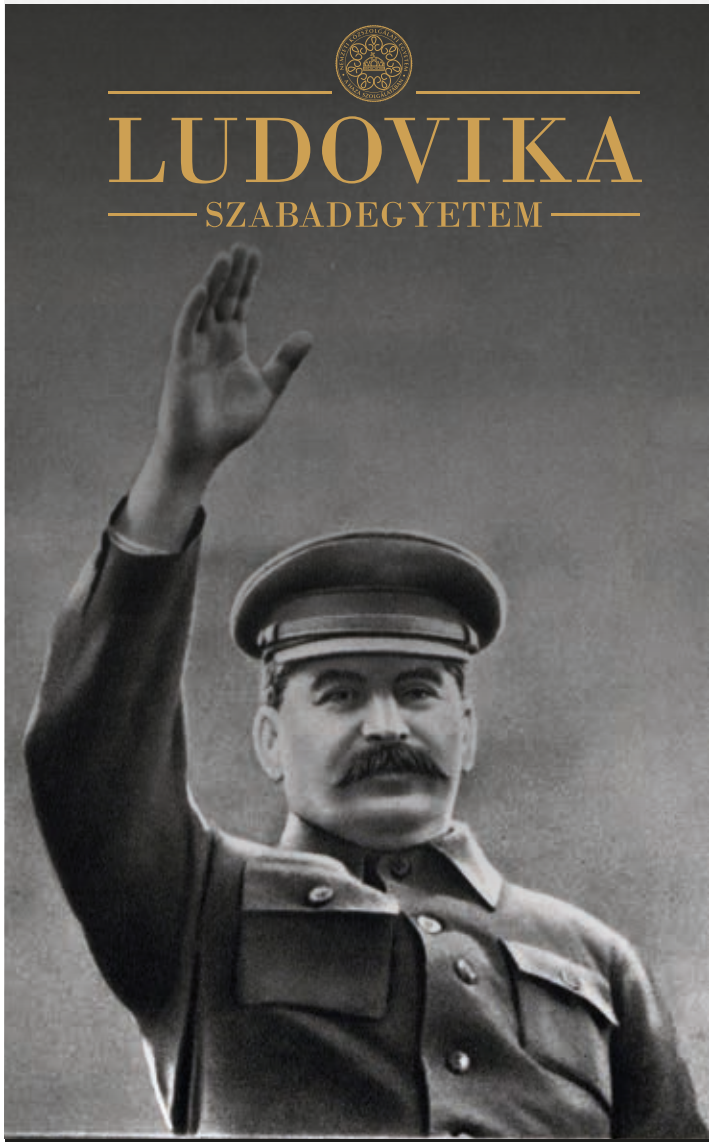

később ébredt rá. Roosevelt halálával a brit miniszterelnök egyedül állt szemben Sztálinnal. A kérdés az volt: kié lesz Európa?
„Sztálinnak esze ágában sem volt betartani a Churchillnek tett ígéretét, hiszen ekkor már Budapesten, Szófiában és Bukarestben általa sokban ellenőrzött kormányok kerültek hatalomra 1945 tavaszán és nyarán" – fejtette ki Kun Miklós. 1945. május 13-án a brit miniszterelnök rádióbeszédet intézett a népéhez, amelyben felhívta a figyelmüket, hogy legyenek éberek, nehogy Európa-szerte totalitárius vagy rendőrkormányok jöjjenek létre. Ekkor már Churchillt és katonai szakértőit nagyban foglalkoztatta az *Enormous* fedőnevű terv, amely a Szovjetunió elleni támadást latolgatta.

Azonban a szovjet túlerő vitathatatlan volt a kontinensen: a tankok számaránya 2:1-hez volt, míg a Vörös Hadsereg gyalogságának aránya 4:1-hez volt az „európai" seregekhez képest, emellett a szovjet vadászgépek száma megelőzte a brit katonai repülőgépparkot. Az angol közvélemény a véres háborút követően szimpatizált a Szovjetunióval és Sztálinnal, a brit lakosság 75 százaléka támogatta a szovjeteket. Kun Miklós kifejtette, hogy a brit katonai dokumentumok egy esetleges támadás esetén leginkább a Vörös Hadsereg győzelmét vizionálták: a szovjetek elfoglalták volna Skandináviát, Közép-Európa jelentős részét, a tankok esetleg betörtek volna Hollandiába, Belgiumba és Dániába. Számolni kellett a szovjetek közel-keleti, iraki és indiai előretörésével. Memoárok szerint, amikor Churchill meglátta a baljóslatú jelentést, valósággal őrjöngött. A szovjetek már a spájzban voltak: bejelentkezett az új gazda.

A GAZDA

„Sztálin magyar vonatkozású archívuma nem túl gazdag" – fejtette ki Kun Miklós. A Budapesttel való levelezések jelentős részét Molotovra bízta, aki külügyminiszterként és a hírszerzés koordinátoraként, majd az 1949-es bukását követően „csupán" kormányfőhelyettesként funkcionált a diktátor körében. A levélváltások során Molotov és a kabinetje előzetes piszkozatokat készített, amelyeket később Sztálin átszerkesztett. Ezeket a dokumentumokat a Politikai Bizottság vagy a pártközpont titkárságának archivistái rendszerezték Poszkrjobisev generális irányítása alatt. *„Sztálin néha rejtjeles vagy nem túlzottan titkos táviratokat küldött Budapestre. Ezeket szinte kivétel nélkül elhíresült álnevén, Filippovként írta alá"* – fejtette ki.
Kun Miklós azt is elmondta, hogy Sztálinról hazánkban rengeteg legenda kering. Társadalmunk többsége úgy ítéli meg, hogy a diktátor kifejezetten nem szerette Magyarországot, sorsunkról gyakran emocionális alapon döntött. Azonban a történész rávilágított, hogy Sztálin ennél sokkal pragmatikusabb ember volt. Uralkodása végére számos közép- és kelet-európai szatellitállam ellenszenvessé vált a diktátor számára. Kun Miklós kitér a tényre, hogy az eredetileg grúz származású szovjet vezetőt kommunista alapokon nyugvó orosz nacionalizmus fűtötte. Emellett kiemelte, hogy Sztálin notórius hazudozó, remek színész és félelmetes tárgyalópartner volt. *„Egy ilyen ember felügyelte a Kremlből Magyarországot."*
Az 1940-es években a diktátor kifejezetten durván beszélt a magyarokról, amikor a csehszlovák féllel tárgyalt: *„Én nem sajnálom a magyarokat. A magyarokat meg kell büntetni! Magyar kérdés: vagonkérdés."* Az ilyen kijelentésekkel inkább csak a csehszlovák Benešt akarta lekenyerezni. Később, amikor a környező országok újfent területeket szerettek volna elcsatolni hazánktól, Sztálin már nem járult hozzá. Mi késztette erre a lépésre? Egyszerűen nem akarta, hogy a szomszédos államok túlzottan megerősödjenek.
A történész felhívta a figyelmet arra, hogy Sztálin „udvartartásában" gyakran megjelentek magyar vonatkozású elemek. A leghíresebb Pauker Károly volt. A legendák szerint a Vígszínház fodrászaként tevékenykedett, majd az első világháború során orosz hadifogságba esett. Azonban Kun Miklós Sztálin személyi titkárának lányán, Tatjana Tovsztuhán keresztül kiderítette, hogy Pauker kisiparosként és zenészként már 1910-ben a monarchiában élt, később pedig a szovjet elit házi koncertjeinek meghatározó szereplője volt. Pauker karrierje felfelé ívelt: 1930-ban már a szovjet politikai rendőrség tagja volt, fontos szerepet vállalt Sztálin testőrségében, a diktátor kedvencévé vált. Egy időben a „gazda" magyar testőrére bízta félárva fia, Vajsza nevelését is. Paukert végül utolérte

a szovjet nagyratörők sorsa: kegyvesztetté vált Sztálin szemében, aki megszabadult tőle.
A Sztálin-archívum részét képezik részben publikálatlan dokumentumok és levelek is. Ezek közt találhatók a különböző protokolláris tárgyalások jegyzőkönyvei. Nagy Ferenc miniszterelnök moszkvai látogatása során Sztálin pohárköszöntőt mondott a magyar delegációnak, amelyben *„jó szomszédi viszonynak"* és *„igazi barátságnak"* nevezte a magyar–szovjet kapcsolatokat. Később a szeszélyes diktátor jelezte a magyar küldöttségnek, hogy a szöveg nem autentikus, így ne merjék leközölni a magyar lapokban. Azonban ez mégis megtörtént; később, 1948-ban megjelent az *Új Világ*ban. *„Sztálin dühöngött"* – tette hozzá Kun Miklós. Sztálin politikai koncepciójában komoly változások történtek ekkor, így egyre kevesebb szerepet tulajdonított a kisebb közép- és kelet-európai országoknak. Rákosi Mátyás gyakran írt levelet Sztálinnak, amellyel Kun Miklós véleménye szerint felidegesítette a diktátort. Rákosi számos ügyben kért iránymutatást, véleményt, segítséget: egyszer a testvérét akarták a hazai kommunistákkal budapesti rendőrfőkapitánynak kinevezni, majd a politikai vetélytársait akarta besározni, emellett kölcsönöket és technológiai segítséget is kért az ország gazdasági újjáépítéséhez, valamint a politikai hatalom megszerzéséhez. Ilyen projekt volt a magyar metróépítés, amellyel komoly gondok adódtak a kivitelezéskor: egy szovjet küldöttség megállapította, hogy a metróhálózat katonai szempontból nem állja meg a helyét. Sztálin mégis rábólintott az építkezések megkezdésre, amihez Rákosi további hadi mérnökök segítségét kérte. A metró átadását azonban már nem élhette meg a szovjet diktátor.

A DIKTÁTOR

A szovjet vezetőt legjobban talán a Gulagokat megjárt, majd német munkatáborokba is került emberek leírása mutatja be: *„Sztálin = Hitler + Ázsia"* – ismertette a képletet Kun Miklós. A diktátor kezéhez vér tapad. A radikális baloldali párt ideológiáját felöltve nemcsak a nép ellenségeit őrölte fel a diktátor, hanem politikai ellenfeleit, kommunista vetélytársait is kivégeztette. Így került sor arra, hogy Sztálin felszántotta a Kominternt, kivégeztette a kommunista világpárt vezetőségét.
A Komintern a világ számos országában rendelkezett sejtekkel. Ezek egyszerre voltak a szovjet külügy meghosszabbított kezei, valamint a kommunista pártok helyi bástyái. Sztálin igyekezett egyre nagyobb befolyást szerezni a szervezet felett, mindezt úgy, hogy a külvilág előtt tartotta a távolságot. Kun Miklós kifejtette, hogy a diktátor már a Molotov–Ribbentrop-paktum alatt azon törte a fejét, hogyan tudná átalakítani a világpártot. Sztálint a kommunizmusban megbúvó orosz nacionalizmus jellemezte. Nem volt meglepő, hogy először a német nyelvet felváltotta az orosz, majd végül az összes meghatározó pozícióba az orosz érdekeknek megfelelő emberek kerültek. A németek Európa-szerte szinte mindenütt leverték a kommunisták vezette ellenállást. Sztálin nyugati szövetségesei pedig nem vették jó néven, hogy Moszkvában még mindig funkcionál a Komintern. 1943 tavaszán Sztálin főleg emiatt oszlatta fel a kommunista világpártot, amely már szinte mindenben különbözött a „lenini" III. Internacionálétól.
„Hogyan tovább?" – tette fel a szovjetek kérdését a történész. *„Valahogy irányítaniuk kellett a nemzetközi kommunista mozgalmat."* Kun Miklós ismertette, hogy a világpárt hálózati szerepét a bolsevik párt Nemzetközi Kapcsolatok Osztálya vette át. A háború lezárásával megerősödtek a különböző baloldali politikai csoportosulások Európában. Sztálin felismerte, hogy a *„kommunista pártokat jobb kordában tartani"*. A lerongyolódott kontinensre (általában a választások előtt) hatalmas humanitárius segélyszállítmányok érkeztek a Szovjetunióból. A történész kiegészítésként hozzátette, hogy eközben Sztálin népe éhezett. Az évtized közepére a szovjet befolyás alatt álló övezeten túl a kommunisták megerősödtek Franciaországban, Olaszországban és Belgiumban, emellett Spanyolországban, Görögországban és az északolaszországi területeken partizánharcok alakultak ki.
Sztálin egyre nagyobb befolyást szerzett. Áthatotta a „felszabadított" kelet-közép-európai országok politikáját, miközben a nemzetközi porondon elhatárolódott a szélsőséges kommunista akcióktól. 1947-ben létrejött a Kominform, vagyis a Kommunista és Munkáspártok Tájékoztató Irodája. A világközpont kezdetben Belgrádban volt, majd a székhelyét áthelyezték Bukarestbe. Kun Miklós állítása szerint ez csak a felszín volt, a lényeg sokkal inkább az illegálisan működő intézetekben rejlett. Ilyen volt a Moszkva melletti 100-as, 101-es és 250-ös intézet, amely első kézből szállított információkat a szovjet vezetőség asztalára. Az intézetek profilja a külföldi hírszerzés volt. *„Ez volt a nemzetközi munkásmozgalom víz alatti áramlata"* – tette hozzá Kun Miklós.
A történész arra is rávilágított, hogy a 101-es apparátusa részint felelős volt a nemzetközi munkásmozgalom és a kommunista pártok irányításáért. Itt külön alosztályok működtek, a magyar és a román kérdéssel például ugyanaz a részleg foglalkozott. Ezeket a mai napig titokzatosság lengi körül, így rendkívül nehéz információt gyűjteni róluk. A történésznek sikerült hozzájutnia egy Magyarországról szóló jelentéshez, amely a budapesti állapotokat írja le. A háború után a Vörös Hadsereg tisztjei és katonái méltatlanul viselkedtek. A jelentés részletesen beszámolt a budapesti nép ellen elkövetett atrocitásokról és brutalitásról. A dokumentum megjárta a hivatali utat, eljutott Sztálinhoz és társaihoz. Ők azonban csak archiváltatták a jelentést. *„Mindent tudtak, de nem csináltak semmit. Ha valamit is csináltak, az nem szolgálta a különböző pártok, népek, nemzetek és országok ügyét."*

Magas rangú amerikai delegáció az NKE-n

SZÖVEG: **HORVÁTTH ORSOLYA**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

Prof. Dr. Patyi András meghívására az Egyesült Államok Kongresszusa képviselőinek delegációja látogatott a Nemzeti Közszolgálati Egyetemre március 10-én. A számos amerikai egyetemi kapcsolattal bíró intézménynek az esemény újabb lehetőséget adott a transzatlanti kapcsolatainak megszilárdítására.

„Mindent a népért és mindent a nép által. Semmit a népről a nép mellőzésével. Ez a demokrácia" – idézte Kossuth Lajost az NKE rektora. Prof. Dr. Patyi András felidézte, hogy a magyar államférfi Ohióban megfogalmazott gondolatai nagy hatást gyakoroltak tisztelőjének, Abraham Lincolnnak, az Egyesült Államok majdani elnökének tizenegy évvel későbbi híres gettysburgi hitvallására. *„Két férfi, két külön világból, azonos gondolatokkal a szabadságról és a demokráciáról"* – mondta, majd hozzátette: a 1848/49-es szabadságharc 170. évfordulójának közeledtével ezek a gondolatok aktuálisabbak, mint valaha.
Patyi András felidézte, hogy ugyan a történelem más útra terelte a két országot, Magyarország mindig tudta, hogy kik az igazi szövetségesei és ezen szövetségekből adódó kötelezettségeit mindig komolyan vette. Példaként kiemelte Magyarország szerepét a NATO-műveletekben. *„2015 óta 150 egységünk szolgált Irakban, jelenleg is mintegy 900 katonánk vesz részt békeműveletekben világszerte, közreműködünk a nyugat-balkáni régió stabilizálásában, valamint a Balkán légtérvédelmében is újra, várhatóan 2019-ben"* – emelte ki, majd kitért az NKE szerepére.

„Az NKE adja a magyar haderő tisztjeit, rendészeti képzést folytat, továbbá a hazai és nemzetközi közigazgatás, továbbá a vízügyi igazgatás számára biztosít felkészült szakembereket" – mondta. Patyi András hozzátette, hogy az NKE missziója elsősorban a magyar állam megerősítésére irányul a képzés és a kutatás által. *„Célunk azonban nemcsak az erős államhoz való hozzájárulás, hanem az értékalapú közszolgálat megteremtése is. Ehhez együttműködésekre van szükség"* – hangsúlyozta. Patyi András kitért az intézmény transzatlanti kapcsolataira. Mint mondta, az NKE nagy hangsúlyt fektetett a nemzetközi kapcsolatrendszer kialakítására, amelyben az amerikai egyetemekkel való

partnerkapcsolatok mindig az első helyen szerepeltek. 2016-ban együttműködési megállapodást írtak alá a Marymount Universityvel, majd egy évvel később a University of North Georgiával. Az intézmény bekapcsolódott a Fulbright-ösztöndíj-programba, valamint Amerikai Tanulmányok Kutatóközpontot hozott létre, többek között a felsőoktatási kapcsolatok erősítésére. *„A hetedik életévünkben elmondhatjuk, hogy sikeresen haladunk az úton, s az NKE továbbra is aktív szereplője kíván lenni a nemzetközi felsőoktatási, kutatási életnek"* – emelte ki, majd külön köszönetet mondott a delegáció tagjainak, valamint Dr. Szemerkényi Rékának, Dr. Fellegi Tamásnak és Fedor Istvánnak, hogy támogatják az NKE-t ezen az úton.

Dennis Ross szerint az NKE nem más, mint a *„nemzeti vezetőképzés egyeteme"*. Az amerikai delegáció magyar származású vezetője szerint az NKE múltja, intézményi öröksége, valamint jelene a bizonyíték erre. *„A tudás hatalom, de a vezetők cselekedetei a legmeghatározóbbak, amit örökül hagyhatunk a következő generáció számára."* Hozzátette: *„Akik ezen az egyetemen tanulnak, bárhová kerülnek is a közszolgálatban, mind vezetők lesznek. Ők azok, akik az országot építeni fogják."*

Mint mondta, Magyarország és az Egyesült Államok megvívta a saját harcát a szabadságért, de minden ellentét ellenére *„győztesen kerültünk ki belőle"*. Ebben az oktatásnak van az egyik legnagyobb szerepe. *„Az oktatás az, ami összeköt minket"* – emelte ki. Olyan korban élünk, amikor a személyes kapcsolatoknak kevés szerepe van, ahol az elektronikus média a következménynélküliségre nevel minket. *„Arra kell figyelnünk, hogy diákjaink ne feledkezzenek meg a szabad és független gondolkodásról. Fontos, hogy képesek legyenek a kész válaszok helyett valódiakat keresni"* – hangsúlyozta. A képviselő hozzátette: a szabad gondolkodás az egyik legegyetemesebb érték. Ezen nyugszik mindkét ország: *„a képességünk arra, hogy kiálljunk magunkért, a hitünkért"*. Magyarország és az Egyesült Államok is ennek köszönheti felemelkedését, valamint az egymás iránti bizalomnak, a tudás és a megértés hatalmának, hogy szükségünk van egymásra ebben a globális világban. *„Az NKE-n tett látogatásunk azt bizonyítja, hogy minden különbözőségünk ellenére van lehetőségünk megosztani egymással a gondolatainkat, értékeinket, lehet kapcsolatokat építeni"* – mondta Dennis Ross, majd hozzátette: *„Legyen az a célunk, hogy jobbá tesszük a világot, nemcsak a demokráciáért, a szabadságért, hanem a hitünkért is."*

Az NKE-re érkezett amerikai küldöttséget budapesti tartózkodása során fogadta Orbán Viktor miniszterelnök, Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere és Pintér Sándor belügyminiszter is, valamint Németh Zsolt, az Országgyűlés Magyar–USA Baráti Tagozatának és Külügyi bizottságának elnöke is.

Negyvenéves a közigazgatási felsőoktatás

SZÖVEG: **FECSER ZSUZSANNA**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

Negyvenedik, jubileumi évéhez ért a felsőfokú közigazgatási szakemberképzés. Az évfordulót Prof. Dr. Patyi András rektor fővédnökségével, egész éves programsorozattal ünnepli meg az Államtudományi és Közigazgatási Kar (ÁKK).

Az Elnöki Tanács 1977. évi 3. számú törvényerejű rendeletével döntött a felső szintű közigazgatási szakemberképzésért felelős Államigazgatási Főiskola létrehozásáról. A döntés végrehajtásáról a 1017/1978 (VI. 14.) MT. számú határozat szólt, amely alapján a közigazgatási felsőoktatás első tanéve 1978/79-ben indult. Az intézmény által nyújtott képzés több európai ország számára is mintául szolgált, Magyarországnak pedig negyven éven át biztosította a közérdeket képviselő, közszolgálatot végző tisztviselők kinevelését.

A 2000-es évek elején a főiskola alapjain egyetemi kar jött létre, így az igazgatásszervező főiskolai képzés mellett az egyetemi képzés is megjelent. A felsőoktatási intézmények sorra indították útjára szakjaikat, így vidéken is egyre elterjedtebbé válhattak az igazgatási szakok. A a Bologna-rendszer bevezetésével egyre differenciáltabbá váltak az igazgatási alap- és mesterképzések. Egészen 2011-ig a közigazgatási és a jogi képzések egy területhez tartoztak. A közigazgatás mindig is fenntartotta a lehetőségét annak, hogy a generalista közigazgatási szakemberek mellett jogászok, közgazdászok, humán vagy műszaki szakemberek is a köz szolgálatába állhassanak. 2012-ben a Nemzeti Közszolgálati Egyetem a közigazgatási felsőoktatás alapintézményeként kezdte meg működését. 2012 óta kéz a kézben fejlődnek a közszolgálati továbbképzések és a közigazgatási felsőoktatás, hazánk egyik legnagyobb felsőoktatási együttműködését alakítva ki ezáltal. Ezek a képzések az államtudományi képzési keretbe beolvadva a közigazgatás más területeivel – rendészeti, katonai és nemzetbiztonsági – közös modulokat alakítottak ki.

A közigazgatási szakemberképzés egyik fontos állomása volt

2013-ban a hazánkban egyedülálló Közigazgatás-tudományi Doktori Iskola megalapítása.
Ahogy Prof. Dr. Kis Norbert, az ÁKK dékánja az ünnepi köszöntőjében megfogalmazta, a jubileum közösségi ünnep. *„Ünnep azon egyetemek, oktatók, kutatók és felsőoktatási dolgozók számára, akik hozzátettek valamit a felsőfokú közigazgatási szakemberképzés fejlesztéséhez. Hasonlóan fontos ez a jubileum a magyar közigazgatási és tisztviselői kar számára is, amely egyre erősebb képzési alapokra építhette saját képességeit és személyi kapacitását."*
Ez az együttműködés a programsorozat megvalósításában is megnyilvánul: az események kiemelt támogatója fenntartóként a Miniszterelnökség és a Belügyminisztérium. Emellett a Magyar Kormánytisztviselői és Állami Tisztviselői Kar, a Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság, a hazai társegyetemek, valamint a European Institute of Public Administration szintén partnerek az eseménysorozat megvalósításában.
A jubileumi év programsorozata a *Die Entwicklung der Verfassung und des Rechts in Ungarn* című kötet bemutatójával vette kezdetét március 23-án. A hazai jogtörténészek és tételes jogászok gondozásában megjelent kézikönyv a magyar alkotmány- és jogfejlődés legfontosabb állomásait foglalja össze az államalapítástól napjainkig. Az első rész a rendi dualizmus, a második a jogállamiság, harmadik a közjogi interregnum, a negyedik a beszűkült szuverenitás és hatalmi koncentráció kronologikus egységében tárgyalja a közjogi, magánjogi és büntetőjogi fejlődést, továbbá bemutatja a magyar államelmélet és az alkotmányosság, valamint az egyes intézmények dogmatikai evolúcióját. A könyv küldetése azt bizonyítani, hogy a sajátos magyar alkotmány- és jogfejlődés beleillett a nemzetközi trendek világába. Emellett egyfajta válaszként is funkcionál a heidelbergi *Max Planck Institute* igazgatójának felhívására. A Deutsche Rechtswissenschaft im europäschen Rechstraum felhívás értelmében a *ius commune* vagy a *ius proprium* historikus fogalmakhoz visszanyúlva képzelhető csak el kölcsönhatás az Európai Unió joga és a nemzeti jogok között. A nemzeti történelmi tapasztalatokat, hagyományokat és a saját fejlődési állomásokat szem előtt tartva kell értékelni és tisztelni más alapvető európai jogrendek struktúráit.

Április végén a *Közigazgatási felsőoktatás 40* című konferenciával folytatódik a program, ahol bemutatják az eltelt negyven év intézménytörténetéből készült digitális képtárat, valamint jubileumi elismeréseket adnak át. Prof. Dr. Kis Norbert dékán a konferencia fővédnökeként köszöntő beszédével fogja megnyitni a konferenciát, amelyen Prof. Dr. Máthé Gábor professzor emeritus, Prof. Dr. Varga Zs. András alkotmánybíró, Prof. Dr. Torma András rektor tartanak előadást, valamint Prof. Dr. Marga Pröhl, a European Institute of Public Administration főigazgatója videóüzenettel jelentkezik be. Ezt követően *Köztisztviselők tegnap és ma: 40 év mérlegen* címmel panelbeszélgetés veszi kezdetét, amelynek levezető elnöke Prof. Dr. Kis Norbert, résztvevői pedig Dr. Hazafi Zoltán, Palich Etelka, a Magyar Államtisztviselői és Kormánytisztviselői Kar elnöke és Borsó Tibor, a Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság elnöke. A konferencia előadásait feldolgozó kötet megjelenése szeptemberre várható.
A Közigazgatás-tudományi Doktori Iskola doktoranduszainak tanulmányaiból készült, *A jövő közigazgatás-tudománya* című tanulmánykötetet júniusban mutatja be a kar, szintén a jubileumi programsorozat keretében. A 2013-ban alapított Közigazgatás-tudományi Doktori Iskola mind Magyarországon, mind pedig Európa-szerte egyedülállónak tekinthető. A húsz doktoranduszhallgató által saját kutatási körükben, magyar és angol nyelven készített tanulmányokból álló kötetet Dr. Téglási András egyetemi docens és Dr. Méhes Tamás adjunktus szerkeszti. Az NKE az ELTE Állam- és Jogtörténeti Karával együttműködésben digitalizálta és elektronikusan elérhetővé tette az egyetem Tudásportál rendszerén keresztül az ELTE ÁJK

Közigazgatási Jogi tanszékének tulajdonában lévő, egyedülállóan gazdag Magyary Zoltán-hagyatékot. A Tudásportál jelenleg tesztelés alatt áll, és néhány hét múlva nyilvánossá válhat. Ezzel egy közel két és fél éve zajló folyamat ért a végéhez.
Az NKE-nek sikerült teljesítenie, hogy a digitalizálás révén megőrizze Magyary szellemiségét az utókor számára. Június 11-én *Magyary-örökség: kincsek a hagyatékból* című Magyary Zoltán-emlékkonferenciával tiszteleg az egyetem a 130 éve született tudós előtt. A rendezvény illeszkedik abba a kétnapos konferenciasorozatba, amit az NKE évek óta hagyományosan megrendez Magyary Zoltán születésének évfordulóján a tatai Magyary Zoltán Népfőiskolai Társasággal közösen. Az eseményen előad Dr. habil Fazekas Marianna és a digitalizálási folyamatot felügyelő Dr. Horváth Attila. Jelen lesz Dr. Koi Gyula, hazánk egyik legismertebb Magyary-kutatója, és Dr. Peres Zsuzsanna is, aki a Magyary-hagyatékból emel ki néhány érdekességet.
A Magyary-archívum biztosítja, hogy a modern magyar közigazgatás-tudomány nemzetközileg is elismert, iskolateremtő tudósának közel tízezer dokumentumot tartalmazó hagyatéka online megismerhető legyen. Ezt a KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15 *A jó kormányzást megalapozó közszolgálat fejlesztés* elnevezésű, 4. számú alprojektje tette lehetővé.
1997 óta ünneplik július 1-jén a közszolgálati tisztviselőket az 1992. évi XXIII. törvény hatálybalépése kapcsán. Az Országgyűlés 2011. június 20-i határozata szerint július 1. a kormánytisztviselők napja Magyarországon. Ezt a napot magáénak érzi az NKE közössége, ezért a közszolgálati tisztviselők tiszteletére az ÁKK a tavalyi év sikerén felbuzdulva idén is megrendezi június 29-én a *Közigazgatási Juniális* elnevezésű szakmai és kulturális rendezvényét, amelynek helyszíne a Ménesi úti campus lesz. Az eseménnyel egybekötve *Közigazgatási Alumni* találkozót is rendeznek.
A 2018/2019-es tanévnyitó ünnepség is részét képezi a jubileumi emlékév programsorozatának. 2018 őszén a közigazgatási felsőoktatás 41. tanéve veszi kezdetét. A tanévnyitó keretében jubileumi emlékplakettek átadására és az első negyven évnek emléket állító évkönyv bemutatására is sor kerül.
Szeptemberben *A közigazgatási felsőoktatás szakképzettség-kínálata és a közszolgálati képesítés követelményei közötti konvergenciakutatás eredményeinek bemutatása* című workshop várja majd az érdeklődőket.
A kutatás a képzési terület szakképzettségeihez kötött, ezek által is betölthető munkaköröket hivatott feltárni. Ennek során a munkáltatóknak munkakörük szerint lehetősége nyílik értékelni azt, hogy a munkakörükhöz tartozó feladatok ellátásában mennyire bizonyul hasznosnak a megjelölt szakképzettség.
Az adott szakképzettség képzési és kimeneti követelményeit fontosság és hasznosság alapján is rangsorolják. Mindezek alapján a rendelkezésre álló információk sora kibővül a folyamatos fejlesztéshez elengedhetetlenül hozzájáruló „munkaerőpiaci" visszajelzésekkel és statisztikai képekkel, ez pedig kutatási eredményként a kormányzati intézményekhez is eljut.
2018 őszén az NKE Államtudományi és Közigazgatási Karának hallgatói számára lehetőség nyílik bepillantást nyerni a közigazgatási területen betölthető munkalehetőségek világába egy nagyszabású *Közigazgatási Karrierexpón.* Az eseményen bemutatkoznak az ÁKK partnerintézményei, megismerhetővé válnak a közigazgatási szervek és a pályakezdők elvárásai is. A hallgatók olyan információkra is szert tehetnek, mint a jó önéletrajz összeállításának módszertana, az állásinterjúra való felkészülés ismérvei és a közigazgatási feladatok hatékony elvégzésének módja.
Novemberben immáron negyedik alkalommal rendezik meg az *Önkormányzatiság napjainkban* című konferenciát, amely idén is a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat részeként valósul meg. A rendezvény kiváló lehetőséget biztosít az ÁKK-n működő Önkormányzati Kutatóintézet számára a legfrissebb kutatási eredményeinek ismertetésére. A mára már hagyományosnak mondható rendezvényen a helyi önkormányzatok rendszereinek kihívásairól, a jó gyakorlatról és a fejlesztési lehetőségekről kötött és kötetlen formában kialakuló tudományos és gyakorlati vita során egyeztetik nézőpontjaikat az önkormányzati szakemberek, az érdekvédelmi szövetségek, a jegyzők és a polgármesterek. Az NKE ÁKK a Jegyzők Országos Szövetségével és a Területi Önkormányzatok Szövetségével együtt szervezi meg a konferenciát.
A jubileumi év lezárásaként 2018 novemberében rendezik meg a továbbképzés időszerű kérdéseivel foglalkozó *Közszolgálati továbbképzés-fejlesztés 2014–2018 – KÖFOP 2.1.1.* című konferenciát, amely egyben a 2016-ban indult KÖFOP 2.1.1. *A közszolgáltatás komplex kompetencia, életpályaprogram és oktatástechnológiai fejlesztése* című operatív kutatási és fejlesztési program eddig elért eredményeit is bemutatni hivatott. A projekt célcsoportját jelentő tisztviselők képességének személyre szabott fejlesztése nemcsak a közigazgatás és közszolgáltatások hatékonyságát növeli, hanem Magyarország versenyképességét is. Az NKE-n a modern oktatástechnológiai és képzésmenedzsment-rendszerre épülő tanulási környezet elősegíti a hallgatók hatékonyabb tanulását. Ennek a beavatkozásnak köszönhető, hogy a közszolgálatban dolgozók kompetenciaszintjében mérhető javulás állt be.

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
ÁLLAMTUDOMÁNYI ÉS KÖZIGAZGATÁSI KAR

Új kihívások a bűnügyi tudományokban

SZÖVEG: **SZÖŐR ÁDÁM**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

A bűnügyi tudományok területén is számos olyan új jelenség tapasztalható, amelyekre a jogalkotóknak válaszokat kell adniuk. Ebben lehet segítségükre a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen működő Ludovika Kiemelt Kutatóműhely, amelynek keretein belül a büntetőjog, a büntetőeljárási jog és a kriminológia területén végeznek tudományos munkát.

Rohamosan változó világunkban a jognak és a jogtudománynak is alkalmazkodnia kell a társadalomban bekövetkező változásokhoz. Az elmúlt évtizedekben a bűnözés területén is számos új jelenséget lehetett megfigyelni, amelyekre válaszokat kell adni új jogszabályok és eljárások formájában. A közelmúltban jelentős jogszabály- és törvényalkotási folyamat ment végbe,

amelynek eredményeképpen többek között új közigazgatási perrendtartás, új polgári törvénykönyv és polgári perrendtartás, valamint új büntetőeljárási jogi szabályozás is született. *„A tudomány feladata, hogy egyrészt szakmai hátteret adjon a jogszabályalkotásnak, másrészt a legfrissebb tudományos eredményeket az oktatásban is minél hamarabb*

megjelenítse" – fogalmaz Prof. Dr. Blaskó Béla ny. r. vezérőrnagy. Tájékoztatása szerint az általa vezetett, az európai uniós finanszírozásban megvalósuló KÖFOP-projekt keretében működő Bűnügyi Tudományok Kiemelt Kutatóműhely célja, hogy az itt folytatott hazai és nemzetközi kutatások eredményei által a büntető törvényhozásban, a büntető igazságszolgáltatásban, valamint a rendészeti területen dolgozó szakemberek számára korszerű, magas szintű elméleti és gyakorlati ismereteket közvetítsen az alap- és a mesterképzésben, valamint a doktori és a továbbképzés területén is. Az NKE Kutatási Tanács jogtudományi kollégiumának elnöke elmondta, a kutatóműhely három tudományterületet fog át: a büntetőjogot, a büntetőeljárási jogot és a kriminológiát. Az ezekben végzett tudományos munka segíti a Jó Állam kormányzati koncepció érvényesülését a büntetőpolitika alakításában, a rendészeti felsőoktatásban, a kriminológia oktatásában és a hatékony bűnüldözésben.

Blaskó Béla az új büntetőeljárási törvény kodifikációját végző szakértői testület tagjaként is jelentős tapasztalatokkal gazdagodott a témában. A szakember szükségesnek tartja, hogy a kutatómunka kiterjedjen annak vizsgálatára is, hogy a rendszerváltozástól napjainkig lezajló események, valamint az EU és más nemzetközi közösségek büntető jogalkotása, jogalkalmazói gyakorlata milyen hatást gyakorolt a hazai büntetőpolitikára és jogalkalmazásra.

A kutatóműhely tagjai emellett vizsgálják azt is, hogy a hazai és a nemzetközi tendenciák figyelembevételével milyen fejlesztési irányok rajzolódnak ki a büntetőjogi, büntető eljárásjogi és kriminológiai ismeretek rendészeti felsőoktatásában, és melyek azok az elméleti alapvetések, amelyeknek készségszintű tudása támogatja a rendészeti szervek tevékenységét.

„A kriminológiának nagyon fontos szerepe van a munkában, hiszen kutatással tudja mérni a változások hatásait, illetve vizsgálja azokat az új jelenségeket, amelyek eddig szabályozatlanok voltak" – mondja Prof. Dr. Barabás Andrea Tünde, aki a kriminológiai terület kutatásáért felelős szakember. Az RTK Bűnügyi Tudományok Intézetének vezetője elmondta, hogy például a lassan ötéves büntetőjogi kódex egyfajta hatásvizsgálatát is végzik munkájuk során. Szerinte a kriminológiai jelenségeket és az ehhez kapcsolódó szociológiai, társadalmi kérdéseket a jogszabályváltozások tükrében kell vizsgálni. *„Mi elsősorban a rendőri munka hatékonyságának oldaláról vizsgáljuk a jelenségeket, folyamatokat, és keressük a beavatkozási lehetőségeket"* – fogalmaz a szakember.

Az új büntetőeljárási kódex idén júliusban lép hatályba. A törvényi előkészítő munkában részt vettek az NKE oktatói, így Prof. Dr. Fantoly Zsanett is. A kutatásban a büntető eljárásjogi területért felelős szakember elmondta, hogy a képzés során lehetőségük lesz a törvényi előkészítő munka során szerzett tapasztalatokat is átadni a hallgatóknak. A törvény hatálybalépéséig egy olyan komplex oktatásisegédanyag-rendszert dolgoznak ki, amely valószínűleg egyedülálló lesz az országban. Az új büntetőeljárás-jogi tankönyv mellett e-learning oktatási anyag is készül, és külön gyakorlókönyv feladatokkal és jogesetmintatárral. *„Az elmúlt időszakban egyre szélesebb szakmai kapcsolatrendszer alakult ki jogalkotókkal és jogalkalmazókkal, és sokszor fordul elő az, hogy tőlünk várnak jogi interpretációt"* – fogalmaz Fantoly Zsanett, aki elmondta, hogy a projekten belül is szerveznek olyan szakmai rendezvényeket, amelyek a megváltozott joganyag gyakorlatba való átültetését segítik. A szakember úgy látja, hogy az új törvények (mint például a büntetőeljárási kódex) megváltozott társadalmi viszonyokat tükröznek, amelyeket át kell ültetni a társadalmi viszonyrendszerbe. Mindezek értelmezése a gyakorlat számára a jogtudomány feladata.

„Munkánkkal tehát a gyakorló jogászokat és a hallgatókat is egyszerre készítjük fel a jogszabályok értelmezésére" – teszi hozzá a tanszékvezető.

A bűnügyi tudományoknak olyan új jelenségekkel is foglalkozniuk kell, mint például a kiberbűnözés, amely egyre nagyobb fenyegetést jelent nemcsak az egyes államok, de az egyének számára is. Kiss Tibor egyetemi oktató, a kutatóműhely koordinátora szerint a kriminológia feladata megfogalmazni a kiberbűnözés alapvető fogalmait. A kutató úgy látja, ennek vannak olyan megnyilvánulásai, amelyek még kezelhetők a hagyományos jogszabályi környezetben is (ilyen például a zsarolás), de más esetben szükség lehet majd új szabályozásra, új törvényekre is. Jelenleg nemzetközileg sincs még egységes módszer a kibertér szabályozására. Ezt a folyamatot a tudomány úgy tudja segíteni, hogy például speciális tudástárat hoz létre a témában. A Rendészettudományi Karon hamarosan egy kiberbiztonsági tanszék is megalakul, amely munkájának fontos része lesz a kriminológiai megközelítés.

Új jelenségként értelmezhető az utóbbi időben egyre gyakrabban emlegetett szexuális zaklatás is. A nyáron hatályba lépő új büntetőeljárási törvény a korábbinál modernebben és hatékonyabban próbálja kezelni ezt a jelenséget is, hiszen a sértettnek a jövőben lehetősége lesz aktívabban részt venni a büntetőeljárásban. *„Azt érezheti majd, hogy nemcsak a terhelt körül »forog a világ«, hanem az ő jogai is megfelelően képviselve vannak, ugyanakkor a törvény a terheltnek is lehetőséget ad a megegyezésre"* – fogalmaz Fantoly Zsanett. A tanszékvezető szerint ez az új szabályozás, ilyen tiszta konszenzuális formában, jelenleg úttörő Európában.

Az úgynevezett megegyezéses eljárás keretében ugyanis az ügyész „egyezkedik" a terhelttel, és a beismerő vallomás megtétele esetén megállapodnak a büntetési nemben és tartamban. Így az is előfordulhat, hogy bírósági tárgyalásra sem kell vinni az ügyet, hanem egy előkészítő ülés keretében megszülethet a jogerős ítélet.

Az NKE kutatócsoportja hasonló témában szervez tudományos konferenciát, amelynek témaköre az áldozattá válás megelőzése, az áldozatok kezelése. *„Korábban inkább a terhelti jogokról beszéltünk, ma már szerencsére az áldozatokra is kezdünk jobban odafigyelni"* – teszi hozzá Barabás Andrea Tünde. Az intézetvezető úgy látja, hogy bár a bűnözés mértéke csökkenni látszik Magyarországon, eközben olyan, kriminológiai szempontból kezelendő jelenségek erősödnek fel, mint például a bűnözéstől való félelem fokozódása a lakosság körében, vagy a bűnözés egyes rejtve maradó formáinak terjedése. Ezekkel a tudománynak kiemelten kell foglalkoznia. Az új kihívások kezelésére válaszul a projekt keretében egy új kriminológiai tankönyv is készül, amely a lexikális ismeretek helyett az alkalmazható, érthető, hasznosítható tudást helyezi a fókuszba.

A kutatómunka során a szakemberek többek között elvégzik majd a büntetőpolitika és a rendészeti tevékenység összefüggéseinek feltárását, és meghatározzák a magyar büntetőpolitikának a nemzetközi követelményekhez való viszonyrendszerét. Blaskó Béla elmondta, hogy a kutatásnak számos nemzetközi aspektusa is van, s mindez támogathatja a nemzetközi bűnügyi és rendészeti együttműködést. Ennek keretében szakmai látogatást terveznek például Németországban, Ausztriában, Lengyelországban vagy Szlovákiában működő oktatási társintézményekhez, valamint rendőri és ügyészi társszervekhez. Az európai uniós tagországokban végzett kutatások eredményeit tanulmány formájában dolgozzák majd fel, amelyben vizsgálják az emberi jogok, az alapjogok és a rendészeti működés kapcsolatát.

A kutatómunka során mindhárom szakterületen készül majd új tankönyv, és összesen mintegy tíz tudományos kiadvány megjelentetését tervezik a kutatók.

170 éves a Magyar Honvédség

SZÖVEG: **PODOBNI ISTVÁN**
FOTÓ: **FORTEPAN.HU, MTI**

„A hadsereg olyan, mint az esernyő. Az ember azért viszi magával, mert bármikor eshet az eső. Ez nem jelenti azt, hogy mindig ki kell nyitni, viszont olyan állapotban kell tartanom, hogyha kinyitom, akkor megvédjen" – mondta Prof. Dr. Hermann Róbert, a Hadtörténeti Intézet és Múzeum parancsnokának tudományos helyettese.

A Magyar Honvédség 170 éves, a története mégis korábban kezdődik. Hermann Róbert történész a mohácsi vészig vezette azt vissza, amikor a Magyar Királyság elvesztette az önállóságát. Kifejtette, hogy voltak ugyan önállósági törekvések, mint például a Rákóczi-szabadságharc, de ezek nem vezettek sikerhez. A vizsgált időszakban sokan Erdélyt szokták megnevezni, mint az önálló magyar államiság központját, Hermann Róbert azonban rávilágított, hogy a fejedelemség gyakorlatilag oszmán vazallusállamként működött. A magyar fegyveres erők integrálódtak a császári hadseregbe, ahol a huszársággal az egyik meghatározó pillérévé váltak a birodalmi haderőnek. Emellett hazánk kiegészítő egységekkel (mint amilyen például a sorgyalogság vagy a határőrség) járult hozzá a hadsereghez, ezek viszont nem rendelkeztek nemzeti jelleggel. *„A magyar országgyűlésnek és kormányzati szerveknek nem volt beleszólásuk a hadsereg vezérletébe, vezényletébe, valamint alkalmazásába. Azonban a birodalom más területi egységeivel ellentétben Magyarországon az országgyűlés határozta meg az újonclétszámot és a hadiadót."*

Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc vezetett fordulóponthoz. Törvényt hoztak a nemzetőrségről, amelyben megszüntették a vagyoni és értelmiségi cenzust. *„1848. április 26-án a magyar kormány egy 10 ezer fős rendes mobilis nemzetőrsereg felállításáról határozott"* – mondta Hermann Róbert. A honvédség szervezését a nemzetőrségről szóló törvény tette lehetővé. Az Erdély nélküli magyar területek tíz zászlóaljat állítottak ki önkéntesekből, majd az unióval további két zászlóalj szervezése indult meg. 1848 júliusában a népképviseleti országgyűlés egy önálló hadsereg felállításáról határozott a haza védelmére, azonban az uralkodó nem volt hajlandó szentesíteni a törvényt. A szeptemberben bekövetkezett Jellasics-féle támadás után a parlament a törvény bizonyos paragrafusait határozati úton életbe léptette, az ország veszélyeztetett helyzete miatt. Az újonnan szervezett alakulatok már nem csak önkéntesekből álltak, a sorozás mellett a magyar honvédek különböző területekről érkezhettek. A magyarországi kiegészítésű császári sorezredek

elemei csatlakoztak a seregeinkhez, akik szakmailag értékes, képzett katonák voltak. A magyarok mellett különböző külföldi csapatokból álló légiók, lengyelek, németek és olaszok is részt vettek a szabadságharcban. Hermann Róbert elmondta, hogy 1848 decemberére 67 zászlóaljsorszámot adtak ki a honvédzászlóaljak számára, a teljes hadsereg év végére közel 100 ezer főt számlált, majd a sikeres nyári hadjárat végén már 148 zászlóalj alkotta a magyar haderőt, 160 ezer fővel. *„Mátyás király uralkodása óta ez volt az első európai szintű hadserege hazánknak."* A történész véleménye szerint harcászati szempontból ütőképes volt a honvédsereg, amely csatákat tudott nyerni a császári csapatokkal szemben. Végül az orosz seregek kellettek ahhoz, hogy le tudják verni a magyar szabadságharcot. A honvédség krónikája 1849 őszén ért véget Görgey fegyverletételével és a komáromi erőd kapitulációjával. Ezek után a magyar kiállítású újoncok a császári királyi hadseregbe kerültek, de az emigrációban három ízben is alakultak magyar légiók az itáliai vagy a porosz háborúkban.

Hermann Róbert ismertette, hogy a kiegyezési tárgyalások során az egyik legnehezebben keresztülvihető követelés a magyar honvédség felállítására vonatkozó volt: ezt gróf Andrássy Gyula miniszterelnöknek, 48-as címzetes ezredesnek sikerült elérni Ferenc József császárnál és királynál. 1868-ban létrejött a Magyar Királyi Honvédség. Ez szervezetileg a monarchia második vonalbeli haderejének számított: a császári (és) királyi hadsereg volt az első vonal, míg a harmadiknak a Magyar Királyi Népfelkelés, azaz a tartalékosok számítottak. A honvédség messze nem volt olyan állapotban, mint a császári és királyi erők, tüzérséggel is csak 1913-tól rendelkezett. Az első világháborúval azonban ezek a különbségek eltűntek: a kibontakozó állóháború első éveiben a kiképzett hivatásos katonák hamar elvéreztek, így a fiatal újoncoknak kellett helytállniuk a csatatéren. A modern fegyverek alkalmazása hatalmas emberáldozatokat követelt a harcoló felektől. A háború kimenetelét végül a hátországok döntötték el. *„A hadianyagcsatát elvesztette az Osztrák–Magyar Monarchia."*

1918-ban felbomlik a birodalom, ezzel párhuzamosan felszámolják a hadseregeket is. Hermann Róbert kifejtette, hogy ekkor különböző hadsereg-alakítási kísérletek kezdődtek hazánkban: előbb Károlyi kormánya próbált meg hadsereget szervezni, majd a Tanácsköztársaság idején létrejött a Vörös Hadsereg. Végül 1919 nyarán szerveződött meg a Horthy-féle Nemzeti Hadsereg Szegeden, ami később az ország egész területére kiterjesztette a fennhatóságát. 1920-tól újra Magyar Királyi Honvédségnek nevezik hazánk hadseregét.

A történész felhívta azonban a figyelmet arra, hogy a trianoni békediktátum hatására csapatainknak sokkal kisebb volt a mozgástere, mint a világháború előtt. A hadseregfejlesztést leállították, valamint maximálták a létszámot, illetve megszabták a fegyverzet minőségét. Így került sor arra, hogy logisztikailag a posta vagy a rendőrség vette át a honvédség repülőgép-állományát. A korlátozások az 1938-as bledi egyezményig kitartottak, ahol Magyarország újra a fegyverkezés útjára lépett. A győri program keretében a Darányi-kormány komoly fejlesztést indított el a honvédségnél. Céljuk az volt, hogy 1944–45-re egy olyan állapotú hadsereget hozzanak létre, amely fel tudja venni a versenyt a szomszédos országokkal. Azonban 1939-ben kitör a második világháború, amelybe Magyarország 1941-ben lépett be. *„Ez a fejlesztési időszak közepén érte el a honvédséget."* Hermann Róbert véleménye szerint a doni katasztrófa csak az egyik példa arra, hogy a Magyar Királyi Honvédség még nem volt felkészülve a háborúra.

A háború végéhez közeledve 1944 márciusában hazánk elvesztette önállóságát, a német akarat érvényesült az ország minden területén. Ezzel párhuzamosan megkezdődött egy demokratikus hadsereg fejlesztése a szovjetek oldalán.

Hermann Róbert ismertette, hogy ezek építőcsapatok voltak, a sereg maga önkéntesekből és hadifoglyokból állt. Kezdeményezés is indult annak érdekében, hogy Magyarország is kivegye a részét a nácizmus elleni harcból, azonban ezt sem a szovjet fél, sem a szomszédos utódállamok kormányai nem támogatták. A demokratikus hadsereg története 1948-ig tartott, amikor a politikai fordulat keretében létrejött a Magyar Néphadsereg. *„A Kossuth-címert felváltotta a Rákosi-címer."*
A kommunista hatalom nagyarányú és erőltetett hadseregfejlesztést hajtott végre, abból kiindulva, hogy elkerülhetetlen lesz a harmadik világháború. Ennek azonban komoly ára volt: a második világháborúban megtört társadalmat gyakorlatilag kizsigerelte a kommunista rezsim a padlássöprésekkel és a beszolgáltatással. A felpumpált néphadsereg így jócskán meghaladta a 100 ezer fős létszámot is, emellett komoly technológiai fejlesztésekre és erődépítésekre került sor. Önállóságról szó sem lehetett: a Magyar Néphadsereg gyakorlatilag egy csatlós haderő volt a szovjet Vörös Hadsereg mellett.
1956-ban kitört a forradalom hazánkban: a néphadsereg egyik oldal számára sem volt használható. *„Ahhoz túlságosan népi és nemzeti volt, hogy fellépjen a forradalmárokkal szemben, viszont a szocializmus védelmében is csak kevesek avatkoztak be"* – emelte ki Hermann Róbert. Szórványosan vett csak részt a hadsereg a forradalomban. *„Utólagosan értékelve: szerencsére"* – tette hozzá a történész, ugyanis a néphadsereg nem volt elég erős ahhoz, hogy megállítsa a szovjet intervenciót.
A hatalom csúcsán rájöttek, hogy a hadsereg ilyen formában megbízhatatlan. 1956–57-ben tisztogatásokat végeztek a vezetésben, a tiszteknek esküt kellett tenniük a Kádár-rendszerre. Az állampárt továbbá átpozicionálta a hadsereget: leállították az erőltetett haderőfejlesztést, tömeghadsereg helyett egy modernizált, technikailag felkészült sereget szerettek volna felállítani. A modernizációs folyamat áthatotta a 70-es és 80-as éveket. A hadsereg szociális funkciója mellett megjelentek a népgazdasági funkciók is. *„Már messze nem volt olyan haszontalan, mint az 1956 előtti elődje."*
A Magyar Néphadsereg alapvetően nem a pártállam hadserege volt. Ez 1989–90-ben is bebizonyosodott: *„A néphadseregről kiderült, hogy nem lehet bevetni a változással szemben."* A rendszerváltás gördülékenységét is jelzi, hogy az ideológiai átprogramozásnak már a kezdeteinél ellenállt a tiszti kar. 1990 után az ország a gazdasági csőd szélére került, a hagyományos néphadsereget leszerelték, helyére a Magyar Honvédség lépett. Azonban az alakulatok megszűntek, a hadsereg hadianyaga elaprózódott. Hatalmi vákuum keletkezett, kérdés volt, ki mellett teszi le a voksát a magyar társadalom, és ki ellen kell védekeznie. Nem szabad elfelejteni, hogy a 90-es években a Balkánon még háború folyt. A demokratikus pártok egyvalamiben azonban megegyeztek a rendszerváltás után: Magyarországnak a NATO-hoz és az Európai Közösséghez, az EU-hoz kell csatlakoznia. *„A világ legnagyobb működő katonai rendszerének lettünk a tagjai"* – emelte ki Hermann Róbert.
Míg az EU egyes intézkedéseiről manapság éles társadalmi viták zajlanak, addig a NATO-tagság szinte megkérdőjelezhetetlen a magyarok számára. Napjainkban a Magyar Honvédség fejlesztése a békefenntartás feladataiban és a gyorsreagálású egységek kialakításában merül ki, mindez becsatornázva a NATO-n belüli munkamegosztásba. *„Jelenleg kényelmes helyzetben élünk: garantálva van a légterünk és a határunk védelme, emellett viszonylag barátságos országokkal vagyunk körülvéve."*
Kérdés, hogy ez az egyensúly nem bomlik-e meg. A NATO jelenleg biztonságot nyújt, azonban az elmúlt évek történései során azt láthatjuk, hogy pillanatok alatt alakulhatnak ki válsággócok a világban. A honvédség 170 éves történelme bebizonyította, hogy nem szabad elkényelmesedni. *„A hadsereg fenntartása békeidőben mondhatni improduktív költség, viszont ha baj van, akkor ez az egyetlen produktív kiadás. Hosszú évekre visszamenőleg megtérül az ára."*

Oroszország az elnökválasztás után

SZÖVEG: **SZÖŐR ÁDÁM**
FOTÓ: **REUTERS**

Oroszország egy globális ambíciókkal rendelkező állam, de például gazdasági téren jelentős gyengeségei is vannak – hangzott el a Stefánia Palotában tartott biztonságpolitikai konferencián. Az NKE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont közreműködésével megvalósuló rendezvényen az orosz elnökválasztás tanulságairól és Oroszország jövőbeni lehetőségeiről is szóltak előadások.

Újabb hat évig lesz Oroszország elnöke Vlagyimir Putyin hivatalban lévő államfő, aki a március közepén tartott választáson a szavazatok 76,69 százalékát szerezte meg. Putyinra a hivatalos végeredmény szerint 56 430 712 szavazó adta le voksát. Pavel Grugyinyin, a kommunisták jelöltje 8 659 206 vokssal 11,77 százalékot, a liberális demokrata Vlagyimir Zsirinovszkij pedig 4 154 985 szavazattal 5,65 százalékot ért el. Kszenyija Szobcsak (Polgári Kezdeményezés) 1,68, Grigorij Javlinszkij (Jabloko) 1,05, Borisz Tyitov (Növekedés Pártja) 0,76, Makszim Szurajkin (Oroszország Kommunistái) 0,68, Szergej Baburin (Oroszországi Össznépi Szövetség) pedig 0,65 százalékot kapott. Az orosz központi választási bizottság szerint komoly szabálysértés a választás során nem történt, az eredményeket tizenhat választási körzetben kellett semmisnek nyilvánítani. Dmitrij Peszkov, a Kreml szóvivője közölte, hogy a beiktatás hivatalos dátumát később teszik közzé. Az elnöki eskütétel az előző, hatéves államfői ciklus lejárta után esedékes. Putyint legutóbb 2012. május 7-én iktatták be.

„Mai világunkban a biztonság iránti igény folyamatosan jelen van mindennapjainkban. A biztonság megőrzéséhez rendszeresen értékelni kell a minket körülvevő környezetet, hogy a változásokban rejlő lehetőségeket minél jobban ki tudjuk használni" – mondta a konferencia vendégeit köszöntő beszédében Baráth Ernő dandártábornok. Az MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár parancsnoka szerint az Oroszországgal kapcsolatos kutatómunka hazánk számára fontos feladat, hiszen a két ország között számos területen van együttműködés.

„Oroszországnak vannak globális és nagyhatalmi képességei, de gyengeségei is" – mondta előadásában Tálas Péter. Az NKE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont igazgatója szerint Oroszország gyenge pontja a gazdasága, amelynek fejlődése megállt az utóbbi években, és jelenleg a világgazdasági rangsorban is „csak" a 12. hely környékén tartózkodik. Ugyanakkor a nemzetközi folyamatokra jelentős hatással van, ami annak is köszönhető, hogy az ENSZ BT állandó tagja, és atomhatalom is. Katonai szempontból a második legerősebb haderővel rendelkezik, kilenc külföldi katonai támaszpontja van, és bizonyos fegyvertípusoknál csúcstechnológiát használ. Tálas Péter szerint ugyanakkor katonai értelemben is inkább regionális nagyhatalomként jellemezhető, hiszen Szíriát leszámítva elsősorban a saját környezetében bír meghatározó szereppel. *„Az Egyesült Államok súlya ezen a területen is jóval nagyobb"* – mondta. Az igazgató azt is hozzátette, hogy Oroszország energetikai nagyhatalmi szerepe megkérdőjelezhetetlen, például az Európába irányuló gáz egyharmada onnan érkezik, de jelentős a kőolajexportja is. Nemzetközi szinten továbbra is az elszigeteltség jellemző Oroszországra, és érdekérvényesítő eszköztára korlátozottnak mondható. *„Egy globális ambíciókkal rendelkező országról van szó, amelynek azonban ezek kiteljesítéséhez nincs meg minden képessége"* – fogalmazott Tálas Péter.

A napokban zajló elnökválasztás immáron a hatodik az újkori Oroszország történetében, amelyen Vlagyimir Putyin jelentős többséggel, több mint 75 százalékos támogatottsággal hosszabbította meg elnöki mandátumát újabb hat évre. *„Történt ez annak ellenére, hogy az elmúlt években jellemző volt a gazdasági recesszió, romlott a lakosság életminősége, ismét növekedett a szegények aránya, valamint tovább nőtt a társadalomban a vagyoni és jövedelmi különbség"* – fogalmazott Sz. Bíró Zoltán történész. Az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont főmunkatársa szerint ugyanakkor vannak arra utaló jelek is, hogy sor kerülhetett a választás manipulálására, bár kétségtelen, hogy Putyin anélkül is könnyű győzelmet aratott volna. A történész úgy látja, Oroszországban még mindig sok választó hálás az elnöknek a korábbi eredményekért, de szerepet játszhat a nagyarányú sikerben az is, hogy Putyin a nemzeti büszkeség felélesztését is szem előtt tartotta az elmúlt években. Ugyanakkor az ellenzék továbbra is nagyon megosztott, és Sz. Bíró Zoltán szerint nincs igazán hiteles és karakteres politikus azon az oldalon. Még a választások előtt Alekszej Navalnijnak lett volna esélye akként fellépni, de az ő jelöltségét elutasították a hatóságok. Oroszország gazdasági helyzetéről és kilátásairól Deák András tartott előadást. Az MTA KRTK Világgazdasági Intézet munkatársa szerint egyelőre nem lehet látni, hogyan haladja

majd meg Oroszország a világgazdasági növekedés ütemét, ahogyan azt Putyin elnök ígérte nemrégiben. A konjunktúra külső feltételei ugyanis egyértelműen romlottak, így belső alkalmazkodásra van szükség a szakember szerint. Deák András úgy látja, a markáns reformpolitika feltételei jelenleg nem adottak, így lépésről lépésre képzelhető el a fejlődés. Ennek fontos része lehet az energiaexport maximalizálása, a távol-keleti befektetések vagy a belső keresletélénkítés. Szociális területen felvetődött a nyugdíjkorhatár emelése is, ez férfiak esetében jelenleg 60, a nőknél pedig 55 év. Emellett az infláció csökkentésével mérsékelni lehet a háztartások eladósodottságát is. Oroszország az Európai Unió mintájára szeretne egy eurázsiai uniót létrehozni, ehhez azonban még nem adottak a feltételek Bendarzsevszkij Anton szerint. A Geopolitikai Kutatóintézet vezetője beszélt a 2015-ben létrehozott Eurázsiai Gazdasági Unióról, amelynek Oroszország mellett tagja Kazahsztán, Fehéroroszország, Örményország és a Kirgiz Köztársaság. A szakember szerint még nincs szó egységes piacról, inkább közös piacok működése jellemző, amivel kapcsolatban mostanában több vitás kérdés is felmerült. Ennek fő oka, hogy az elmúlt időszakban a gazdasági recesszió miatt visszaesett az egymás közötti áruforgalom. Bendarzsevszkij Anton szerint hosszabb távon Ukrajna nélkül nem képzelhető el az együttműködés erősödése. Az igazgató szólt Kínának a térségben betöltött szerepéről is, amelynek kapcsán

megállapította, hogy az ázsiai nagyhatalom egyre erősebben van jelen az Eurázsiai Gazdasági Unió tagállamaiban is.
Az NKE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont nemrégiben többrészes tanulmánysorozatot készített az orosz haderőreformról. A tanulmány szerint a Szovjetuniótól megörökölt óriási katonai képesség fenntarthatatlan volt Oroszország számára, ezért az 1990-es évektől a négymilliós haderő körülbelül másfél milliós szintre történő csökkentése volt a fő cél. A szakemberek szerint azonban ez a folyamat nem szakmai szempontok alapján ment végbe, ezért egy olyan torz szervezeti struktúra jött létre, amelyben a tiszti és tiszthelyettesi létszám együttesen a szerződéses állomány háromszorosa, a sorállománynak pedig kétszerese volt. Egy 2008-as reform eredményeként a korábbi hat katonai körzet helyett négy stratégiai összhaderőnemi parancsnokság jött létre, s mindez 2014-ben kiegészült egy új, északi-sarki parancsnoksággal. Az intézkedések hatására jelentősen javult a hadsereg morális állapota, felkészültsége, fegyverzete. A tanulmányban az is olvasható, hogy miközben 2006-ban az orosz haderő fegyverzetének mindössze 20 százaléka számított modernnek, addig a 2011-ben meghirdetett tízéves fegyverkezési program célja, hogy ezt az arányt 70 százalékra növeljék 2020-ig. A kutatók azonban azt is megállapították, hogy az orosz hadiipar nagyban függ a fejlett nyugati elektronikai komponensektől és az ukrajnai gyártókapacitástól, így az ukrajnai háború következtében életbe léptetett szankciók számos területen éreztetik hatásukat. A kutatóintézet munkatársai legutóbb az orosz védelmi költségvetést elemezték, és megállapították, hogy az a teljes katonai kiadások körülbelül 79 százalékát teszi ki. Ez pedig a teljes szövetségi költségvetés mintegy 20 százalékát jelenti. A tanulmányban az is olvasható, hogy Oroszország katonai költségvetése az 1990-es években folyamatosan csökkent. A költségvetés körülbelül 75 százalékát a személyi kiadások emésztették fel ebben az időszakban, miközben a tíz évre szóló fegyverkezési programok mindegyike kudarcba fulladt. A kedvező gazdasági folyamatoknak köszönhetően 2000-től lehetőség nyílt a védelmi költségvetés fokozatos növelésére. A 2011-ben bevezetett és 2020-ig előirányzott tízéves állami fegyverkezési program első öt éve sikerrel zárult. Az Oroszország elleni szankciók és az olajárcsökkenés miatt azonban a program második periódusának végrehajtása egyre nagyobb terhet jelent a költségvetés számára. 2016 októberében a védelmi költségvetés folyamatos csökkentését irányozták elő az elkövetkező három évre. *„Az a tény azonban, hogy a csökkentés jóval alulmarad a számos más területen már 2015-ben végrehajtott 10 százalékos forráselvonáshoz képest, azt bizonyítja, hogy a Kreml számára a védelmi szektor továbbra is prioritást élvez”* – olvasható az SVKK tanulmányában.

21. századi kihívás: a víz

SZÖVEG: **PODOBNI ISTVÁN**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

„A víz világnapján az ágazat nem magát ünnepli, hanem kihasználja a lehetőséget, hogy felhívja minden állampolgár figyelmét a vízzel való gazdálkodás fontosságára" – mondta Dr. Bíró Tibor, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víztudományi Karának dékánja a víz világnapja alkalmából.

A VÍZ VILÁGNAPJA

A víz világnapjának megtartását 1992-ben, a Rio de Janieróban szervezett *Környezet és Fejlődés* című nemzetközi konferenciát követően kezdeményezte az ENSZ Közgyűlése: minden év március 22-ének – a víz világnapjának – az a küldetése, hogy felhívja az emberiség figyelmét az integrált és valóban fenntartható vízgazdálkodásra, amely egyre több kihívással néz szembe napjainkban. A vízzel kapcsolatos gondolkodás a 21. századra átalakult, mára központi témává vált a társadalmunkat és környezetünket érintő kérdésekben. Bár a Kárpát-medencében természetesnek vesszük a tiszta ivóvíz meglétét, a Föld számos pontján csak szűkösen rendelkeznek az emberiség fennmaradásához szükséges, egyik legfontosabb erőforrással. Az ENSZ a 2015-ben elfogadott *Fenntartható fejlesztési célok* 6. pontjában rögzítette azt a célkitűzést, hogy 2030-ig a Földön minden ember számára biztosítani kell az egészséges ivóvízhez való hozzáférést. A világnap többek közt erre a közös célra is felhívja a figyelmet.

A 2018-as víz világnapjának nemzetközi mottója: *Védd természetesen!* A vízgazdálkodás és a környezetvédelem kérdése összefonódik napjainkban. A kérdéskört globális szinten kell kezelni, hogy az emberiség hatékony választ tudjon rá adni. A vizek tisztasága mára nemzeteken átívelő témává vált, hiszen a közös együttműködés a siker kulcsa. Az árvizek, aszályok, vízszennyezés károsítják a környezetet, meghatározzák a növényzet, a talaj, valamint a vízkészlet természetes egyensúlyát.

A NAGY HATALOM NAGY FELELŐSSÉGGEL JÁR

„Bár hazánk éghajlati-földrajzi-geológiai adottságai akár »víznagyhatalommá« is tehetnének bennünket, egyre inkább szembesülnünk kell sérülékenységünkkel" – fejtette ki magazinunknak Bíró Tibor a víz világnapja alkalmából. *„Hiába érkezik Magyarország területére nagy mennyiségű vízkészlet, hiába vagyunk egyedülállóan gazdagok felszín alatti vizekben, az egy főre jutó dinamikus vízkészletünk vészesen kicsi."* A dékán kiemelte, hogy a vízhiányos és víztöbbletes időszakok előfordulása egyre gyakoribb. Elég, ha csak az elmúlt évtized néhány eseményére tekintünk vissza, amikor a hazai vízügyi szakembereknek komoly kihívásokkal kellett szembenéznie. 2010 májusában és júniusában az észak-magyarországi és dél-dunántúli kisvízfolyásainkon levonult, több helyen a valaha mért legnagyobb vízállásokat is meghaladó árhullámokkal, és az általuk okozott helyi vízkárokkal kellett megküzdeni. 2013-ban a rendkívüli dunai árvíz idején egy egész nemzetnek kellett összefognia, 2015-ben az eddigi legnagyobb vízállást közelítette meg a drávai árhullám, 2017-ben pedig rendkívüli jégvédekezésre volt szükség a közös érdekű magyar–horvát–szerb Duna-szakaszon, emellett a Tisza teljes hazai szakaszán is komoly jeges árhullám vonult le. Bíró Tibor felhívta a figyelmet, hogy mindezek a vizek bőségéből adódó természeti jelenségek. *„Hozzá kell szoknunk a jövőben."* Emellett a szakmának nem szabad megfeledkeznie a vizek hiányából eredő vízkárok, az aszályok fokozódó kockázatáról sem, a vízügyi ágazat erre a problémára is keresi a megoldást. *„Víz világnapi hír, hogy folyamatban van – a vízkárelhárítási minta alapján – az aszály-kárelhárítási szabályzat kidolgozása."* Ismertette, hogy az ehhez kapcsolódó aszálymonitoring-rendszer kiépítése gőzerővel folyik, az üzemeltetéséből származó adatszolgáltatás hamarosan elérhető lesz. A gazdálkodói kármegelőzésen túl a rendszer lehetővé teszi az adaptív vízkészlet-gazdálkodás megvalósítását, tehát az előrejelzéseken alapuló vízkormányzást. *„Külön ki kell emelnünk az ivóvízellátás és szennyvízkezelés terén előttünk álló megoldandó feladatokat. Már nagy lépést tettünk a szennyvízelvezetés és -tisztítás, valamint az ivóvízkezelés terén az elmúlt évtizedben, de megannyi*

gonddal kell még megküzdenünk, amely szintén csak az integrált vízgazdálkodás szemléletével és a fenntarthatóság szempontrendszerének figyelembevételével oldható meg – hangsúlyozta Bíró Tibor. *„A víz kettős elem, összeköt és elválaszt"* – emelte ki. Véleménye szerint az utóbbi évtizedek változásai ráirányították a figyelmet arra, hogy valós és tényleges gazdálkodást kell folytatni a vízzel, mind területi, mind települési szinten.

EGY ÉVE A HAZA ÉS A VÍZTUDOMÁNYOK SZOLGÁLATÁBAN

Megalakulásakor az NKE-t a magyar felsőoktatás leendő zászlóshajójaként emlegették, mivel a közszolgálati egyetemet komoly küldetéssel hozták létre: az intézmény felel a teljes hazai közszolgálat felsőoktatásáért és továbbképzéséért, valamint a témához kapcsolódó széles spektrumú kutatásokért is. Ahhoz azonban, hogy egy zászlóshajó megfelelően szelhesse a habokat, szüksége van vízre is. Az egyetemen 2017-től kezdhette meg működését a Víztudományi Kar. A kar jogelődjeinek köszönhetően több mint ötvenéves múltra tekint vissza. A bajai vízügyi képzés országos hírű és jelentőségű, az ágazat egyik legfontosabb utánpótlási bázisa. A jövő vízgazdálkodása alapvetően fogja meghatározni a világ, benne hazánk fejlődését, gazdasági teljesítőképességét, élelmiszer-biztonságát, környezeti állapotát és a lakosság életminőségét. A megfelelő mennyiségű és minőségű víz rendelkezésre állása, a vizek kártételei elleni védekezés stratégiai ágazattá emeli a vízgazdálkodást. A vízügyi szakma mindaddig nélkülözhetetlen lesz a jövőben, amíg a víz a földi lét alapját jelenti. A világban zajló globális változások jelentős része már ma is a víz miatt történik, illetve a vízen keresztül fejtik ki hatásukat. *„A vízkárelhárítás és vízkészlet-gazdálkodás előtt álló kihívások csak megfelelő szakemberháttérrel oldhatók meg"* – emelte ki Bíró Tibor. *„Olyan tudásra és képességekre van szükség, mely már nemcsak a klasszikus építőmérnöki ismereteket fedi le, hanem kiterjed például a legkorszerűbb adatnyerési technikákra és módszerekre vagy az eddig csak társtudományok által művelt mentesítési megoldásokra is."*
A dékán szerint a felsőoktatásban új szemlélettel kell közelíteni a vízgazdálkodáshoz, szem előtt tartva az integritás fontosságát. A magyar kormányzat felismerte, hogy a vízügyet és a hozzá kapcsolódó képzéseket kiemelten kell kezelni a magyar felsőoktatás tengerében. *„A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víztudományi Kara ennek szellemében reformálta meg képzési terveit és folytatja oktatási tevékenységét, szoros együttműködésben a vízügyi ágazattal"* – mondta Bíró Tibor.
A kar jelenleg három alapképzéssel képviselteti magát a hazai felsőoktatás palettáján: építő-, környezet- és vízügyi üzemeltetési mérnöki képzéssel várja a VTK a vízügy iránt elkötelezett jelentkezőket. Az alapképzés mellett szakirányú továbbképzési szakokkal is kiegészül a kar képzési struktúrája,

amelyek a természetvédelmi vízgazdálkodásra, a vízügyi közgazdaságra, a vízrajzi szakmérnökök képzésére, a vízellátás és csatornázásra, valamint az árvíz- és belvízvédelemre helyezik a hangsúlyt. A VTK nem titkolt célja, hogy tudásbázisát továbbfejlessze és csatlakozzon az NKE mesterképzési és doktori programjaihoz. A bajai intézmény jelenleg három intézettel valósítja meg a képzését, a hallgatók a Vízépítési és Vízgazdálkodási Intézet, a Vízellátási és Környezetmérnöki Intézet, valamint a Fenntartható Fejlődés Tanulmányok Intézet oktatóitól és kutatóitól sajátíthatják el a szakmát. A diákság tehetséggondozása emellett a Zsuffa István Szakkollégium égisze alatt valósul meg. A bajai campus korszerű vízügyi technológiai eljárások oktatására alkalmas oktatóhelyekkel, laboratóriumokkal rendelkezik. Két, a Kelet-Mecsekben és Érsekcsanádon található mérőtelep szolgál a terepi oktatás helyszíneként. A dékán ismertette, hogy 2017-ben Magyarország kormánya elfogadta a Kvassay Jenő Tervet, azaz Nemzeti Vízstratégiát, amelyben 2030-ig terjedően határozza meg az ágazat közép- és hosszú távú céljait. A stratégia szorosan illeszkedik a nemzetközi célkitűzésekhez. 2018. január 1-jével életbe lépett a vízügyi életpályamodell. Az ehhez kötődő kreditelvű szakmai továbbképzések megvalósítása a jövőben a Víztudományi Kar feladata lesz. *„Az életpályamodellel együtt a vízügyi ágazatban 30 százalékos béremelés valósult meg, amely elősegíti az ágazat humánerőforrás-bázisának megtartását, valamint az utánpótlás biztosítását”* – tette hozzá Bíró Tibor.

MÁRCIUSBAN A VÍZ ÁTTÖRTE AZ EGYETEM FALAIT!

A hazai víztudományok egyik központjában, a bajai székhelyű Víztudományi Karon is megemlékeztek a víz világnapjáról, azonban az egynapos program helyett egy egész hónapos programsorozatot építettek fel a víz témája köré. Országos Belvízvédelmi, Vízrendezési és Vízhasznosítási Konferencia nyitotta meg a sort, amelyet a kar közösen szervezett az Országos Vízügyi Főigazgatósággal. A konferencia a vízrendezés számos aktuális témáját vette górcső alá: szó volt többek között a vízjogi engedélyezések kérdéseiről, a tározási feladatokról, a meliorációs rendszerek állapotértékeléséről, a távérzékelési eszközök alkalmazhatóságáról, valamint a folyamatban lévő beruházások minősítéséről is. A vízhasznosítási szekció elsősorban az öntözésfejlesztés és az öntözési stratégia köré épült fel. Külön hangsúlyt kapott az aszálymonitoring és az objektumazonosítás kérdésköre is. Márciusban a Víztechnológiai Oktatóbázison nyílt kapukkal várták a vizek iránt érdeklődőket. A labor dolgozói látványos kísérletekkel, interaktív formában hívták fel a figyelmet a víz fontosságára. A hónap során a kar *A magyar Duna – Tengerhajózás története* címmel rendezett kiállítást a Magyar Tengerészek Egyesületének gyűjteményéből. A kiállítás mellett előadásokkal is készültek: Buzetzky Győző főszervező a magyar hajózás történetét mutatta be a nagyközönség számára, míg Nagy László, a Bajai Közforgalmú és Kikötőműködtető Kft. ügyvezetője a folyami hajózás jelenét ismertette. Az NKE VTK szakmai vetélkedőt is szervezett a bajai campuson, ahol fiatal érdeklődők ismerkedhettek meg a víztudományokkal. A rendezvénysorozatot az árvíz- és belvízvédelmi szakmérnöki képzés záróvizsgája zárta, amelynek keretében 54 hallgató adott számot megszerzett tudásáról.

A jó önkormányzás

SZÖVEG: **FECSER ZSUZSANNA**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

A jó helyi önkormányzás kérdéseivel foglalkozik az az uniós finanszírozású kutatóműhely, amelynek eddigi eredményeiről és az önkormányzatiság magyarországi helyzetéről a kutatás vezetője, Prof. Dr. Tózsa István számolt be lapunknak.

A kutatás alapját az NKE egyik legfőbb kutatási „terméke", a *Jó Állam Jelentés* adta. A jelentés olyan területeket vizsgál, mint az állammal szemben fennálló biztonság és bizalom, a közösségi jólét, a pénzügyi stabilitás, a fenntarthatóság, a demokrácia és a hatékony államigazgatás kérdése. *„A közigazgatás része az államigazgatás mellett az önkormányzatiság. Most már közel 28 éve vannak önkormányzatok Magyarországon. Úgy gondoltuk, ennyi idő alatt kialakulhatott annyi gyakorlati tapasztalat a területi és a helyi közigazgatásban, hogy önkormányzattanról beszélhessünk"* – fejtette ki Tózsa István.

Az NKE Államtudományi és Közigazgatási Kar számára különösen fontos, hogy ezzel a témával foglalkozzanak, hiszen ezt oktatni kell a graduális képzésben és a továbbképzésben is. *„Meg akarjuk fogalmazni, hogy mit jelent az önkormányzattan"* – folytatta. Mint mondta, ez új diszciplína és szakterület is lehetne a közigazgatás-tudományon belül, hiszen még sosem körvonalazódott egy olyan interdiszciplináris terület, amely kifejezetten erről szól. Itt nemcsak önkormányzati jogról van szó, hanem fontos szerephez jutnak még a kommunikáció, a településtervezés, a térinformatika és a menedzsment

eszközei is. Szükség van egy olyan kurzusra, amely külföldön a *local governance*-nek felel meg. Ez lenne az *önkormányzatiság* vagy *önkormányzattan* tantárgy. *„Hogy ennek a tárgynak a létrehozását megalapozzuk, kutatási adatokat gyűjtünk. Ezért indult el A Jó Helyi Önkormányzás Ludovika Kutatóműhely, hogy az előbb felsorolt jó állam ismérveknek helyi szinten is megfelelő analógiát keressünk, és megállapíthassuk, mikor beszélhetünk jó önkormányzásról"* – mondta a kutatóműhely vezetője. A kutatóműhelyben partnerintézményként vesz részt a kolozsvári Babeș–Bolyai Tudományegyetem és a győri Széchenyi István Egyetem. A tagok közül Tózsa István kiemelte Gáspár Mátyás szerepvállalását, aki a Magyar Teleház Mozgalomtól az önkormányzat hatékonyságát javító eljárásokon át az önkormányzatok zárt ciklusú menedzsmentjéig rengeteg innovációt vezetett már be az elmúlt évtizedekben az önkormányzati szféra gyakorlatába. *„Ő az egész kutatást összefogja és irányítja; kiváló rálátással rendelkezik a dolgokra, az egyik legjobb szakember, aki az egész koncepciót a gyakorlatban meg tudja valósítani"* – mondta az NKE ÁKK Közszervezési és Közigazgatástani Intézetének intézetvezető egyetemi tanára. *„A kutatásunk egyik célja, hogy a tananyagot folyamatosan korszerűsítsük"* – határozta meg. A 21. század infotechnológiája hihetetlen mértékű változáson megy keresztül, és ez a közigazgatásban is kézzelfogható. Ha egy generáció bizonyos eszközöket használ, az elkerülhetetlenné teszi, hogy ezen eszközök a közigazgatásban is megjelenjenek, gondoljuk csak a nagy szerepet játszó írógépre, a nyomtatóra, a telefonra vagy éppen az e-mailre. Az informatikai eszközök jelenléte a közigazgatásban felvet azonban olyan problémát is, mint például a személyazonosítás. Ahogy Tózsa István mondta, a kutatás azért is szükséges, hogy a tananyagot úgy lehessen változtatni egy hosszú folyamat során, hogy az mindig megfeleljen az igényeknek. Olyan diplomások kibocsátása a cél, akik ha az önkormányzati szférába kerülnek, tudják, hogy az ottani eszközök a lakossági igényeket hogyan tudják kielégíteni az adott jogi keretek között, valamint azt is, hogy

a jogalkotónak mire kell felhívni a figyelmét, hogy olyan szabályozás szülessen, amely az önkormányzati ügyintézést és feladatellátást hatékonyabbá teszi. *„A rengeteg lehetőség közül ki kell választanunk azt, amire van fogadókészség az önkormányzatoknál, és a gyakorlat visszaigazolja a szükségességét. Ezért kell az elméleti alapkutatás mellett olyan fórumokat szervezni, amelyek során közel kerülhetnek a kutatók a gyakorlati állásponthoz."*

Tózsa István kifejtette, hogy a magyarországi közigazgatási urbanisztika oktatását mindig a római közigazgatási alapoknál kezdi: Pannónia határáig volt közigazgatás Kr. e. 10-től Kr. u. 450-ig. Ha úgy vesszük, a Dunántúllal összehasonlítva a keleti országrész fejletlenebb a mai Magyarországon. Ebbe benne van a földrajzi regionalizmus, ugyanis a Duna–Tisza köze az ókorban, az Árpád-korban lakhatatlan volt egészen a 18. századig: a magas talajvizű homokvidék alkalmatlan volt a mezőgazdaságra és az állattartásra, a Tiszántúl pedig lápvidék volt. Többek között ezek a tényezők is hozzájárultak ahhoz, hogy elsősorban a Dunántúl fejlődött. Emellett keleten Erdély fejlődött dinamikusan az arany- és a sóbányák miatt. Nem véletlen, hogy hazánk ipari tengelyét Felső-Magyarország nyugati része, a Dunántúl egésze és Dél-Erdély hét szász városa jelentette. Történelmi örökség, hogy kelet és nyugat között még egy ilyen kis országban is fejlődési eltérés tapasztalható, ami végigkísérte a magyar történelmet. Tózsa István meglátása szerint ez a különbség csak akkor fog eliminálódni, majd ez a közigazgatásban is érezhetővé válni, hogyha az élet minden területét jellemző kommunikációs rendszerek elterjednek a virtuális térben is. Ahogy Enyedi György akadémikus, a magyar regionális tudomány megalapítója mondta: *„Aki rajta van a hálózaton, az a központban van akkor is, ha fizikailag több száz kilométerre van tőle; aki pedig nincsen rajta a hálózaton, az végtelen távolságra kerül a központtól még akkor is, ha fizikailag a központban van."* A fejlett és fejletlen országrészek közötti különbségek még egy olyan kis országban is, ahol csak néhány száz kilométerben mérhető távolságok vannak, csak akkor fognak eltűnni, amikor az ügyeinket a hálózatról intézzük. Lassan és elkerülhetetlenül olyan fokra jut a mobilapplikációk világa és a virtuális tér, hogy az ember valós időben bárhol lehet, attól függetlenül, hogy fizikailag éppen hol van. Az elmaradottabb országrészekre jellemző távolság szerepe így fog egyszer eltűnni, és még a kis falusi települések önkormányzatai is úgy funkcionálhatnak, hogy a település a lakóhely, a munkahely és a szolgáltatóhely funkciókat magas szinten ötvözi. Ez a szint ugyanolyan lenne, mint a fővárosi önkormányzatoké, hiszen mindegy, hogy éppen hol vannak, a központ legjobb funkcióit érhetik el szolgáltatások és munkalehetőségek terén, amikor az infrastruktúra átkerül a virtuális térbe. Az amerikaiak például nem is ismerik azt a különbségtételt, hogy falu vagy város, nincs jelentősége. Az USA-ban vagy Kanadában ez ki sem alakult, ahol minden szolgáltatás a kezdetektől egyenletes szinten elérhető volt a kis és a nagy lakosságú városokban.

„Az, hogy mitől lesz jó az önkormányzás, relatív. A helyi lakosság például életkor, szakképzettség, anyagi helyzet szerint mást talál jónak, ezért tudományos alapon kell maradnunk, a gyakorlattól nem elszakadva" – hangsúlyozta Tózsa István. Kifejtette, az, hogy milyen a jó önkormányzat, dimenziónként mást jelent, gondoljunk csak a kis vagy nagy települések eseteire. Földrajzilag is eltérhet a jelentés, például Székelyföldön, ahol a nemzeti identitás megvédése kiemelt feladat, más a jó önkormányzás, hiszen más problémákkal szembesülnek az emberek. *„Tehát relatív a jó önkormányzatisággal szemben támasztott elvárások szintje; azt dimenzionálni kell lakosságszám és összetétel, anyagi helyzet, szakképzettség és földrajzi elhelyezkedés szerint"* – nyomatékosította a kutatóműhely vezetője.

A *Jó kormányzást megalapozó közszolgálat-fejlesztés* című KÖFOP finanszírozáson belül az önkormányzatiság kutatásával nemcsak az NKE, hanem a Belügyminisztérium is foglalkozik. Az NKE Fenntartó Testület tagjaiban felmerült a kérdés, hogy a párhuzamosságok elkerülése szempontjából mi különbözteti meg a Belügyminisztérium és az NKE által koordinált önkormányzati kutatásokat egymástól. Tózsa István szerint Prof. Dr. Kis Norbert, az NKE ÁKK dékánja úgy választotta el a két kutatást egymástól, hogy míg a Belügyminisztérium döntően alkalmazott kutatást folytat, addig az NKE főleg elméleti alapkutatásokat végez. Az alkalmazott kutatás során a BM illetékes államtitkársága közvetlenül az általa koordinált önkormányzatoktól beszerzett adatokat dolgozza fel. Ezzel szemben az NKE egyetemi oktatói inkább a Központi Statisztikai Hivataltól származó adatokra támaszkodnak, és a hatalmas külföldi szakirodalom, valamint a jelentős hazai szakirodalom rendszerezéséből próbálnak következtetéseket levonni.

Az NKE kutatása három pillérből áll: teljesítmény, menedzsment és technológia. A pillérek között szigorú logikai kapcsolatrendszer fedezhető fel. A teljesítmény pillérhez olyan fogalmak tartoznak, mint a teljesítménytérkép, az indikátorrendszer, a polgárok, a társadalom, a gazdaság, a környezet és az állam. Az első pillérben a helyi önkormányzatok rendeltetése a tőlük elvárt teljesítményekben ragadható meg. Ez kapcsolja össze az államnak ezt az alrendszerét a környezettel, ezen keresztül illeszkedik a jó állam követelmény- és értékelési rendszerébe. A menedzsment magában foglalja a színvonalát, a közigazgatási kultúrát, a stratégiai célkövetést, a strukturális szervezettséget, a hatékony működést, a kompetens közreműködőket és a gazdasági hatékonyságot.

A második pillér, a menedzsment rendszere garantálja, hogy az önkormányzati szervezet és működés, a rendelkezésre álló feltételek és erőforrások az elérhető legmagasabb színvonalú teljesítményt nyújtsák minden érdekelt felé. A technológiai pillér alá sorolhatjuk be a technológiai tudatosság, az önkormányzati informatika, az automatizálás, a – már említett – virtuális valóság, a távszolgáltatások, a közösségi informatika és az irodai technológia fogalomkörét. A harmadik pillér szerint a szervezettség fenntartásának hagyományos feladatai mellett az új technológiai fejlemények jelentik a helyi önkormányzatok számára a legnagyobb kihívást.
„Az önkormányzatok manapság keresik a helyüket" – mondta Tózsa István. A rendszerváltás után a politikai erők úgy határoztak, hogy decentralizálják a közigazgatásban újonnan megjelenő önkormányzatiságot, és rengeteg olyan feladatot kaptak az önkormányzatok, amelyek államigazgatási feladatok voltak. A probléma az volt, hogy a rendszerváltás utáni első kormány biztosította az erőforrásokat, de azok fokozatosan elapadtak. Az önkormányzatok feladataihoz nem állt rendelkezésre elegendő forrás. A 2000-es évekre ez odáig vezetett, hogy soha nem látott eladósodásba kerültek az önkormányzatok, és elkerülhetetlenné vált egy nagyszabású önkormányzati reform, amelyet 2013-ban végre is hajtottak: az állam visszavette a feladatok nagy részét, alapfokú oktatás és az egészségügy terén is. Ez gazdaságilag racionális döntés volt; egységesítésre volt szükség. A megváltozott körülmények között az önkormányzatok számára az a legnagyobb kihívás, hogy a megmaradt feladataikat úgy szervezzék meg, hogy biztosítani tudják a helyi társadalom fizikai, kulturális környezetének élhetőségéhez szükséges tőkevonzást, és hogy az emberek minél szélesebb körű bevonásával megvalósítsák az inkluzív önkormányzatot. A tőkevonzás biztosítja, hogy a településen új munkahelyek jöjjenek létre, javuljon az infrastruktúra, és több saját bevétele legyen az önkormányzatnak. Ezzel kapcsolatban az NKE feladata az lenne, hogy például a *Településmarketing* című választható tantárgyát kötelezően hallgassák a hallgatók. Meg kellene ugyanis tanulniuk elősegíteni, hogy az önkormányzat a saját identitását, imázsát és márkáját – brandjét – létrehozhassa, mert ez nélkülözhetetlen a tőkevonzáshoz, s ez idáig ezt kvázi ösztönösen végezték az önkormányzatok. Az önkormányzati dolgozóknak szert kell tenniük az ilyen ismeretekre úgy a posztgraduális, mint az alapképzésben.

Behálózva

Közszolgálati hálózati kutatások az NKE-n

SZÖVEG: **PODOBNI ISTVÁN**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

„Ha nem vesszük figyelembe a hálózatépítést a környezetünkben, akkor nem leszünk versenyképesek és sikeresek." (Barabási Albert László)

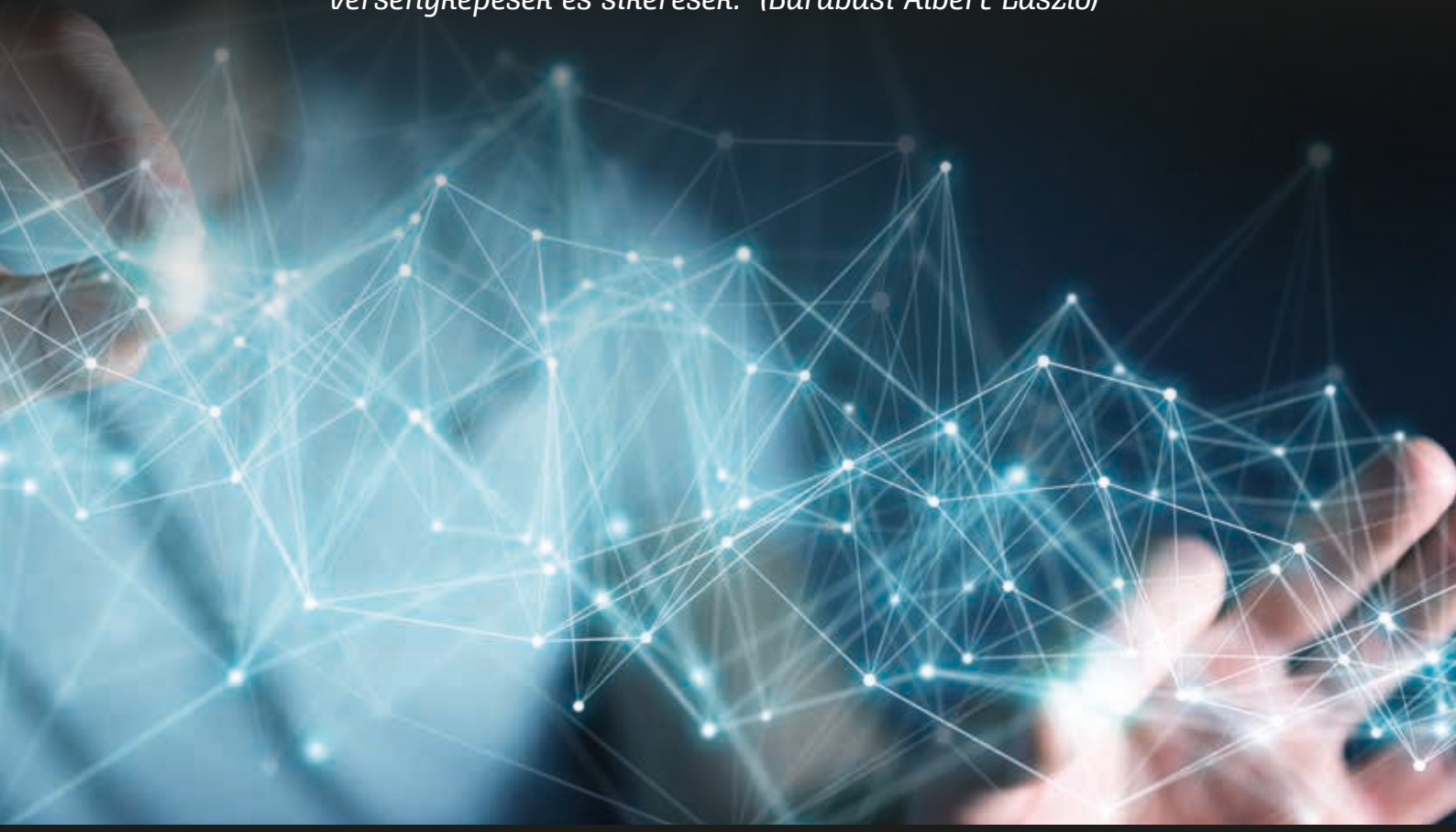

Hálózatkutatási kihívásokról és a hálózatok közigazgatási alkalmazhatóságról tartottak projektindító tudományos konferenciát a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen. A hálózatkutatás mára állami szinten is megjelent hazánkban: Magyarország Digitális Hálózatkutatási Stratégiájának kialakításában fontos szerepet vállal majd az NKE kutatótevékenysége.
Prof. Dr. Patyi András nyitóbeszédében kifejtette, hogy tovább bővül az NKE tudományos palettája: hálózatkutatási munkacsoport indul, amelynek tevékenységében aktívan részt fog venni Prof. Dr. Barabási Albert László, nemzetközileg elismert hálózatkutató, fizikus. A munkacsoport tevékenysége szorosan kötődik a Digitális Jólét Programhoz és a kormányzati program társadalmi célkitűzéseihez. A rektor felhívta a figyelmet, hogy a hálózatkutatás vívmányainak alkalmazása a közszolgálat számos területén lehetséges. A közigazgatásnak reagálnia kell a mindennapi élet bonyolult és összetett társadalmi cselekvésrendszerére, emellett a biztonsági kihívásokra is fel kell készülnie az állam szervezetének: *„Jogon, az állam- és a társadalomtudományokon túlmutató kérdésfelvetésekre és megoldásokra van szükség."*

JÖVŐNK: A DIGITÁLIS JÓLÉT

„A magyar kormány célja, hogy minden magyar polgár a nyertese legyen a digitalizációnak" – mondta Deutsch Tamás. A Digitális Jólét Programért (DJP) felelős miniszterelnöki biztos rávilágított, hogy a kormányzat nem úgy tekint a digitális átalakulásra, mint egy nagyléptékű technológiai váltásra, hanem mint egy esélyt teremtő társadalmi változásra. Kifejtette, hogy a folyamat középpontjában a digitális ökoszisztéma szereplői, a polgárok állnak. *„Közös siker, hogy az elmúlt 2-3 évben a digitális átalakulás folyamata felgyorsult Magyarországon"* – tette hozzá. A program során nagy hangsúlyt fektettek a nemzetközi térben is színvonalas digitális infrastruktúra kiépítésére és fejlesztésére, amely kihat hazánk gazdaságára és állami működésére. *„A program célja, hogy a 2020-as évek elejére bármilyen állami vagy önkormányzati szervezetnél lehetséges legyen az elektronikus ügyintézés"* – tette hozzá. Az oktatásfejlesztésben is nagyobb hangsúlyt kap a digitalizáció, a program részét képezi a teljes magyar oktatási rendszer digitális átalakítása, a köznevelést a felnőttképzésig. Célkitűzés, hogy hazánkban mindenki rendelkezzen megfelelő digitális írás- és olvasástudással. Napjainkban a DJP számos digitalizációt szolgáló fejlesztést tartalmaz, amelynek részei az okosváros-fejlesztések, valamint hazánk digitális sport-, egészségipari és agrárstratégiájának kidolgozása. Hozzátette, hogy a magyar digitalizáció jövőjének szempontjából fontosak azok a hatásvizsgálati kutatások, amelyek a téma élettani, pszichológiai és szociálpszichológiai hatását vizsgálják.

BEHÁLÓZVA

„Nagyon sok kontextusban találkozhatunk hálózatokkal" – emelte ki Prof. Dr. Barabási Albert László a Northeastern University Center for Complex Networks Research igazgatója, a Harvard Medical School professzora. Ilyen például az internet, amely a számítógépek összekapcsolásával infrastrukturális hálózatot alkot, vagy a sejtjeinkben található molekuláris háló, továbbá a társadalmi kapcsolataink, ismeretségeink is, amelyek szintén leírhatók a hálózati kapcsolódások alapján.

A hálózattudomány ezeket a rendszereket igyekszik összefoglalni egy közös matematikai képlettel. A professzor a *kis világok* tézisét említette szemléltetésként, amely szerint *6 kézfogással* a világ szinte összes embere elérhető és összeköthető. A vizsgálatoknak voltak előzetes magyar úttörői: Erdős Pál és Rényi Alfréd az eltérő környezetben megtalálható hálózatok közti kapcsolatokat kutatta. Matematikai leírásuk alapján a hálózatok egyes pontjai véletlen döntések sorozataként kapcsolódtak. Azonban Barabási Albert László és kutatócsoportja rávilágított, hogy a valóságban az egyes hálózati kapcsolódásokat törvényszerűség jellemzi. Ezt a következtetést abból vonták le, amikor Erdős és Rényi modelljét a világhálón tesztelték. Kiderült, hogy a való életben egy skálamentes struktúra alakul ki: vannak perifériális pontok, amelyeket 1-2 kapcsolat jellemez, viszont a hálózatok centrumában csomópontok alakulnak ki. Ennek oka, hogy a hálózatok folyamatosan építkeznek, bővülnek és cserélődnek. Egy új belépő sokkal valószínűbb, hogy egy csomóponthoz kapcsolódik, mint egy perifériához. *„Preferenciális kapcsolódással skálafüggetlen hálók jönnek létre. Ez magyarázza, hogy az egymástól független rendszerek miért hasonlítanak egymásra"* – tette hozzá Barabási Albert László. Az ilyen rendszereket robosztusság jellemzi. Például a repülőterek hálózatában, vagy egy rákos sejt felépítésében nem jelent problémát, ha egy lokális, perifériális pont megszűnik, viszont ha egy csomópontot sikerül kiiktatni a rendszerből, azzal hamar széteshet a hálózat. *„Ez a skálafüggetlen hálók Achilles-ina."* A terület aktuális kérdése, hogy egy ilyen valódi hálózatot hogyan lehetséges kontrollálni, megtervezni, továbbá a kialakult csomópontokat hogy lehet feltérképezni. Végül a professzor felhívta a figyelmet, hogy a világ legsikeresebb cégei, mint a Google, a Facebook vagy a Cisco System gazdasági potenciálja a hálózatépítésben rejlik. A feltérképezett hálózaton keresztül köt össze embereket, gyűjt adatokat, enged utat üzleteknek. *„Akár egy országról, intézményről vagy egyénről beszélünk, ha nem vesszük figyelembe a hálózatépítést a környezetünkben, akkor nem leszünk versenyképesek és sikeresek."*

HÁLÓZATTUDOMÁNY A GYAKORLATBAN

Dr. Szócska Miklós, a Semmelweis Egyetem Egészségügyi Menedzserképző Központ igazgatója, volt egészségügyért felelős államtitkár olyan gyakorlati példákat mutatott be, ahol a hálózatkutatás eredményeit tudták alkalmazni a közszolgálat, azon belül is az egészségügyi igazgatás területén. Kifejtette, hogy a társadalmi hálózatelemzések segítségével olyan komplex közszolgálati adatbázisokat tudtak összekapcsolni, amelyek tételes költségmegtakarításhoz és emberéletek megmentéséhez járultak hozzá. Szócska Miklós rávilágított, hogy ezek az adatbázisok jelenleg is ott vannak a kezünkben: oktatás, egészségügy, önkormányzati és államigazgatás. A tárca integrált módon kezdte el használni az adatokat, amelyeket elektronikus térképekre vetítettek rá. Egy ilyen egészségügyi hálózatkutatási kísérletből például kiderült: Jász-Nagykun-Szolnok megyéből a betegek mintegy 35 százaléka inkább átjár a környező megyékbe különböző egészségügyi szolgáltatásokért. Hasonló eseteket kellett Szócska Miklós csapatának menedzselnie. Céljuk az volt, hogy egy olyan fenntartható egészségügyi rendszert hozzanak létre, amelyben az állam nem költ feleslegesen szükségtelen ellátóhelyekre, az erőforrásait koncentráltan használja fel.

„Az egészségügyi átszervezések mögött hálózati logika volt" – fejtette ki Szócska Miklós. A társadalom egészségügyi szokásainak átfogó elemzése után nyolc ellátási régiót hoztak létre hazánkban, amivel hatékonyabban működhet a betegellátás. Szócska Miklós megjegyezte, hogy régebben ezeket a földrajzi behatárolásokat körzővel határozták meg. Hálózati kutatások során megvizsgálták a betegek migrációs szokásait, országos, regionális és lokális szinten is, ezt összevetették a jelenlegi egészségügyi infrastruktúra kiépítettségével és kihasználtságával. *„14 kórházban szűnt meg úgy a fekvőbeteg-ellátás, hogy nem volt ellene demonstráció"* – jegyezte meg. Ennek oka, hogy csak olyan szolgáltatásokat igyekeztek fenntartani az adott térségben, amelyekre a helyi közösségeknek tényleg szüksége van. Emellett az egészségügyi csomópontokat, a leterhelt területeket többletszolgáltatásokkal egészítették ki. Az átszervezések eredménye: *„A betegek a hálózati megközelítés segítségével hatékonyabban jutottak el a megfelelő ellátóhelyre, így sokkal több beteg jutott be az egészségügybe."* Gazdasági szempontból is fontos volt a hálózati nézőpont. Szócska Miklós ismertette, hogy az egészségügyi adósságállomány átvilágításából kiderült, hogy 6-7 kórház felelt az adósság nagy részéért. A vizsgálat segített feltérképezni a kórházak gazdasági stratégiáját, logisztikai modelljét, amelyet a központosított közbeszerzési rendszer kialakításánál használt fel a tárca. A hálózatkutatás a gyógyszerkiadások karcsúsításánál is segített: sikerült olyan hálózatot találni, amellyel lebuktattak egy zsaroló, gyógyszerbeszállító céget. Összegezve Szócska Miklós megállapította, hogy a hálózatkutatási gyakorlattal, valamint felfogással hatalmas összegű közpénzt sikerült megspórolni az egészségügyben, amelyet így visszaforgathattak a társadalmi ellátórendszerbe. ●

BARABÁSI ALBERT LÁSZLÓ

Prof. Dr. Barabási Albert László erdélyi származású magyar fizikus, hálózatkutató, világhírű tudós. 1967-ben született Karcfalván értelmiségi szülők gyermekeként. Felsőfokú tanulmányait a Bukaresti Egyetem fizika és mérnöki szakán kezdte, majd a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetemen folytatta mesterképzésen, ahol fizika szakon, fraktálelméletből diplomázott. Tudományos fokozatát a Bostoni Egyetemen szerezte meg. Karrierje során oktatói és kutatói tevékenységet egyaránt folytatott: a Magyar Tudományos Akadémia Alkalmazott Fizikai Kutatóintézeténél kezdett kutatási asszisztensként, majd a Bostoni Egyetem tanársegédje és kutatója lett. Ezután az IBM alkalmazta, ahol „behálózta" és azóta el sem engedte szakterülete, a hálózatelméletek feltárása és kutatása. Tudományos karrierje felfelé ívelt, professzorként oktatott, és kutatói tevékenységet folytatott az Indiana állambeli Notre Dame Egyetemen, a Harvardon és a Northeastern Egyetemen. Jelenleg a Northeastern University Center for Complex Networks Research igazgatója, a Harvard Medical School professzora. A Magyar Tudományos Akadémia, az Amerikai Fizikai Társaság és az Academia Europaea tagja. Tudományos területe a komplex hálózatok elméletének kutatása, munkája nyomán vált kiemelkedő elemmé a skálafüggetlen hálózatok rendszere, nevéhez köthető a Barabási Albert-modell. Munkásságát a legkülönbözőbb tudományterületeken alkalmazzák, a természettudományokon keresztül egészen a szociológiáig. Kutatócsoportjával vizsgálta a „web átmérőjét", valamint megerősítette a világfalu elméletét és a hatlépésnyi távolság, hat kézfogás törvényét is. Prima Primissima díjas tudósunk a hazai elismerések mellett számos nemzetközi díj birtokosa. A legnagyobb kortárs magyar tudósok között tartják számon.

Nyáry Ernő, a hűséges szerzetes

SZÖVEG: **FECSER ZSUZSANNA**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES, NYÁRI ÉVA ARCHÍV**

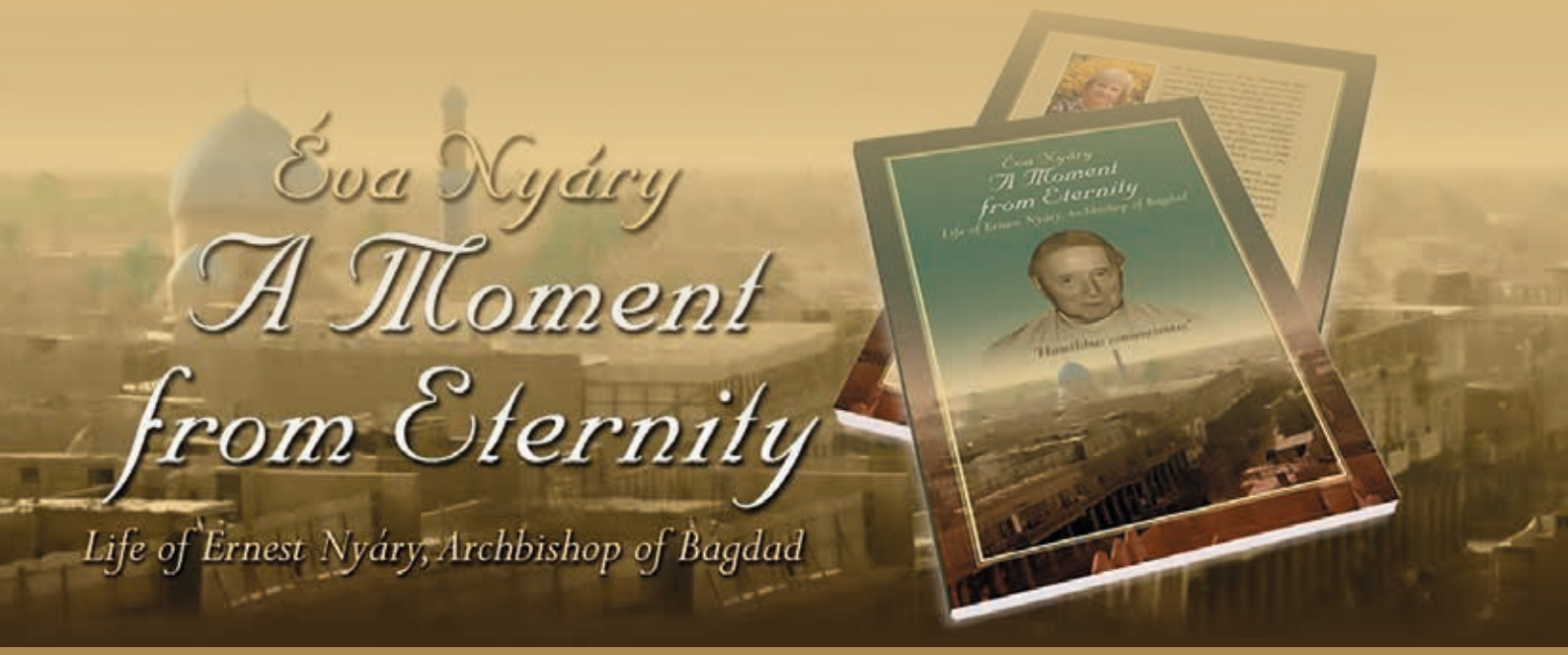

„Hűséges szerzetes, pap, akinek fő gondolata a szenvedő és a nehéz helyzetben lévő emberek segítése volt" – hangsúlyozta Nyáry Éva a nagybátyjáról írt könyvének bemutatóján. Az Egy pillanat az örökkévalóságból – Nyáry Ernő bagdadi érsek élete *hat nyelven jelent meg.*

Ernest-Marie de Jésus-Hostie Charles Albert Nyary, magyarul bedeghi és berencsi gróf Nyáry Ernő Károly Albert a Nyáryak ősi, 4500 holdas birtokkal rendelkező családjába született 1906. augusztus 3-án Turócszentpéteren, a történelmi Magyarországon, Felvidéken. Ernőnek hat testvére volt. Bátyja, Nyáry József Nyáry Éva édesapja. A testvérek nagyon szerették egymást, a család szép barokk kastélyban élt Pozsonyban. A Nyáry család Trianon után a zsitvaújfalui kastélyukban élt. A hét gyermek magánúton végezte az általános iskolát. Magántanároktól nyelveket tanultak, sportoltak és különböző hangszereken játszottak. A gyerekek kellő zenei ismeretek elsajátítása után házi zenekarukkal szórakoztatták a vendégeket.

Nyáry Ernő elemi iskoláit Pozsonyban fejezte be. Középiskolai tanulmányait Nagyszombatban, az érseki főgimnáziumban kezdte. Középiskolai tanulmányai alatt a Mária Kongregáció tagja lett. 1918-ban a monarchia összeomlásának küszöbén a szülők Pécsre küldik fiukat, hogy a jezsuiták vezetése alatt álló Pius Alapítványi Katolikus Főgimnáziumban tanuljon. Ám 1922-ben Ernőt öccsével együtt a piaristák váci gimnáziumába íratták a szülei.

A trianoni események a Nyáry családot közvetlenül érintették: a család szétszóródott. Az érettségi után, 1924-ben Nyáry Ernő Bécsbe költözött, ahol megkezdte a külkereskedelmi egyetemi tanulmányait. Ekkor még nem is sejti, hogy e tanulmányainak majd milyen nagy hasznát veszi élete későbbi szakaszában.

1928-ban visszatér a már Csehszlovákiához tartozó Felvidéken élő családtagjaihoz.

Az akkori törvények szerint bevonul, és a csehszlovák hadseregben teljesíti 18 hónapos kötelező katonaidejét, tüzértiszti iskolát végez, majd 1930-ban hadnagyként szerel le. Ezt követően 1930 őszén beiratkozik az innsbrucki egyetem teológiai fakultására.

A jóképű és magas, példamutató diák ekkor már négy nyelven beszélt felsőfokon, tanulmányait mindig kitűnő eredménnyel végezte. Franciaországban megismerkedett egy bank tulajdonosával, akinek beleszeretett a lányába, és a házasságot tervezték.

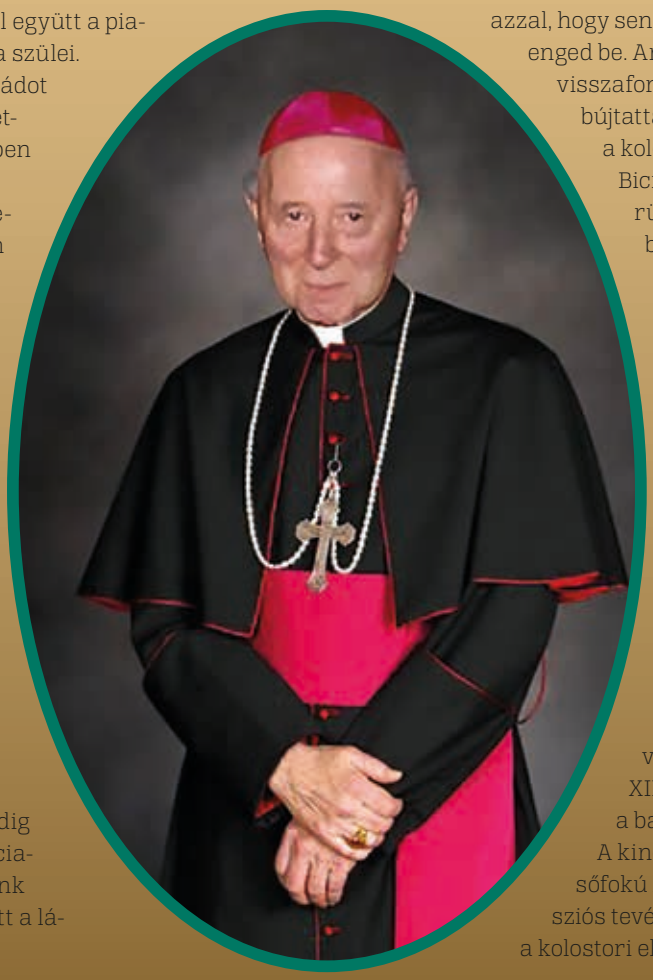

Németországban ismerte meg a stigmatizált Neumann Teréz történetét, és személyes találkozásuk hatására döntött úgy, hogy pap lesz. Szerelmétől elbúcsúzott, és a franciaországi Lille-ben belépett a karmelita rendbe. Ezt követően az avoni kolostorba helyezték. Pappá szentelésére 1937-ben Lille-ben került sor. Tapasztalatainak és kiváló nyelvtudásának köszönhetően kinevezték a ház priorjává. A német megszállás alatt, mivel nagyon jól beszélt németül, Nyáry Ernő atyát bízták meg, hogy felügyelje a kolostort. Mindenkit behívtak katonának, így Ernő atya egyedül tartózkodott az avoni karmelita kolostorban. Megbízták, hogy senkit ne engedjen be, mindenre vigyázzon, és egyedül őrködjön. Egy éjjel aztán egy zsidó asszony két síró gyermekkel a karján kopogott be. A letartóztatást kockáztatva Ernő atya menedéket adott nekik. Ennek hamar híre ment, így egyre több anya érkezett a gyermekével, akiket ugyanúgy befogadott. Két nappal később jöttek a németek. Ekkor felvette papi reverendáját, és németül elmondta a vezetőjüknek, hogy ez egy szent hely, amelynek védelmére eskü kötelezi. Ő ezt szeretné is betartani azzal, hogy senkit – beleértve a katonákat – sem enged be. Annyira hiteles volt, hogy a katonák visszafordultak, Nyáry Ernő pedig hetekig bújtatta a zsidó nőket és gyermekeket a kolostorban, és gondoskodott róluk. Biciklivel, a németek által lezárt területeket elkerülve, mindig másik boltban vásárolt be, hogy ne legyen feltűnő a nagy mennyiségű élelem. Az elhurcoltakra váró szenvedések, a biztos halál helyett az avoni kolostorban Ernő atya menekültjeinek étel, vetett ágy, lelki támasz, szeretet és biztonság jutott. A háború idején az üldözöttek igazi pásztora volt.

Franciaország 1986-ban Nyáry Ernőt a második világháború idején francia állampolgárként tanúsított helytállásáért a francia Becsületrenddel tüntette ki. Nyáry Ernő a francia Becsületrend miniatűr szalagját hajtókáján viselte haláláig.

XII. Pius pápa 1954-ben nevezte ki a bagdadi karmelita misszió élére. A kinevezésében szerepet játszott a felsőfokú közgazdász végzettsége, a missziós tevékenységhez való vonzódása, a kolostori elöljáróként szerzett tapasztalata

és a sokoldalú nyelvtudása. 1970-től apostoli kormányzó néven vezette tovább a bagdadi latin érsekséget. 1972. május 31-én püspökké szentelték a Fatimai Szűz Mária templomában. Bagdadban sok teendője volt, három és fél ezren tartoztak az általa vezetett misszióhoz. Feladatai közé tartozott a zárda- és templomépítések irányítása, valamint a katolikus iskolai oktatás megszervezése. Nyáry Ernő bagdadi érsek tartózkodásának idején épült az új bagdadi római katolikus Szent József-székesegyház, amelynek iskolájában 1700-an tanultak, s amely hamarosan Bagdad legjobb és legmodernebb iskoláinak egyike lett. Nyáry Ernő harminckét évig élt Irakban, árvaházat hozott létre, misézett a templomban, és felkarolta az ottani keresztényeket.

Mindszenty József bíboroshoz is szoros baráti kapcsolat fűzte, egymás lelki támaszai voltak, többször is tartottak együtt szentmisét.

„Bécsben, Szent Erzsébet ünnepén jelen voltam azon a szentmisén, amelyet Hercegprímás úr szabadulása után először celebrált nagy nyilvánosság előtt az osztrák fővárosban, az apácák Erzsébet Kórházának templomában. Döbbenetes volt, hogy az aznapra előírt (vasárnapi) Szent Evangélium (Lukács 6,27) így szólt: »Szeressétek ellenségeiteket, jót tegyetek azokkal, kik titeket gyűlölnek. Áldjátok átkozóitokat, és imádkozzatok gyalázóitokért…«, s az is, hogy az Evangéliumot maga a sokat szenvedett Mindszenty bíboros olvasta fel, mégpedig lassan, kihangsúlyozva” – mesélte Nyáry Ernő unokahúgának.

A szentmise után Mindszenty bíboros audienciát tartott, és fogadta érsektársát a Pázmáneumban, akit ebédre is vendégül látott. Búcsúzáskor a két főpap közel lépett egymáshoz, Mindszenty bíboros megfogta Nyáry Ernő reverendáját, s azt mondta: *„Az én életem 50 percentje vigasztalás, de 50 percentje nagyon fájdalmas…”*

Mindszenty lelkipásztori útjaihoz Nyáry Ernő érsek több ízben társult. A nyugat-európai városokban és búcsúhelyeken fölkeresték a magyarokat, hosszabb útra indultak Kanadába, az Amerikai Egyesült Államokba, Dél-Amerikába, Dél-Afrikába, Ausztráliába, Új-Zélandra. Miséztek Montrealban, Torontóban és Vancouverben. Miséiket magyarul, franciául, angolul és esetenként latinul is tartották. Nyáry Ernő később is rendszeresen látogatta Mindszenty József bíborost, és lelki támaszt nyújtott neki haláláig.

Nyáry Ernőnek 25 évig nem volt lehetősége hazalátogatni. 1962-ben járt először Budapesten, amikor Nyáry Éva 16 éves volt. Ekkor találkozott vele először családi körben. A Magyarországon szolgáló Paskai bíboros 1962-t követően többször meghívta a legendás érseket az augusztus 20-ai körmenetekre. Utoljára 1987-ben tudott hazalátogatni. Ekkor Nyáry Éva megszervezte számára a családtagokkal való találkozást, hogy elbúcsúzhasson Budapesten élő testvéreitől és azok családtagjaitól, valamint pár régi kedves ismerősétől. Közeledvén 80. életévéhez, még utoljára végiglátogatta Magyarországon élő híveit, rokonait, barátait. Fájó szívvel hagyta ott végleg élete oly fontos állomását, Bagdadot, hogy felettesei döntésére Avonba vonuljon vissza a megérdemelt nyugalomba.

„Ekkor közölte velem, hogy engem választott ki, és tart méltónak arra, hogy átadja teljes hagyatékát, reám bízva annak gondozását és megőrzését. A teljes bizalmat élvezve átvettem naplóit, írásait, levelezését, fotóit s magnóra vett emlékezéseit. Kért, őrizzem meg az utókor számára. A becses relikviákhoz egyenként hosszabb magyarázatot is fűzött. Az utolsó találkozásunkon elmondta, hogy nekem akarja átadni a teljes archív anyagát, levelezését és hanganyagát. Én voltam az, akinek mindent elmondott, hogy valakinek maradjon feljegyzés az életéről. Nagyon meghatódtam, és átvettem az anyagot” – emlékezett vissza Nyáry Éva.

75. életévét betöltve benyújtotta lemondását, de azt a Szentszék nem fogadta el. Így még három évig kellett gyakorolnia főpásztori feladatát Bagdadban. Végül 1986-ban, harminchét év szolgálat után nyugdíjba vonulhatott. Bagdadot elhagyva visszatért az avoni karmelita kolostorba, ahonnan elindult. 1987. augusztus 17-én, éltének 81., pappá szentelésének 51., érsekségének 16. évében hunyt el.

A kolostorból érkezett levélből kiderült, úgy gondolják, hogy a Szűzanya kísérte utolsó útjára, mert este még részt vett a szentmisén és az úrvacsorán, reggel pedig már úgy találták meg, hogy nyitott misekönyvvel a mellén feküdt, imára kulcsolt kézzel. Örök nyugalomra a kolostor temetőjében helyezték. Halálával egy magyar pap nem mindennapi életútja ért véget. Nyáry Ernő egész életében a katolikus egyház engedelmes fia volt, olyan szerzetes pap, akinek a fő gondja az emberek, elsősorban a szenvedők élete, azok élete, akik nehéz helyzetben vannak.

Carlos szerint a világ

Egy magyar újságíró könyve a hírhedt terroristáról

SZÖVEG: **SZÖŐR ÁDÁM**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES, AFP**

Mintegy fél éven keresztül beszélgetett személyesen egy francia börtönben a világ egykori leghíresebb terroristájával Liszkai László. A Franciaországban élő magyar oknyomozó újságírónak korábban már jelent meg könyve Carlosról, a mostani azonban számos új információval és érdekességgel is szolgál. A Carlos szerint a világ *című könyvet az NKE Nemzetbiztonsági Intézet szervezésében nemrégiben az egyetemen is bemutatták, ekkor készítettünk interjút a szerzővel.*

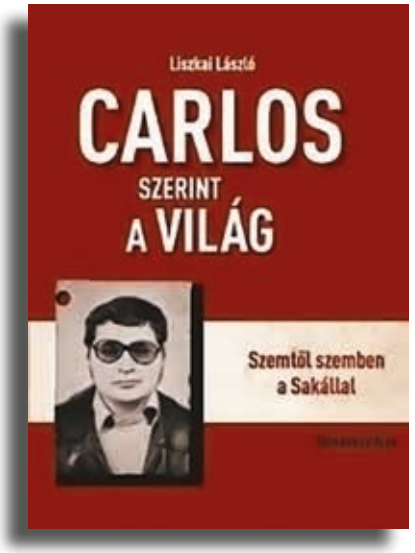

Ez már a második könyve Carlosról, az egykori hírhedt terroristavezérről. Hogyan került kapcsolatba magával a témával?

Liszkai László: A 90-es évek elején derült ki az akkori belügyminiszter, Horváth Balázs parlamenti felszólalásából, hogy több terrorista mellett Carlos is élt egy ideig Magyarországon, még a rendszerváltás előtt. Annak idején a *Panoráma* című külpolitikai televízióműsor szerkesztőségében dolgoztam, és Chrudinák Alajos főszerkesztő kért meg rá, hogy foglalkozzam ezzel a témával. Ez olyannyira jól sikerült, hogy nem publicisztika, hanem egy könyv született belőle, amely 1992-ben jelent meg.

Ez a második könyv már jóval személyesebbre sikerült, hiszen közvetlenül is beszélhetett Carlossal. Hogyan sikerült bejutnia hozzá?

L. L. A kiadóm már többször jelezte, hogy szeretné, ha újraírnám a korábbi könyvemet. Közben Carlos – aki 1994 óta börtönben van – tavaly tavasszal látott egy francia televízió-műsorban szerepelni, ahol Kadhafival kapcsolatban kérdeztek meg mint szakértőt. Írt nekem egy levelet, hogy szeretne velem találkozni, és menjek be hozzá a börtönbe. Ez végül meg is történt, így szemtől szembe találhattam magam az egykori hírhedt terrorista-vezérrel, aki két óra hosszán keresztül mesélt magáról, az ügyeiről. Magyarul köszönt nekem, látszott, hogy nagyon élvezte a találkozót. Érdekes, hogy sok mindent tudott rólam, tehát bizonyára tájékozódott a munkásságomról. Az már az első találkozásunknál látszott, hogy szeretne sok dolgot elmesélni magáról, az életéről. A nyitottsága miatt éreztem azt, hogy ebben sokkal több van, mint hogy újraírjam a korábbi könyvemet. Így aztán egy teljesen új mű született, amely már az ő szempontjából mutatja be a történteket. Ezért is lett a könyv címe az, hogy *Carlos szerint a világ.* Mintegy száz órát beszélgettem vele, hat hónapon keresztül minden hétvégén, alkalmanként négy órában, ennyi volt a beszélő ideje.

Ez nem kevés idő. Ezalatt milyen embernek ismerte meg?

L. L. Szerintem egyértelműen szociopata, ezért nem bánt meg semmit a korábbi tetteiből. Saját magát áldozatnak tekinti, egy politikai fogolynak. 1994-ben fogták el Szudánban, és azóta is abba kapaszkodik, hogy csak Franciaországra érvényes elfogatóparancs volt ellene. Tehát az ő értelmezése szerint jogtalanul van börtönben. Emellett narcisztikus személyiségjegyeket is hordoz magában, mondhatni, hogy egy manipulatív ember. Amikor találkozunk, akkor rendszeresen próbál például a nyakamba borulni és csókolgatni. A börtönben eltöltött több mint 20 év magány után azon nagyon nem lehet csodálkozni, hogy próbál kapcsolatokat keresni és felépíteni. Érdekes az is, hogy ugyanabban a stílusban öltözködik, mint régen: a ruhái még a 80-as évek divatját követik.

Mennyivel lesz több valakinek a tudása Carlosról és az akkori terroristahálózatokról, ha elolvassa ezt a könyvet? Mennyi újdonsággal szolgál ez az érdeklődőknek?

L. L. Sok új információt, érdekességet tartalmaz a könyv. Ezáltal lényegesen bővül a Carlosszal és az akkori terroristamozgalmakkal kapcsolatos tudásunk. Ez egyrészt köszönhető a nyitottságának, másrészt annak, hogy én már korábban is foglalkoztam a témával, és tudtam,

hogy mit kell kérdezni és hogyan kell rávezetnem dolgokra. Nagyon sok területen nyitottnak mutatkozott, de a még élő személyekről nem beszélt, ebben nagyon következetes volt. Erre büszke is, hogy mióta börtönben van, senkit nem tartóztattak le az általa elmondottak alapján. 1994-ben került börtönbe, azóta az egykori terroristatársak többsége már meghalt, így róluk már szívesebben beszélt. De vannak olyan sztorik is, amelyekről azért mesélt részletesebben is, mert úgymond felbőszítették az ezekkel kapcsolatos, szerinte valótlan pletykák. Így például sokat beszélt az OPEC-miniszterek bécsi túszejtéséről. Ugyanakkor azt is mondta, hogy a világ még az egytizedét sem tudja azoknak a dolgoknak, amiket elkövetett. Mindezek az információk csak a halála után kerülhetnek napvilágra abból a kéziratból, amelyet két megbízható embere őriz.

Mennyi lehet valós az általa elmondottakból, és hogyan tudta az információkat leellenőrizni?

L. L. Szerintem általában nem hazudik, de az látszik, hogy nagyon gyakran költi a sztorikat, amelyekben a saját szerepét emeli ki, magyarul fényezi magát. Például azt állítja, hogy Moise Csombe, volt kongói elnök nem szívrohamban halt meg, hanem az ő ügyvédje ölte meg, aki ezért egymillió dollárt kapott. Próbáltam ellenőrizni a sztorit, de voltak benne olyan pontok, amelyek nem történhettek meg úgy, ahogy Carlos mondta. Igyekeztem mindennek utánajárni, de ez éppen amiatt ütközött nehézségekbe, hogy már elég kevesen élnek az egykori tanúk közül. Ráadásul ezeknek a történeteknek nem igazán van dokumentációja sem, amelyből dolgozni lehetne. Ez az időszak a hidegháború korszaka volt, amelyben a titkosszolgálat inkább kémeket keresett, mintsem terroristákat. Igaz volt ez mindkét oldal országainak titkosszolgálati tevékenységére. A keleti tömbben például a szovjetek nem adtak semmilyen iránymutatást Carlossal kapcsolatban, így a közép-európai szolgálatok egymásnak dobálták a labdát.

Carlosról köztudott volt, hogy nemcsak megrendelte a terrorista akciókat, hanem saját maga is ölt. Erről mit lehet megtudni a könyvből?

L. L. Nekem azt mondta, hogy 83 embert ölt meg saját kezűleg és mintegy 1500 haláláért felelős. A 70-es, 80-as években volt az egyik leghíresebb és legismertebb terrorista a világon. Úgy szerzett magának hírnevet, hogy Párizsban lelőtt két francia titkosszolgát. Ezért a francia szolgálat állandóan kereste, üldözte, végül 1994-ben Szudánban elfogták, majd kiadták Franciaországnak. Azóta van ott börtönben. Ha a két francia elhárítót nem lövi agyon, valószínűleg még most is szabadon élhetne. Ilyen szempontból ezzel követte el a legnagyobb hibát, de ezzel vált legendává is, főleg a Közel-Keleten. Carlos ebből a hírnévből élt 30–40 éven keresztül. A 90-es évekre azonban ez a termék már eladhatatlanná vált. Egyrészt ő is kiöregedett, másrészt új terroristageneráció nőtt fel, és új módszerek jöttek divatba. De erről ő nem igazán akar tudomást venni ma sem, hanem folyamatosan a múltban él.

Mennyire érdekes még az ő személye a világban? Mennyire foglalkoznak vele?

L. L. Szerintem már közel sem annyira, mint korábban. Bizonyos szélsőséges mozgalmak tagjainál, vagy például a palesztin szimpatizáns emberek egy részénél még mindig népszerű, például Jordániában vagy Libanonban. Ott megvan még az aurája, de már közel sem annyira, mint ahogy ezt ő hiszi. Még mindig úgy gondolja például, hogy mintegy 400 embere áll fegyverben

Észak-Libanonban, arra várva, hogy kiszabaduljon.

Mennyire tájékozódik a világ dolgairól?

L. L. Sokat olvas, érdeklődik a világpolitika eseményei iránt, és sarkos véleménye is van ezekről. Például nagyon örült Trump győzelmének, mivel szerinte így nagyobb rend lesz a világban azzal is, hogy Izraelt jobban kézben tudja majd tartani, mint a korábbi amerikai elnökök.

Egy magyar újságírónak Magyarországról mennyit beszélt?

L. L. Nagyon büszke arra, hogy amikor találkozunk, magyarul köszön nekem. Azt mondta, hogy Magyarországon is elárulták őt, utalva arra, hogy a legutóbbi tárgyalásán az akkori magyar titkosszolgálat egyik tagja ellene vallott. Szeretett nálunk lenni, volt is neki itt élettársa, de feltehetőn más nőkkel is volt kapcsolata. Jó családból származott, sosem kellett nélkülöznie, megszokta a luxuséletmódot, amit itt is gyakorolhatott. Különösen szerette például a pezsgőt, a libamájat és a szivart. A Hiltonban lakott általában és a Vadrózsa étterembe járt vacsorázni.

Ezt a könyvet olvasta? És ha igen, mit szólt hozzá?

L. L. Igen, elolvasta még a megjelenés előtt a kéziratot, és nem teljesen boldog. Több dologban is „kötözködik", hogy én nem jól értettem, amit mondott. Például én azt írtam, hogy 83 embert likvidált, ő meg azt mondja, hogy nem likvidált, hanem megölt.

Ahhoz hogy valaki könyvet írjon a világ egykori leghírhedtebb terroristájáról, nem elég a szakmai kihívás, hanem szerintem – bocsánat a kifejezésért – egy kis tökösség is kell.

L. L. Mindig is nagyon kíváncsi természetű voltam, ezért is választottam az újságírói pályát, azon belül pedig az oknyomozói munkát. De ebben a szakmában is jókor kell jó helyen lenni ahhoz, hogy valami komoly sztorit kapjon az ember. Az én esetemben ez – ahogy korábban is mondtam – a 90-es évek elejét jelentette, amikor a Panorámánál dolgoztam. Az a típus vagyok, hogyha elkezdek valamit, nem szeretem abbahagyni. Így aztán a mostani kihívásnak is „nekiugrottam", így született meg a második könyv. De a munka szerintem ezzel sem ér véget, hiszen például legutóbb Belgrádban járva számos olyan új információt kaptam, amiről még nekem sem beszélt Carlos. Most is kéthavonta bejárok hozzá a börtönbe, hátha mond újabb érdekességeket. A munka tehát tovább folytatódik.

Ezt a fajta oknyomozói újságírói munkát egyre kevesebben művelik. Magyarországon szinte meg is szűnt a műfaj. Mi ennek az oka?

L. L. Valóban így van, mondhatni mindenhol háttérbe szorul a világban, hiszen nagyon költséges műfajról van szó, és kevésbé látványos az eredmény, a haszon. Persze vannak olyan „pénzemberek", akik finanszírozzák, de egyértelműen politikai érdekből.

Milyen témával foglalkozna még szívesen?

L. L. Most egy texasi börtönben 28 évet ártatlanul ült francia életéről írok egy könyvet. Az illető nemrég szabadult, már haza is ment Franciaországba. Szeretném az egész sztorit újra feltárni és megírni. Magyarországgal azonban már régen nem foglalkozom. Azt látom, hogy itt túlzottan sok az álhír, és kevés az eszköz, a pénz és az idő, hogy valaki szisztematikusan leellenőrizze az információk valóságtartalmát. Több éve tanítok egy párizsi egyetemen oknyomozó újságírást. Itt is el szoktam mondani a hallgatóimnak, hogy egy tisztességes újságíró két dolgot nem állíthat magáról: hogy élete során soha nem manipulált, és hogy soha nem manipulálták.

A Ludovika Egyetemi Campus – az építészek szemével

SZÖVEG: **PODOBNI ISTVÁN**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

„Ez egy kisebbfajta csoda. Láttam a projektet a kiindulásától kezdve, amikor még egyetlenegy új épület sem állt, és a park is elhanyagolt állapotban volt. Azóta Csipkerózsika-állapotából kivirult az Orczy-kert" – mondta Skardelli György, Ybl-díjas és Pro Architectura-díjas építész, aki több neves építésszel közreműködött a Ludovika Campus létrehozásában és az Orczy-park újjászületésében.

2012. január 1-je fontos dátum a Nemzeti Közszolgálati Egyetem életében: ekkor jött létre a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, a Rendőrtiszti Főiskola, valamint a Budapesti Corvinus Egyetem Közigazgatás-tudományi Kar egyesülésével az intézmény. Az egyetem fejlődése nem állt meg, további tanszékek, intézetek, tudományos kutatóműhelyek és karok alakultak az évek során. 2015-ben megkezdhette működését a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar, majd 2017-ben csatlakoztak az NKE-hez a bajai Eötvös József Főiskola intézetei, létrehozva a Víztudományi Kart. Az egyetemnek így adott volt szinte minden: kiváló oktatók, elkötelezett hallgatók,

több évtizedes tudás és szakértelem. Már csak egyvalami hiányzott, egy igazi egyetemi campus.
A Józsefváros szívében elterülő Orczy-kert több ponton is kapcsolódik a magyar közszolgálathoz. A mai egyetem főhadiszállásának alapkövét 1830-ban rakták le Pollack Mihály tervei alapján, de a képzés csak a kiegyezést követően, 1872-ben kezdődhetett meg a Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémián, amely egészen a második világháború végéig képezte a magyar honvédtiszteket. A háború lezárásával a Ludovika is bezárta a kapuit. A hatalmas múlttal rendelkező épületegyüttes az enyészeté lett, eredeti küldetését elfelejtették. Egészen mostanáig. A Ludovika Campus Projektről 2012 májusában hozott döntést a kormány. A beruházás a klasszicista főépület rekonstrukciójával kezdődött. A kormány 4,5 milliárd forint költségvetési forrást különített el arra a célra, hogy a Ludovika Akadémia visszszanyerje régi fényét, megvalósítsa a történelmi múlt és a 21. századi felsőoktatás találkozását. A kormányzat 2013-ban további beruházásról döntött, amelynek keretében egy 600 fős civil kollégiummal egészítették ki a Campus Projektet. A főépületet 2014-ben, a kollégiumot pedig 2015-ben vehették birtokba a hallgatók. 2015 nyarán a projekt tovább bővült: kormányhatározatba foglalták az egyetem 2015 és 2018 közötti fejlesztési időszakát, amelynek keretében rendészeti kollégium és speciális képzési épület, valamint sportkomplexumok építését kezdték meg a campuson. Az épületek mára állnak, és megkezdhették működésüket: újra felpezsdült az élet a Ludovikán.
A beruházás keretében megújult az Orczy-kert is, amely az egyetemi funkciója mellett a főváros egyik legnagyobb közparkja is egyben. A tájépítészeti munkálatoknak köszönhetően Budapest egykor kétes hírű parkjában mára egy hektárral nőtt a zöldfelület, állandó rendőri jelenlét erősíti a józsefvárosi közbiztonságot, továbbá az egyetemi polgárok mellett a környék lakossága is aktívan kikapcsolódhat a campus parkjában.

ÚJ SPORTKOMPLEXUMOK AZ ORCZY-KERTBEN

Az NKE-n nemcsak az egészséges életmód részét jelenti a rendszeres testmozgás, hanem a speciális képzésben részesülők számára elvárás is a kitűnő fizikai felkészültség. A jelenleg is sok lehetőséget kínáló paletta tovább bővül a Ludovika Egyetemi Campuson, az új sportkomplexum keretében multifunkcionális sportcsarnokkal, uszodával, lőtérrel és kültéri sportpályákkal várja az NKE a sportolni vágyókat. Skardelli György, a Középülettervező Zrt. építésze a kezdetektől követte a park megújulását és az új épületek megszületését.

„Amikor kiértünk a helyszínre, elég érdekes kép fogadott minket. Egyrészt ott állt a Pollack Mihály által tervezett főépület, amely elég leharcolt állapotban volt, valamint az Orczy-kertet is magára hagyták” – emlékezett vissza a 2013-as körülményekre Skardelli György. *„Volt hová fejlődni, bőven akadt teendő.”* Akkor még sokan nem látták át a Ludovika Campus koncepcióját, azonban amit a megrendelő elképzelt, mára már megvalósult: felújították a Ludovika főépületét és felvirágoztatták az Orczy-parkot.
Skardelli György „harci területe” a campus keleti oldalán terült el, ahova az új sportközpontot és a rendészeti képzéshez kapcsolódó lőteret álmodták meg.
A klasszicizmus korában tervezett főépületet keménynek és rendkívül tiszta szerkesztésűnek írta le, így ezt a mentalitást próbálták átültetni az épületek kialakításába kortárs módon. *„Amikor elkezdett kinőni egy épület a földből, az fantasztikus érzés volt. Mindig az. Kezd formálódni a tömeg, majd bezárul, és érzékelhetővé válnak a terek.”* Kiemelte, hogy az általuk tervezett komplexum egy új bejáratot nyitott a Ludovika Campusra a Diószeghy utca felől, amely tényleges és szimbolikus kapuként is szolgál. Az épületeket integrálni akarták az Orczy-kertbe: olyan rácsszerkezetet helyeztek a külső homlokzatra, amelyet az idő múlásával futónövények futnak majd be. Ez „zöld” árnyékoló funkciót fog biztosítani a csarnokok számára, továbbá esztétikailag is egyesíti az épületet a parkkal.
Az épület egy tornacsarnokból és egy uszodából áll, amelyet egy fedett fórum köt össze. A nagyobb csarnokba egy olyan multifunkcionális pályát terveztek,

amely képes kiszolgálni a különböző teremsportágakat. Ehhez egy közel 1300 fős, részben mobilizálható lelátó is párosult, amelynek az alsó szintjeit el lehet tolni, így a teremben függönnyel keresztben elválasztva párhuzamosan több tornaórát is meg lehet tartani az egyetemi igények szerint. A pályát továbbá egy bemelegítő terem is kiegészíti. Az épület uszodarészében egy 25 méteres úszómedencét és egy 15 méteres tanmedencét alakítottak ki, ezek közel 200 fős lelátóval rendelkeznek. A két épület közti fórum közösségi találkozóhelyként is funkcionál majd. Az építész ismertette, hogy a teret úgy akarták kivitelezni, hogy a megvilágításával vonzó legyen a látogatóknak. *„Sajátos vonalvezetést alakítottunk ki, a lámpák sűrűsödése egy orientációs utat mutat az épület bejáratához"* – fejtette ki.
A sportolás az egyetem képzési portfóliójában kiemelt szerepet foglal el. A speciális képzésekhez különleges komplexumok létrehozására is szükség volt: ilyen az egyetemi fedett lőtér is. Skardelli György ismertette, hogy az épületet a kezdeti tervekben a föld alá akarták elhelyezni, azonban a magas talajvíz miatt nem tudták volna megoldani a költséghatékony kivitelezést. Így, hogy az épület teljes hosszában ne takarja el az Orczy-kert látványát az utca felől, kiemelték a földből és részben tartóoszlopokra állították. *„Ez a lábakra emelés sajátos karakteres kialakítást adott az épületnek"* – tette hozzá.
Az építész felhívta a figyelmet, hogy a különböző civil sportegységek az előzetes tervek alapján az egyetemi szükségleteken túl nyitottak lesznek a környékbeli lakosság számára is. *„Nincs Budapesten még egy ilyen campus, ahol ekkora zöldterület állna rendelkezésre nemcsak a hallgatók, hanem a hétköznapi emberek számára is."*

RENDÉSZETI OKTATÁSI ÉPÜLET ÉS KOLLÉGIUM

A Ludovika Campus 2017-től már a hivatásos hallgatók otthonául is szolgál: kék, szürke, zöld és barna egyenruhás közszolgálatis fiatalokkal egészül ki az egyetemisták népes tábora. Az NKE speciális képzései miatt a Campus Projekt elmaradhatatlan eleme volt a rendészeti képzések oktatási és gyakorlóblokkjának megtervezése, amely Peschka Alfréd nevéhez és az Óbuda Építész Stúdió Kft.-hez köthető. Az építész magazinunknak kifejtette, hogy már a legelejétől kezdve részt vettek a munkálatokban: az Óbuda Group cégcsoporttal segítették a campus programalkotását, valamint beépítési tervezését. Peschka Alfréd ismertette, hogy a megrendelő szoros

költség- és időkeretet határozott meg, ehhez tartották magukat a beruházás során. *„Méltó és korszerű épületek készültek."* A kezdeti területbejárások során vegyes érzelmei voltak az Orczy-kerttel kapcsolatban. Látszott, hogy a parkra és a környékére ráfér a felújítás. *„Az egész egy fantasztikus projekt: kevés hasonló kaliberű oktatás- és városfejlesztési program zajlik jelenleg Budapesten."*
Elmondása alapján a rendészeti épületkomplexum számos különlegességet rejt magában, az objektumnak speciális funkciókat kell betöltenie a campus életében: bűnügyi laboratóriumokat, kihallgató- és helyszínelőszobákat, valamint tanzárkákat alakítottak ki. Olyan tantermek létesülhettek a Ludovika Campuson, amellyel a sajátos rendészeti képzés igényeit is ki tudják elégíteni, így a hallgatók elsajátíthatják a szakma modern követelményeit.
Az oktatási épületet egy 600 fő befogadására alkalmas kollégiummal egészítették ki. Ehhez felmérés is készült, amelyben a négyfős lakóegységek optimális méretét vizsgálták. Emellett összegyűjtötték azokat az elvárásokat, amelyeknek egy felsőoktatási kollégiumi szobának meg kell felelnie a 21. században. Peschka Alfréd szerint a belsőépítészek kiváló munkát végeztek, frissesség jellemzi az új szobák arculatát. Az épületegyüttesben egy alakulóteret is kialakítottak a rendészeti sajátosságok miatt, a hatékony térkihasználás jegyében a falakra rácsos erkélyrendszert és függőkertet terveztek, így futónövények díszíthetik majd az épületet.
A 19 ezer négyzetméteren elterülő komplexum a Diószeghy Sámuel utcában kapott helyet. Az épületet egy, az úton átívelő gyalogoshíd köti össze az Orczy-parkkal. A híd tetejét üvegből építették, így a parkból érkező hallgatók szeme előtt feltárul az egész épület. Továbbá a szerkezetet oldalról nyitott, árnyékoló lamellákkal egészítették ki.

„Ez a gyalogoshíd szinte az épület egy darabja, főbejárati köldökzsinórként szolgál" – mondta Peschka Alfréd.
Építészeti szempontból számos kihívást tartogatott a beruházás, hiszen egy meglévő épület rekonstrukciójából születhetett újjá. Ez 60–70-es évekbeli stílust tükrözött, amelyet modern viszonyok közé kellett átültetni. Az épületet az alapszerkezetig vissza kellett bontaniuk, hiszen a kor anyaghasználata hagyott kívánnivalót maga után, nem élte volna túl a 21. századot: *„Maga az alapstruktúra jól van kialakítva, ebbe kellett új funkciókat ültetni."* Peschka Alfréd rávilágított, hogy a szakmának több hasonló projekttel kell számolnia az évek múlásával, egyre több olyan beruházásra lesz szükség, amelyben foghíjtelkeken és szűk térben kell dolgozniuk, vagy meglévő épületeket visszabontaniuk. *„Most ért el odáig a városfejlesztés, hogy nem csak a századfordulós épületekhez kell hozzányúlni"* – tette hozzá.

AZ ORCZY-PARK EGY TÖRTÉNETI KERT

Szloszjár György tájépítész a Garten Studio Tájépítész Iroda vezetőjeként járult hozzá a Ludovika Campus tervezési munkálataihoz. Legelőször a Finta és Társai Építész Stúdió Kft. szaktervezőjeként csatlakozott az Oktatási Épület környezetének tervezéséhez, majd a Zoboki–Demeter és Társai Építésziroda Kft. által felkért partnerként vett részt a Lovarda körüli tervek kialakításában, és készítette el a park terveit. A tájépítész kiemelte, hogy a terület műemléki státusza miatt speciális jogszabályok vonatkoznak a rehabilitációra, növénytelepítésre és szoborprogramra. Örökségvédelmi engedélyt kellett kérni a kertrekonstrukcióra: *„Ennek alapja a kertről fellelhető történelmi források és helyszíni kutatás alapján elkészült kerttörténeti tudományos dokumentáció volt, amely alapvetően befolyásolta a tervezés irányát."*
Aki járt az Orczy-kertben a munkálatok megkezdése előtt, az láthatta, hogy igen elhanyagolt állapotba került a kétezres évekre a park. *„A történeti kert egy-két fő elemén kívül szinte semmit nem őrzött meg az eredeti szerkezetéből"* – jegyezte meg Szloszjár György. A park peremrészein elhagyatott raktárak, irodaházak és üzlethelyiségek álltak. Ez az erodálódott peremterület azonban újra csatlakozhatott a Ludovikához, a campus oktatási és kollégiumi épületeit, valamint sportkomplexumait alakították ki ezen a részen. Így jött létre egy 21. századi modern egyetem a történeti jelentőségű műemlékkertben. *„Egy park és egy egyetem együttélése nem feltétlenül rossz házasság"* – mondta a tájépítész, aki hozzátette, hogy szerencsére a campus, és így a park nem zárkózik el a várostól, nyitva tartja a kapuit a környékbeli lakosság számára.

A campus kivitelezése során civil szervezetek felhívták a figyelmet a parkban történő fakivágások kérdésére, favédő mozgalmak szerveződtek. Szloszjár György rávilágított, hogy az Orczy-kert mai faborítottságának mértéke nem tükrözi az eredeti koncepciót. A nyiladékokat, belső tisztásokat az évek során benőtték a fák, amelyek később gondozás hiányában erdővé álltak össze.
Az egyetem kérésére az ügy társadalmi kérdéssé válása során a szakmai optimumnál nagyobb mértékben kerültek védelem alá a park fái. *„Csak a legöregebb és legbetegebb fák lettek kivágva a parkbelsőben, így végül nem tudtuk megcsinálni azokat az állományritkításokat, amelyek a történelmi kert igazi karakterét visszaadták volna. Erre talán a következő évtizedekben, tudatos állománymegújítással lehet majd sort keríteni."*
Szloszjár György véleménye szerint a legnagyobb pozitívum a parkot érintő projektben a tó rendbetétele volt, amely során megszüntették a teljes elkerítést. A partszakasz meredek oldalát egy lankásabb gyepes területté alakították át, így sokkal könnyebb a megközelítése: *„A diákság, valamint a lakosság fizikailag és érzelmileg is közelebb kerülhet a tóhoz."*
Emellett kifejtette, hogy további szakmai érdekességet jelentett a számára az angolkert egyetlen geometrikus elemének közelmúltban történt megtervezése, amellyel egy fontos történeti elemet tudnak majd rekonstruálni a campuson.
Többletforrások hozzáadásával a park eredetileg eléggé szűk költségvetésén túl sor került egy lakossági célú parkfejlesztésre is, amelyben futópályákat és fitneszeszközöket telepített az egyetem a park szegletébe, jelentősen szélesítve a Ludovika Egyetemi Campus szolgáltatási skáláját.

A sportos Ludovika

SZÖVEG: **FECSER ZSUZSANNA**
FOTÓ: **HM HIM ARCHÍV**

Az NKE sportos egyetem, ahogy a jogelődei is azok voltak. Hiába folytatott zárt képzést a Ludovika Akadémia vagy éppen a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, a sport szempontjából mindig is nyitva állt mindkét intézmény kapuja. A Ludovika sportéletébe Prof. Dr. Kecskeméthy Klára és B. Kalavszky Györgyi közösen írt, A Ludovika *című könyve segítségével tekintünk vissza.*

A magyar tudományos, szellemi és társadalmi élet központjaként működő Ludovika Akadémia a katonai szakmai tudás átadása mellett végig azt tartotta szem előtt, hogy a hallgatók általános műveltségét és testi ügyességét is fejlessze. Ezen tevékenysége páratlannak volt mondható hazánkban. Az akadémia kulturális és sportélete rendkívül színes és mozgalmas volt.

A Ludovikát már régen is körülölelte a tó, a kert és a tornapálya. Spotlétesítményei a főváros sportéletének színtereként működtek. A Ludovika Akadémia Sportegylet (LASE) 1920 februárjában jött létre. A szervezet alapvető céljaként a hallgatók testi ügyességének fejlesztését határozták meg. A testnevelés a katonák hadi fáradalmainak elviseléséhez szükséges testi kondíciót volt hivatott megteremteni. Mindebben meghatározó szerephez jutottak a csapatjátékok, hiszen ezekkel az összetartozás érzését igyekeztek kialakítani.

Az akadémia hallgatóinak tudniuk kellett vívni, lovagolni, úszni, tornázni, célba lőni és atletizálni. Ezen sportágakban szinte kötelezően jeleskedniük kellett. Azonban szabadon választhatták ki, melyik sportágban szeretnék kipróbálni magukat, kipihenve a hétköznapok megpróbáltatásait.

A LASE keretein belül számos szakosztályhoz csatlakozhattak az akadémisták. A sportegylet beszámolója alapján tizenöt szakosztály működött az akadémián: vívó-, torna-, úszó-, öttusa-, gyephoki-, kézilabda-, evező-, tenisz-, birkózó-, kerékpár-, atlétika-, lövész-, lovas-, sí- és korcsolyaszakosztály.

A két világháború között katonatiszti kiváltságnak számított a vívósport mellett az öttusa is; ekkor csak katonák, elsősorban tisztek és a tiszti főiskolák hallgatói foglalkozhattak ezzel, így meghatározó szerep jutott e területen a Ludovika Akadémián végzett tiszteknek. A Honvéd Tiszti Vívó Klub (HTVK) 1933-ban indította el az önálló öttusa alosztályát.

A Nagyrét adott otthont az 1920-tól kezdődő évzáró sportünnepélyeknek. Az ünnepély első fele torna- és ügyességi feladatok elvégzéséből állt, ezt követően pedig történelmi képeket tekinthettek meg a résztvevők. Másfél évtizedig szolgált ez a rendezvény a főváros érdeklődő tömegeinek szórakozásául. 1935-ben rendezték meg utoljára. A Ludovikán külön házi rendezvényeket is szerveztek, két főcsoportra osztva a versenyzőket. Gömbös Gyula miniszter kérésére 1933-tól versenyeztették egymással a főcsoportokat. A rendszeres verseny minden sportágat magában foglalva olyan változatos versenyformák megjelenését eredményezte, mint az öttusa, a kard-, a tőr- és

a párbajtőrvívás, a hadipuska, a hadipisztoly és a kisöbű puska. Emellett versenyeztek könnyű díjlovaglásban, futball és 30 kilométeres kerékpárverseny során is, amelyet egyéniben és csapatban is tartottak.
Atlétikai viadalokon olyan klasszikus egyéni számokban tehették próbára erejüket a versenyzők, mint a 100 m, 200 m, 400 m, 800 m, 1500 m, 5000 m síkfutás, a súlylökés, a gerelyhajítás, a diszkoszvetés, a magasugrás, a távolugrás és a rúdugrás versenyszámok. Mindemellett indulni lehetett 110 méteres gátfutáson és a kézigránátdobásban is. Az úszóbajnokság olyan versenyszámokat szerepeltetett, mint a 100 m gyors- és hátúszás, a 200 m mellúszás, a 400 m gyorsúszás, a 4 × 66 m gyorsúszó staféta, a 3 × 100 m vegyes staféta és a 4 × 100 m gyorsúszó staféta. A vízi sportok sokféleségét bizonyította, hogy megjelent a műugrás is. Egyénileg és csapatban versenyezhettek hadipuska és hadipisztoly számban a lövészbajnokság résztvevői. Szép eredménnyel végeztek a lovas mérkőzések alkalmával nemcsak a huszárok, hanem a tüzérek és a gyalogosok is. A tornászbajnokságon összetett egyéni és csapat, nyújtó, korlát, gyűrű, lóugrás és függeszkedés számban indulhattak a versenyzők.
Télen sem kellett mellőzniük a sportolási lehetőségeket az akadémia hallgatóinak: 500 és 100 m gyorskorcsolya és műkorcsolya számban versenyezhettek egymással.
A házi rendezvényeken legjobbnak bizonyult hallgatók a ludovikás bajnokságokon való részvételen túl összemérhették kiválóságukat az alosztályok csoportversenyein is. A győztesek úszóstaféta, kard csapat-, kard egyéni, tőr egyéni, tenisz egyes, tenisz páros, öttusa- és kézilabda-bajnokság során akadémiai vándordíjakat osztottak ki.
A különböző sportágakban országos és főiskolai szinten meghirdetett versenyeken a Ludovika sportolói a kezdetektől magas színvonalú eredményeket értek el az akadémia hírét öregbítve. Az 1936-os II. osztályú országos bajnokságon a Ludovika Akadémia Sportegyletének gyephokicsapata került ki győztesen. Szép számmal vettek részt az akadémia hallgatói főiskolai birkózó- és vívóversenyeken, a József nádor kardvívóversenyen, a Magyar Atlétikai Club III. osztályú tőrversenyén, a Budapesti Atlétikai Club II. osztályú párbajtőrversenyén, a Magyar Vívó Szövetség II. osztályú kardcsapatbajnokságán is. Mindemellett hadseregversenyeken – például honvédségi öttusaversenyen – is megmérettethették magukat, akik az akadémia hallgatói közül a legjobbnak bizonyultak. A hadseregverseny a ludovikás síbajnokságot is magában foglalta.
1937-ben fordulópont következett. A Honvédelmi Minisztérium rendelkezései korlátozták a hallgatók sportolási lehetőségeit. Továbbra is űzhették az öttusát, a vívást és a lovaglást, vagyis a szigorúan vett katonai sportokat, miközben a polgári versenyeken lényegesen kevesebben indulhattak. A Ludovika Akadémia hallgatóinak életét a katonai kiképzés tette ki, a versenyszerű sportolásnak mellékes szerep jutott. Az akadémia a Ludovika Akadémia Sportegyletet nevelő szándékkal hozta létre. A legfőbb cél az volt, hogy az itt végzettek szerteágazó tudással rendelkezzenek, és művelt tisztekként lépjenek be a nagybetűs életbe.

A Honvéd Tiszti Vívó Klub számos nemzetközileg is híres sportolót adott hazánknak. Hátszegi Ottó 1929-ben szerzett vívómesteri oklevelet a Honvéd Toldi Mikós Sportoktatói tanfolyamon. 1932-ben végezte el a Honvéd Hadiakadémiát, két évvel később pedig már a Honvéd Vezérkar munkatársa. 1944-ig tőr- és párbajtőrvívó volt a Honvéd Tiszti Vívó Klubban (HTVK). 1928-ban részt vett az amszterdami, 1936-ban pedig a berlini olimpián. Tagja volt 1929-ben az EB 3. helyezett tőrcsapatának, 1931-ben és 1933-ban az Európa-bajnoki 2. helyezett tőrcsapatnak és 1934-ben az EB 4. helyezett tőrcsapatának. 1928-tól 1937-ig magyar válogatott, 1932-től 1934-ig magyar tőrvívóbajnok volt, aki 1930-tól 1936-ig nyolcszoros magyar csapatbajnokként vált híressé. Kovács Pál a Budapesti Budai Torna Egylet tagja volt 1929-től, egy évvel később pedig elkezdte felsőfokú tanulmányait a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemen. 1931-ben a Ludovika Akadémia mérnök tiszti hallgatója lett és egyben a Ludovika Akadémia SE tagja is. 1933-tól kezdődően 27 éven keresztül szerepelt a magyar válogatottban. Bár kardvívásban vált világhírűvé, párbajtőrvívásban is versenyzett. 1935-től a Honvéd Tiszti Vívó Klub tagja lett, és 1936-tól kezdődően öt nyári olimpián is részt vett: összesen hat arany és egy bronzérmet nyert. A mai napig őt tartják az olimpiák történetének egyik legeredményesebb kardvívójának. Rajta kívül legalább hat olimpiai aranyérmet ebben a fegyvernemben csak Gerevich Aladár és Kárpáti Rudolf szerzett. Bajnoki címei közül ötöt csapatban nyert, egyet pedig egyéniben. 1945-től a Ganz Vasas és 1954-től a Budapesti Vasas vívójaként ismerhette meg a nevét a világ. Pályafutása alatt az Európa-bajnokságon és az 1937-től kiírt világbajnokságokon összesen tizenkét érmet nyert: köztük egy Európa-bajnoki és kilenc világbajnoki aranyérmet. Egyéniben eredményességét mutatja, hogy egy világbajnoki cím mellett kétszer a második helyre szorult; 1951-ben Gerevich Aladár, 1954-ben pedig Kárpáti Rudolf mögött végzett. Az 1960. évi római olimpia után vonult vissza 48 évesen.

Amikor elérkezik a pünkösd

Pünkösdkor kicsit mindig megállunk, és kipihenjük a tavaszi fáradtságot. Ezen a keresztény ünnepen a Szentlélek Jézus tanítványaira való kiáradását ünnepeljük, és a húsvét ajándékaiként emlékezünk vissza az egyház születésnapjára. Pünkösdhétfőn pedig a nyugalomé a főszerep. A munkaszüneti napon országszerte számos program vár ránk, és olyan népszokásainkat eleveníthetjük fel, mint a méltán híres májusfaállítás, a közkedvelt pünkösdikirály-választás és pünkösdi királynéjárás, a törökbasázás, tavaszköszöntés és pünkösdölés.

Balatonfüredi pünkösd

2018. május 18–21. Balatonfüred

A Füredi Pünkösdölő és a Balatoni Hal- és Borünnep idén egybeesik, így ezt méltón meg kell ünnepelni – erről Balatonfüred gondoskodik. Színes programokkal elevenítik fel a tradíciókat a Balaton északi partjának fővárosában. A családoknak lehetőségük nyílik színházi előadásokon, koncerteken, mesékkel tarkított nyári estéken részt venni. Már hagyománnyá vált, hogy pünkösdkor ünneplik a városban a kulturális értékteremtést és a nemzeti kultúra megőrzését, megismertetését célul kitűző Balatonfüredi Művészeti Fesztivált is. Programból nem lesz hiány. Minden érdeklődőt sok szeretettel vár a Balaton-part legrégibb üdülőhelye.

Pünkösdi Regatta

2018. május 19–21. Balatonföldvár

Nemsokára itt a nyár, a vitorlásszezon; fel kell rá készülnünk. A nagyhajós vitorlás túraversenyként elhíresült Pünkösdi Regattát minden évben Balatonföldvár és Keszthely között rendezik meg. A pünkösdi hosszú hétvége három

napja tökéletes szelet ígér a vitorlázás iránt érdeklődők számára.

Pünkösdi Hal- és Vadünnep

2018. május 18–21. Szekszárd

Szekszárd városának kulturális és gasztronómiai fesztiválját a Babits Mihály Kulturális Központ szervezésében rendezik meg, idén harmadik alkalommal. Ez a fesztivál csaknem olyan fontos szerepet tölt be a város életében, mint a méltán híres Szüreti Napok. A négynapos pünkösdi forgatag ideje alatt az érdeklődők megismerkedhetnek a szekszárdi borkülönlegességekkel, valamint hazai hal- és vadételekkel; emellett részt vehetnek színházi programokon és kézművesvásáron is.

Csíksomlyói búcsú

2018. május 18–22. Csíkszereda

A csíksomlyói búcsú minden évben nagy népszerűségnek örvendő program, amelyen kicsik és nagyok egyaránt megtalálják, amire szükségük van. A pünkösdi búcsú elsősorban az ifjúságot, a fiatalokat célozza meg. A többnapos rendezvény céljául tűzte ki, hogy a gyermekek jól szocializálódjanak a családban. Fontos, hogy elsajátítsák a kapcsolatépítés szabályait, a kapcsolateremtés módjait, amely feladatban kiemelt szerep jut a szülőknek. A biztonságot nyújtó belső körben, a családban tanulhatják meg a gyerekek mindazt, amire szükségük lesz a későbbi életük során. Megtanulják, hogyan bánjanak embertársaikkal. Az oktatás során mindezt jobban tudatosítják bennük. A keresztények számára különösen jelentős, hogy a gyermekük az általuk lefektetett hitbéli alapokra a hittanórák alkalmával építkezzen, mindezt azért, hogy a hit által felelősségteljes és megbízható felnőtté válhasson. Számos program várja a családokat!

IMPRESSZUM ● **A Nemzeti Közszolgálati Egyetem megbízásából kiadja:** NORDEX Nonprofit Kft. – Dialóg Campus Kiadó ● **Felelős kiadó:** Petró Ildikó ügyvezető ● **A szerkesztőség címe:** 1083 Budapest, Ludovika tér 2. ● **Tel.:** (30) 426 6116 ● **Felelős szerkesztő:** Horváth Orsolya ● **Újságírók:** Fecser Zsuzsanna, Horváth Orsolya, Podobni István, Szöőr Ádám ● **Fotó:** Szilágyi Dénes ● **Tördelés és grafikai munkák:** Karácsony Fanni, Albert Máté Tibor ● **Nyomdai munka:** Mondat Kft. ● **Felelős vezető:** Nagy László

„Ment-e a jog által a világ elébb?”

Megjelent Lenkovics Barnabás az emberi jogok kérdéseivel foglalkozó tudományos esszéinek gyűjteménye

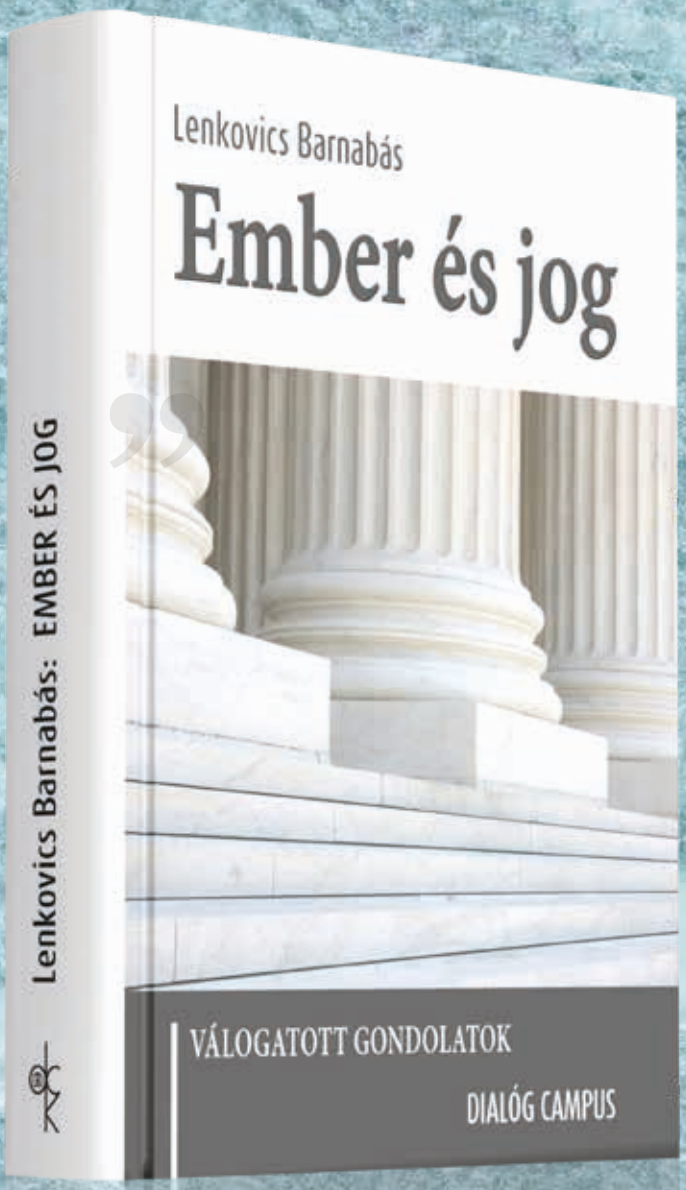

A kiadvány megrendelhető
a Dialóg Campus Kiadótól:

A XX. SZÁZADI MAGYAR TÖRTÉNELEM ÚTVESZTŐI
EDDIG ISMERETLEN LEVÉLTÁRI FORRÁSOK ALAPJÁN

Kun Miklós

Széchenyi-díjas történész előadás-sorozata

LUDOVIKA
SZABADEGYETEM

ÁPRILIS

9. Egy lelki sérült fiókdiktátor tündöklése és bukása: Rákosi Mátyás titkos moszkvai kapcsolatai

10. A „szocialista" Budapest tervezett szerepe a két világrend közötti, Sztálin által kijelölt összecsapásban

MÁJUS

11. „Hány hadosztálya van a pápának..." Hogyan avatkozott be a Kreml a kelet-európai egyházak életébe? (1940/50-es évek)

12. Milyen szerepet játszott a szovjet politikai rendőrség tábornoki kara az 1956. évi magyar forradalom és szabadságharc eltiprásában?

Regisztrálni a következő elérhetőségen lehet:
http://regisztracio.uni-nke.hu/szabadegyetem